

VÄNERSBORGS SÖNERS GILLE

Å R S S K R I F T 2001

Sjuttionde årgången

Tryck: CW Carlssons Eft. Tryckeri AB,
Vänersborg 2001
Bokbinderi: Wickströms Bokbinderi, Uddevalla

August Hedmans Stiftelse

av Gunnar Ekman

Vem var Hedman?

När man på Marierovägen passerar vägvisaren till Hedmanstorget funderar nog fler än jag på vem Hedman var .

August Hedman föddes i Uddevalla den 7 augusti 1831 och var son till en målarmästare. Han började tidigt att arbeta i faderns yrke, men när denne dog 1844, fick han sommartid anställning som brevbärare vid Gustafsbergs badhus, vilket var ganska lönande enligt hans eget yttrande. Vintertid arbetade han som järnhandelsbiträde.

År 1847 flyttade han till Vänersborg. Där var han ett halvt år betjänt hos landssekreteraren C.O.Holmqvist, varefter han blev gesäll hos målarmästare Hallström. År 1854 öppnade han, 23 år gammal, en hökerihandel som han drev till 1867. Då flyttade han till Salstad för att ägna sig åt spannmåls- och diversehandel samt lantbruk.

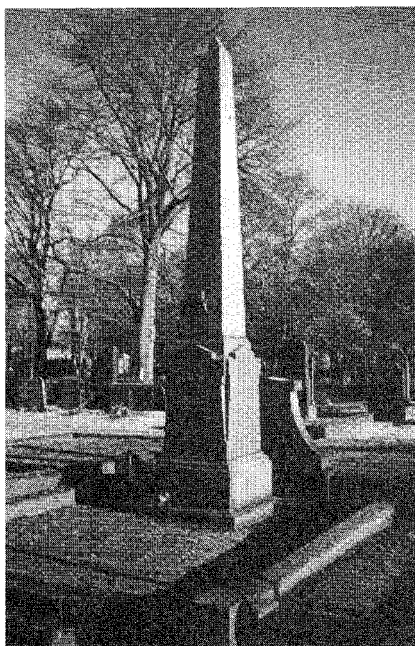
Snart återvände han emellertid till Vänersborg, där han köpte Strömbergsska tomterna vid Drottninggatan, nuvarande kvarteret Popeln. Där uppförde han ett stenhus mot Drottninggatan samt ett stenhus och ett trähus utefter Hamngatan. Kvarteret hade ödelagts vid branden 1834.

År 1886 övertog han en järnhandel, som han innehade till 1889, då han för affären bytte till sig egendomen och hamnplatsen Sikhall. Där

drev han en järn- och diversehandel, som senare flyttades till Brålanda och såldes. Dessutom ägde han landeriet Loviseberg bredvid Vänersborg

Den sista tiden av sin levnad bodde August Hedman i Vänersborg, "tård av en svår sjukdom". Han avled den 18 juni 1895 utan bröst- arvingar. Hans enda barn, en dotter, hade avlidit i unga år och hans maka Kristina, född Jonsson, dog 1890. Familjegraven finns på Strand- kyrkogården, prydd med en hög obelisk.

I "Vänersborgs privilegier och donationer" (1908) avslutas de biografiska uppgifterna om August Hedman med följande ord: "Hedman var en rastlöst verksam och mångsidig man, som i arbetet fann sitt nöje. På grund av sin outtröttliga energi och skarpa affärsblick samt gynnsamma konjunkturen lyckades den från ett fattigt hem komne mannen snart skaffa sig en ekonomiskt oberoende ställning."

Testamentet

Kvarlåtenskapen överlämnades till "Herrar Stadsfullmäktige i Vänersborg" med anhållan om att "bemälda herrar" godhetsfullt skulle åtaga sig att verkställa testamentets förordnanden. Efter anvisningar för skötseln av sina fastigheter förordnade Hedman om inrättandet av en uppfostringsanstalt under benämningen "Hedmanska Flickhemmet":

4:0. Ut i »Hedmanska Flickhemmet» må endast intagas döttrar af mindre bemedlade föräldrar inom Vänersborgs stad, hvilka vid intagandet befinna sig i en ålder af minst *sex* och högst *tio* år och som ej direkt tillhöra fattigvården, och skola de, såvida de icke måste för vanart från hemmet skiljas, äga att därstädes kvarblifva samt åtnjuta vård och underhåll, till dess de konfirmerats, hvarefter lämpliga platser och ekipering åt dem anskaffas. Från det de intagas i Flickhemmet, stå de under Herrar Stadsfullmäktiges och föreståndarinnans ovilkorliga lydnad; åliggande det den sistnämnda att oafslåttigen öfvervaka barnens seder, tillhålla dem att tala sanning, undervisa dem uti husliga göromål, tillse, att de med flit och ordning utföra de arbeten, dem föreläggas, samt att de ordentligt besöka stadens folkskola, hvilken alla utan undantag skola fullständigt genomgå. Någon annan eller högre skolundervisning bestås dem icke, enär med flickhemmet afses att tostra unga, obemedlade flickor till hederliga och tarfliga människor, med hvilka egenskaper vinnas försörjningsförmåga och aktning i lifvets hvarje läge; — ägande likväl Herrar Stadsfullmäktige att, om någon eller några af hemmets flickor visa framstående begåfning, håg och fallenhet för att utbildas till folkskollärarinnor, af flickhemmets medel lemna sådana från hemmet afgående flickor den vidare hjälp, som kan behövas för deras utbildande till dugliga folkskollärarinnor, men detta endast för såvidt hemmets medel härtill förslå, utan att dess värksamhet därpå hämmas. Vidare är det min vilja, att all lyx måtte blifva främmande för flickhemmet, att alla flickorna, så länge de där vistas, skola vara enkelt och lika klädda samt besipnas med god men tarflig föda, hvilken de böra vänjas att själfva tillreda likasom att städa sina rum, laga och sy sina kläder.

(tarflig = enkel)

Vid bouppteckningen efter August Hedmans död uppgick förmögenheten till 55.847 kr. Sedan egendomen Loviseberg sålts till kommunen den 31 december växte den till 61.601 kr.

Stadsfullmäktige förvaltede de Hedmanska fastigheterna fram till 1912 utan kommentarer. Men den 17 februari 1912 uppdrogs åt en kommitté att avge förslag till användande av donationsfonden i enlighet med stiftarens testamente.

August Hedman hade i testamentet uttryckt en önskan att stenhuset utefter Hamngatan skulle inrymma flickhemmet, men kommittén fann snart att fastigheten var svår att anpassa för ändamålet. Därför koncentrerade man sig i stället på att undersöka trähuset intill. Utan alltför stora ingrepp skulle den nedre våningen kunna inrymma arbetssal, matsal, rum för tjänarinna, kök och hall. En inre trapp skulle tas upp till den övre våningen, där två rum för föreståndarinnan, tre för skyddslingarna (två i varje) och en hall kunde skapas. Gamla uthus på gården borde rivas och ersättas med nya, mer ändamålsenliga. Dessutom behövde tvättstugan (brygghuset) repareras och nya staket uppsättas.

Vattenledningar till köket och sovrummen måste installeras samt gaspis och elektriskt ljus inledas. Fönster, dörrar och golv var i stort behov av förnyelse. Hela restaureringen skulle enligt förslaget kosta 12.150 kr vartill kom nödvändiga inventarier för 4.500 kr. De årliga driftkostnaderna för flickhemmet beräknades till 3.700 kr.

Eftersom skötseln av donationens övriga fastigheter uppgick till 4.500 kr och endast 5.700 tillfördes som inkomst i form av hyror och räntor, ansåg kommittén, att flickhemmet inte skulle kunna börja sin verksamhet förrän omkring år 1916. Man måste också anpassa sig till uppsägningstiderna för hyresgäster i trähuset, vilka tvingades flytta före renoveringen.

Stadsfullmäktige gick på kommitténs förslag. En styrelse för stiftelsen utsågs med uppdrag att överta förvaltningen av stiftelsens fasta och lösa egendom. Ett reglemente fastställdes den 19 juni 1915.

Flickhemmet 1916 – 1925

Styrelsen för Hedmanska Flickhemmet sammanträdde för första gången den 13 augusti 1915. Ordförande var trafikchefen R. Wester. Man beslöt inköpa linoleummattor, rullgardiner och gardinstänger av föregående hyresgäst. En kommitté utsågs också för inköp av husgeråd, linne och sängkläder. Dessutom beslöts att annonsera i Idun, Svenska Dagbladet och Handelstidningen efter en föreståndarinna.

I Hedmans testamente finns följande kvalifikationer angivna: ”ett

allvarligt, tarvligt och dugligt, ogift fruntimmer”. Hur annonsen utformades i verkligheten har inte gått att verifiera. Antalet sökande var 22, varav tre valdes ut för närmare prövning, och den 3 december utsågs en av dessa, Anna Eggen från Göteborg. Tillträdet skulle ske den 1 januari 1916 och den ömsesidiga uppsägningstiden bestämdes till tre månader. Årslönen var 400 kr och fritt vivre.

Samtidigt annonserades platserna i flickhemmet ut i lokalpressen. Fyra sökande anmälades i januari, men en var för ung, varför endast tre togs in. Två flickor antogs senare under året, men den 1 december måste en flicka avvisas ”på grund av moderns oskickliga beteende inom hemmet”. Hon hade vid flera tillfällen uppmanat flickan att vara uppstudsigt.

Under den första sommaren fick föreståndarinnan två veckors semester med 75 öres kostersättning per dag. Vikarien avlönades med 10 kr/vecka plus fritt vivre. I december infördes besökstid för målsmän den första söndagen i varje månad kl. 15 – 17. Samtidigt beslöts att föreståndarinnan skulle få 25 kr i julgåva och att 20 kr fick användas till julpynt och julklappar till flickorna.

I januari 1917 fylldes hemmet. Alla sex platserna blev upptagna. De kvinnliga ledamöterna i styrelsen fördelade styrelsens tillsynsskyldighet kvartalsvis. Den Hedmanska familjegraven sattes i gott skick, och porträttet av August Hedman och hans hustru sattes upp i matsalen.

I årsberättelsen från förste provinsialläkaren i Älvsborgs län för år 1918 kan man efter kort sammandrag av donationsbestämmelserna läsa, att dessa är väl avpassade efter nutidens krav. ”Några särskilda ordningsregler eller dagordning eller dylikt grundade på donators allmänna be-

stämmelser, och tjänande som ledning för livet inom hemmet, syntes icke hava av styrelsen uppgjorts.” Men lägenheten befanns vara i fullgott skick.

Dyrtiden märktes i stiftelsens ekonomi. Lönertillägg beslöts, men först från 1919 höjdes föreståndarinnans grundlön till 600 kr vartill lades dyrtidstillägget 360 kr. Jungfruns lön höjdes från 16 till 20 kr per månad. Men man beslöt också, att när den äldsta flickan gått ur skolan, skulle jungfruns tjänst dras in, eftersom flickan då kunde hjälpa till.

Det allt överskuggande problemet för styrelsen var dock stiftelsens övriga fastigheter. Stadsfullmäktige måste både 1920 och 1921 besluta om renoveringar, som finansierades med in-teckningslån. Delvis kunde hyror höjas efter reparationer, men den ekonomiska grunden för Flickhemmet blev allt sämre.

Till ny ordförande från 1921 utsågs den tidigare sekreteraren Karl-Erik Wikström. Han var även vicevärd för stiftelsens fastigheter och hade sin bostad där. Mot hans arvode reserverade sig vid något tillfälle en av de kvinnliga styrelseledamöterna, fru Gadd. Tjänstgöringsbetyg utfärdades i maj 1921 för Anna Eggen, men hon försvann inte vid detta tillfälle utan fortsatte sin mycket uppskattade fostrargärning på hemmet.

Bland flickorna förekom någon enstaka utflyttning med följande nyrekrytering.. Men på hösten 1924 krävde så fullmäktige, att en ny utredning om hemmets fortbestånd skulle göras. Resultatet blev mycket nedslående, och på våren 1925 beslöts att hemmet skulle upphöra den 1 september samma år.

Styrelsen fick under våren och sommaren försöka placera ut sina sju skyddslingar hos anhöriga eller mot betalning i fosterhem. Den äldsta ansågs kunna försörja sig själv. Flickorna fick behålla sina gång- och underkläder, medan hemmets inventarier dels hyrdes ut till en ny hyresgäst i fastigheten, dels lagrades på den nya folkskolans vind. En inventeringslista uppgjordes och två styrelseledamöter fick i uppdrag att där-efter värdera och försälja förmålen.

Och så den sista paragrafen i det sista styrelseprotokollet den 21 augusti 1925: ”Såsom kompensation till föreståndarinnan för att hon genom Flickhemmets indragning plötsligt blivit ställd utan tjänst utan att likväl vara berättigad till någon slags pension, ej ens avkortad, beslöts med tre röster tilldela henne en gratifikation av 300 kr. Fru Gadd föreslog och röstade för 500 kr.”

Hur gick det sedan?

Inte förrän vid årsskiftet 1948/49 dyker Hedmanska stiftelsen åter upp i Stadsfullmäktiges handlingar. Fastigheterna hade förvaltats under mellantiden utan att något större överskott kunnat redovisas. Men på hösten 1948 beslutades en försäljning av fastigheten tomten nr 3 i kv. Poppeln till Kungl. Maj:t och Kronan, och vid årsskiftet förfogade stiftelsen över ett kapital på c:a 200.000 kr. Den årliga avkastningen beräknades bli 6.000 kr.

Drätselkammaren föreslog nu Stadsfullmäktige att med hänvisning till donators vilja lägga 600 kr årligen till kapitalet, att anslå ett belopp på 900 kr till ett stipendium för en mindre bemedlad kvinna att utbildas till folkskollärarinna samt att återstoden, 4.500 kr, skulle överlämnas till Stiftelsen Barnhemmets daghem. Ett daghem var på väg att öppnas i den nybyggda fastigheten i kv Ljungen, Gas-verksgatan 15.

Däremot ansåg kammaren det icke tillrådligt att inköpa tomt med befintlig byggnad eller att uppföra nybyggnad för Hedmanska stiftelsens räkning. Inte heller borde avkastningen användas till understöd åt elever vid yrkesskolans kurser i husligt arbete, som styrelsen för yrkesskolorna föreslagit. Ungdomsrådets förslag att uppföra en ungdomsgård ansågs inte heller följa donators vilja.

Stadsfullmäktige beslöt enligt drätselkammarens förslag i april 1951, och beslutet underställdes Kungl. Maj:t för prövning. Det kom emellertid erinringar efter en tid med hänvisning till donators vilja att bereda flickor uppfostran och utbildning med särskild vikt vid husligt arbete. Bidraget till Stiftelsen Barnhemmets daghem godkändes inte på grund av målgruppens låga ålder. Ett nytt förslag måste därför utarbetas. Enligt detta skulle avkastningen användas dels till ett å två stipendier för kvinnliga elever i folkskoleseminarium, dels till understöd till kvinnlig ungdom för grundlig fackutbildning i husligt arbete. Även utbildningsanstalter utanför Vänersborg skulle godkännas.

Först i januari 1954 uppdrog Kungl. Maj:t åt Länsstyrelsen i Älvsborgs län att fastställa stadgar för A.B. Hedmans stiftelse. Dessa utfärdades den 6 oktober 1955 och följde förslaget om behovsprövade stipendier till kvinnliga elever vid folkskoleseminarium och elever i utbildning för husligt arbete. Efter framställning från Stadsfullmäktige 1956 beslöt Kungl. Maj:t den 9 oktober 1958 att donationen också fick användas för att stödja utbildning till småskollärarinna.

Stipendiet utdelades från 1956 till 1970, sammanlagt 22.374 kr. Då hade fonden vuxit till över 400.000 kr, och den årliga avkastningen var 12.500 kr. År 1973 hade fonden nått över 500.000 och 1977 över 600.000

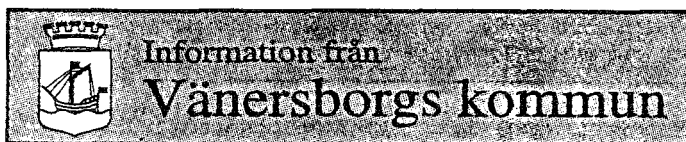
kr. Men inga stipendier delades ut efter 1970.

Permutationsutredningen (om sammanläggning av kommunala fonder), som påbörjades 1978, ledde till ett beslut i Kammarkollegiet 1982. Hedmanska fonden skulle kvarstå som särfond men med ändamål och bestämmelser, som föreslagits för Vänersborgs Samfond nr 2.

Sedan 10% av den årliga avkastningen tillagts kapitalet skall fonden varje år utge behovsprövade stipendier till personer bosatta inom Vänersborgs kommun, vilka efter genomgång av obligatorisk skola bedriver fortsatta studier.

År 1991 hade fonden nått över miljonstrecket, och den 31 december 1999 uppgick den till 1 121.365 kr. Den är en av de största särfonderna i kommunen. År 2000 utdelades 35.000 kr. Antalet sökande var över 80, varav drygt hälften fick stipendier med i medeltal c:a 800 kr.

Må det vara artikelförfattaren förlåtet, om han undrar över vad August Hedman med sin omsorg om utsatta flickor skulle ha tyckt om begreppet "sökande", oavsett kön och oavsett utbildningsmål.

STIPENDIER

Härmed ledigkungöres ett antal stipendier ur A J Landströms Donationsstiftelse, August Hedmans stiftelse och Vänersborgs kommuns samstiftelse nr 2.

Stiftelsernas avkastning utdelas som behovsprövade stipendier för fortsatt utbildning efter genomgång av obligatorisk skola i Vänersborgs kommun.

Sökande skall ha uppnått myndighetsålder.

Källor:

Vänersborgs Stads- och Kommunfullmäktiges handlingar 1895 – 1999.

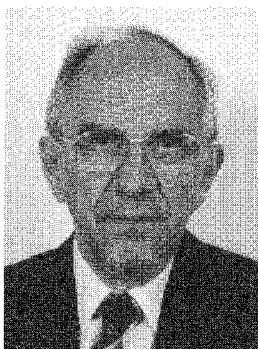
”Vänersborgs privilegier och donationer”. Vänersborg 1908.

”Reglemente för Hedmanska Flickhemmet”. Vänersborg 1915.

Protokoll förda vid sammanträden med Styrelsen för Hedmanska Flickhemmet 1915 – 1925.

”Årsberättelse från förste provinsialläkaren i Älfsborgs län för år 1918”. Vänersborg 1919.

Kammarkollegiets beslut 1982 – 08 – 03 ang. permutation av donationsfonder förvaltade av Vänersborgs kommun.

Gunnar Ekman, född i Hedemora 1928. Fil.mag i Uppsala 1955. Läroverksadjunkt. Efter rektorstjänster i Arboga och Fagersta rektor vid Gymnasieskolan i Vänersborg 1978 – 1984, skolinspektör vid Länsskolnämnden i Älvsborgs län 1985 – 1991 och därefter länsexpert i utbildningsfrågor vid Länsstyrelsen i Älvsborgs län till sin pensionering 1993.

Vänerns Motorverkstad och råoljemotorn Väner

av Yngve Nordqvist

Denna artikel handlar om Vänersborgs-företaget Vänerns Motorverkstad, som under en 35-årsperiod tillverkade närmare 3.000 råoljemotorer av fabrikat VÄNERN. Under många år var Vänerns Motorverkstad det största verkstadsföretaget i Vänersborg. I dagligt tal kallades det helt enkelt för "Vänerns".

Kort historik

År 1919 bildade bröderna William, Robert och Vendel Nordquist och deras kusin Valfrid (Valde) Nordquist firman Vänerns Motorverkstad i Vänersborg. Med vid starten fanns även en femte delägare, Edvin Pettersson, som dock snart lämnade företaget.

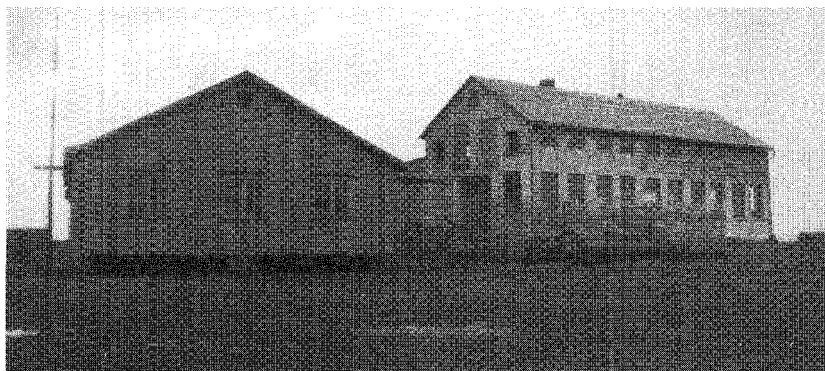
De fyra ägarna med personalen 1925

William, Robert och Valde hade under 1910-talet lärt sig verkstads-teknik i USA medan Vendel skaffat sig kunskap om motorteknik i hemstaden Lidköping, där alla fyra var födda och uppväxta. "Amerikanarna" hade kunnat spara ihop pengar som blev en viktig del av startkapitalet. 1919 var alla fyra i 25-30-årsåldern och de kom att ägna resterande delen av arbetslivet åt Vänerns Motorverkstad.

Verkstaden Etapp 2 1924

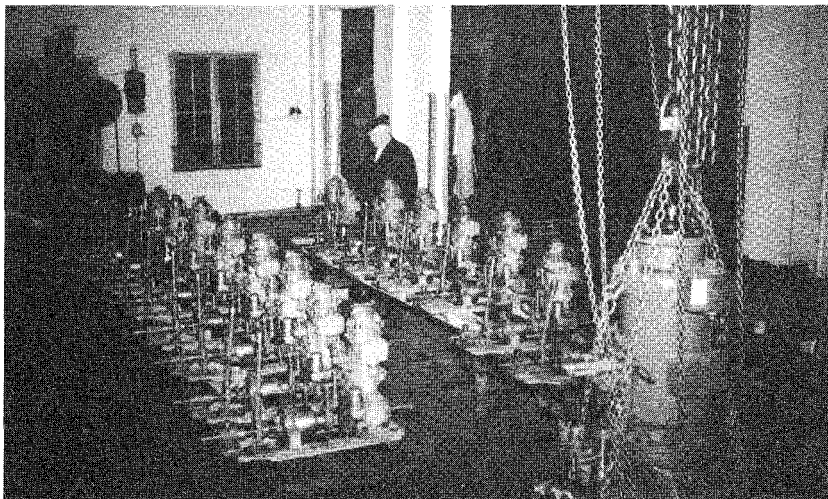
Företaget hyrde först lokaler vid Hamngatan 6, men redan 1923-1924 byggdes verkstadsdelen i två etapper på Lilla Vassbotten, som då blivit utfylld med landmassor (verkstaden låg där HYDRO-macken ligger f.n).

Gjuteriet 1929

År 1929 uppfördes ett eget gjuteri på granntomten. (Därav dagens Gjuterigatan). Både verkstadsdelen och gjuteriet byggdes ut så sent som under 1940-talet.

Huvudprodukterna baserades på råoljemotorn VÄNERN och man kom att tillverka närmare 3.000 motorer. Under 1950-talet utkonkurrerades råoljemotorn helt av dieselmotorn och tillverkning av råoljemotorer upphörde överallt. Vänerns Motorverkstad lades ned 1958. Verksamheten bedrevs under alla åren som handelsbolag med fasta andelar mel-

VÄNERN båtmotorer klara för leverans.

lan ägarna. En övergång till aktiebolag, som kunde ha underlättat en eventuell förändring i ägarstrukturen och förnyelse av verksamheten, aktualiserades aldrig.

Concordia

Till historien hör att Vänerns Motorverkstad under många år kom att positivt förknippas med händelseförloppet då en av Vänerns finaste segelskutor, den tremastade skonaren Concordia, förläste utanför Vänersborg under hård storm i oktober 1921. Fartyget gick först på grund

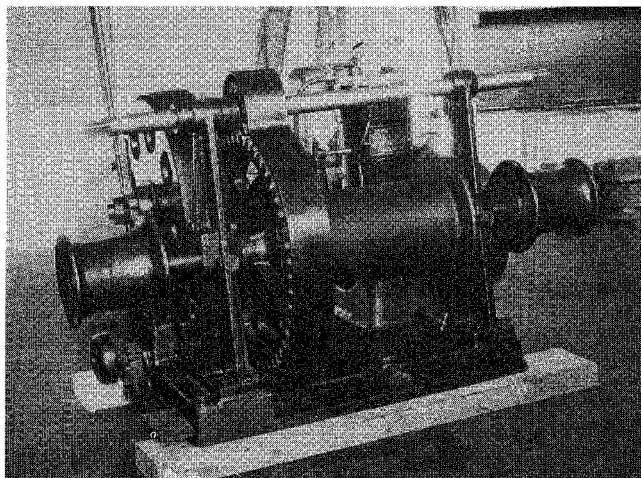

Motorbåten Frisco

vid Nordmansgrundet och drev sedan mot Skräcklan och blev hängande på Hallerna. Detta var sent en söndagkväll. På måndagsmorgonen bedarrade stormen och Vänersborgs-skepparen Hjalmar Nilsson tog kontakt med innehavarna av Vänerns Motorverkstad och bad dem gå ut med företagets motorbåt. Tidigt på morgonen gav sig bröderna Vendel och Robert Nordquist ut med motorbåten Frisco om 25 fot. Med ombord var skeppare Nilsson och hans styrman, lotsen F. Carlsson. Concordias kapten och två besättningsmän kunde räddas. Tyvärr hade två av besättningen omkommit under natten. Concordias sista resa beskrevs med bilder i ELA av 1996-10-22.

Företagets verksamhet

De första åren tillverkades enbart däcksvinschar till fartyg. För vinscherna köptes till en början råoljemotorer av fabrikat AVANCE men snart hade företaget en egen konstruktion som döptes till VÄNERN. Med tiden omfattade tillverkningsprogrammet av egna VÄNERN-motorer med 4,7,10, 15, 20, 30, 40, 60 resp. 75 hästkrafter (hkr). Alla motorerna var 1-cylindriga.

Motorvinch

Däcksvinscherna utrustades med max. 20-hkr-motorer. Enbart på Vänern fanns mellan två- och trehundra skutor och ännu fler naturligtvis utefter Sveriges kuster. Alla skutor hade en huvudmotor och minst en motorvinsch vid huvudmasten där lastbommen fanns. Råoljemotorn drev via koppling och kugghjul en lintrumma. Efter andra världskriget

fick även mindre fartyg hjälpmotorer med elgeneratorer och däcksvinscharna blev därmed eldrivna.

VÄNERN-motorerna var populära även som huvudmotorer. Dessa leverades med koppling, axel och egentillverkad propeller med vridbara blad eller med backslag och fast propeller. Av de största motorerna tillverkades endast ett fåtal eftersom de skakade för mycket i ett fartygsskrov. En enda 2-cylindrig motor tillverkades och monterades i Vendel Nordquists ruffade båt "NITA", välkänd i Vänersborgs småbåtshamn. William Nordquist, som i många år var ordförande i Vänersborgs Motorbåtsklubb, hade en 1-cylindrig VÄNERN-motor i sin båt "WIRGO".

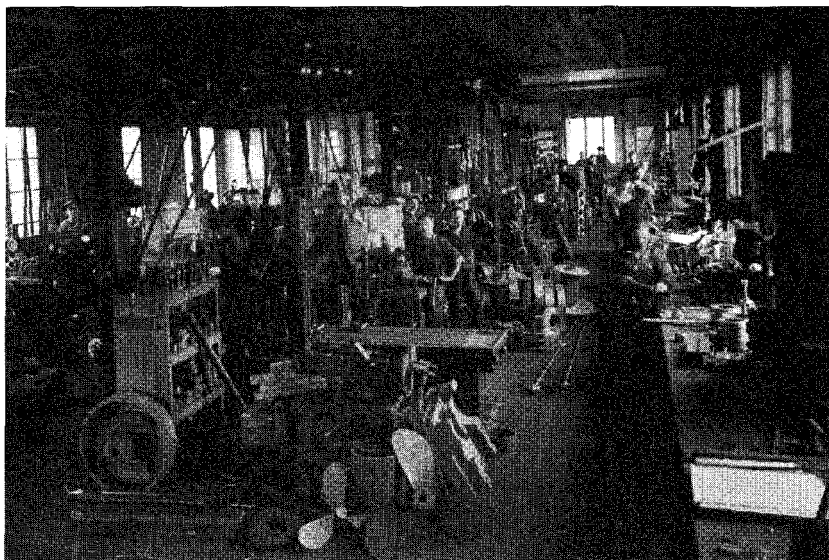
Under de första åren såldes många stationära motorer med remskiva till lantbrukare, men allteftersom även landsbygden elektrifierades minskade den marknaden och efter 1945 var den utan betydelse i Sverige. I utvecklingsländerna fanns hela tiden en exportmarknad för stationära motorer.

Man tillverkade även ankarspelet VÄNERN, som kunde drivas antingen för hand eller med maskinkraft.

Med tur och skicklighet fann Vänerns Motorverkstad två mycket framgångsrika distributörer, Charles Hvilsom i Köpenhamn resp. Sternemann & Co i Hamburg. Detta medförde en omfattande export av VÄNERN-motorer för olika applikationer. Den danske distributören sålde huvudsakligen i Danmark och på Island samt framförallt till Grönland. Sternemann i Hamburg fann köpare i avlägsna länder i Asien och Sydamerika. Sternemanns betydelse för verksamheten markerades bl a med att motorerna från slutet av 1920-talet fick varumärket VÄNERN HANSEAT! I början av 1940-talet återgick man till enbart VÄNERN.

Exportleveranserna kom med tiden att dominera affärerna och nya försäljningskanaler öppnades allteftersom VÄNERN-motorerna blev kända. De gjorde trogen tjänst i länder som Turkiet, Libanon, Indien, Siam (idag Thailand), Brasilien, Argentina, Paraguay, och Peru m fl.

Företaget tillverkade i egna gjuteriet och verkstaden alla detaljer till motorerna utom smörjoljebrikatorn (från ÅSSA) och givetvis kullagren. Vevaxeln var lagrad i kullager medan vevlagret var av glidlagertyp som skavdes in för hand vid monteringen. Smidda stålännen köptes från svenska stålverk och bearbetades i egna verkstaden.

Interiör av verkstaden mitten 1930-talet.

Med Vänersborgs mest kompletta mekaniska verkstad blev Vänerns Motorverkstad en viktig leverantör av bearbetningstjänster till övrig industri och serviceverkstäder i Vänersborgs-området.

Under kriget då exportleveranserna i stort sett uteblev, tillverkades bl a stridsvagnskomponenter till Landsverk i Landskrona, vilket innebar att verkstaden fick lära sig att bearbeta pansarplåt. Viktiga var även leveranser av delar för gengasaggregat till Wulff & Co i Vänersborg. Under årens gång med svängningar i konjunkturerna försökte man sig på alternativa produkter. Man konstruerade bl a en korkurdragningsmaskin, levererade en myntsorteringsmaskin till Vänersborgsbanken och tillverkade komponenter för charkuterimaskiner.

Som kuriositet kan nämnas att under 1940-talet, då friidrotten hade sin guldålder (Gunder-Arne-epoken) i Sverige blev kulor för kulstötning en udda produkt för Vänerns Motorverkstad som tillverkade kulor i alla viktklasser - skolkulan, damkulan, juniorkulan och seniorkulan - åt ABC-fabrikerna i Kungälv. Idag är efterfrågan mycket liten för detta redskap!

Betydelsefull under 1940-talet var en order på flera tiotals ankarspel till Island, som blev en självständig nation 1944, efter att ha varit i union med Danmark och ockuperats först av England och sedan av USA un-

der kriget. Efter kriget behövde Islands fiskeflotta rustas upp och bl a levererades 51 fiskefartyg av trä från svenska varv till Island under åren 1945-48. Dessa fartyg utrustades med dieselmotorer från Atlas Diesel, men Vänerns Motorverkstad fick alltså leverera de flesta ankarspelen, vilket gav värdefulla intäkter under några brydsamma år innan de egnamotorleveranserna kom igång igen på allvar.

Gjuteriet utgjorde en mycket väsentlig del av verksamheten. Förutom att man gjöt allt gråjärnsgods för de egna motorerna hade man omfattande leveranser till andra företag. Tack vare en mycket god renommé för kvalitetsgods levererades komplicerade gjutgodsämnen till bl a Nydqvist & Holm (motorgods), Hedemora Verkstäder (cylindrofoder), Vargöns Bruk (kokiller), Pumptechnik i Göteborg (pumpcylindrar), Bröderna Forsell i Grästorp (planskivor à 3 ton som grovhyvlades i verkstaden) m fl. Det tyngsta godset som gjöts var ämnet till ett turbinhjul à 6 ton. Smältugnen eldades hela tiden med koks, som levererades på järnväg via ett stickspår till gjuteriet. För särskilt krävande gjutgods köptes exklusivt träkolstackjärn från Björneborgs Jernverk.

Personalen

Ägarna delade arbetsuppgifterna för företagets ledning så att Robert

Hela personalen 1936

Längst till vänster syns Allan Holm, Robert, Vendel och William Nordquist samt Josef Wallin.

Längst till höger står Valde Nordqvist

skötte kontakterna med de viktigaste distributörerna/agenterna och gjuterikunderna, Vendel svarade för motorkonstruktionerna och tillverkningsritningarna samt relationerna med Väner-skepparna medan William och Valde ledde tillverkningen i verkstaden. Under de sista åren deltog även Stellan, Williams son, i verkstadsledningen.

Antalet anställda var i genomsnitt ca 40 varav ca 25 i verkstaden och ca 15 i gjuteriet. Under vissa perioder kunde antalet anställda uppgå till ca 50 med fördelningen 30-20. Som i all industriell verksamhet byggde framgångarna på en kunnig och lojal personal. Tre personer som betydde mycket för verksamheten bör framhållas.

Allan Holm, som direkt efter studentexamen i Vänersborg med titeln kamrer i närmare 30 år svarade för i princip all kontorsverksamhet: bokföring, avlönningssystem, ordermottagning, fakturering, affärskorrespondens etc. För allmänheten var Allan Holm välkänd som Vänersborgs "meste" pianist. Han behärskade alla genrer, från dansmusik i Thore Perssons orkester i Folkets Park till att året runt ackompanjera gästartister av alla kategorier som framträdde i Vänersborg.

Motorer & Motordrivare m.m. Experiment & Verktygsarbete. Cyklindesigner och Mek. Reparationer av alla slag. Öljämnare, värmepumpar, metall. Färdigfärdig. & Rullager.

Vänerns Motorverkstad

Telefon 533 Tel. 193 Blåsut, Vänersborg Postg. 19308
Öljämnare, värmepumpar, metall. Färdigfärdig. & Rullager.

Vänersborg den 1 augusti 1938

Kapt. V. Larsson

m/s "Zeus" Blåsut, Vänersborg

DEBET

Kontrollering				
Febr.	8	An	3 ark smärgelduk	1 50
	3		1 st bottenkran 1"	3 85
			1 st 1" metallmutter	0 25
			1 st stl	0 50
			2 st kopplingshalvor	1 75
			30 kg. halvsmut järn	15 --
	17		1 st 1" livattänsl	0 50
			0,1 kg. packning	0 40
			1 st propelleraxel	30 --
Juni	15		1 st 22 smutsving	20 50
			Omsjuning av lager	23 50
	17		Rep. av avgaserör, smetsning	10 50
	20		Tillverkat plåstbrikor	5 50
			Indragning av rör m.m.	30 --
			1 st droppkopp	1 --
			Obyte av vevlager	15 --
			Reparerad	0 65
Juli	15		Rep. av vinsch	3 --
			1 st asnöverspak kompl.	20 --
			Kr.	135 40

Handwritten signature: Larsson

Georg Roslin, med titeln för-rådsförvaltare, skötte under nästan lika många år godsmottagning, lager, verktygsförråd, behovs-planering och godsavsändning. Han var en fin "ordningsman" och skulle idag ha kallats logistikchef!

Josef Wallin, färgstark personlighet från Skara och gjutmästare från gjuteriets start 1929. Han hade ett stort kunnande om gjuterikonsten - detta var innan metallurgerna på allvar drog in i gjuterierna - och lärde upp sina formare och gjutare till stor yrkesskicklighet. Detta lade grunden till gjuteriets goda renommé som ledde till leveranser viktiga för företagets lönsamhet.

Vid Vänerns Motorverkstad fostrades många Vänersborgare till skickliga yrkesarbetare. För tillverkningen fanns endast detaljritningar, varför medarbetarna fick lära sig att självständigt behärska maskiner och arbetsuppgifter under Williams och Valdes lyhörda ledning. Många av yrkesarbetarna vid Vänerns Motorverkstad gick under hand vidare och blev uppskattade maskinoperatörer, montörer och gjutare vid t ex Nydqvist & Holm och Flygmotor i Trollhättan.

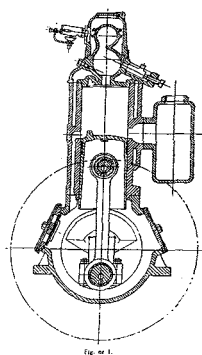
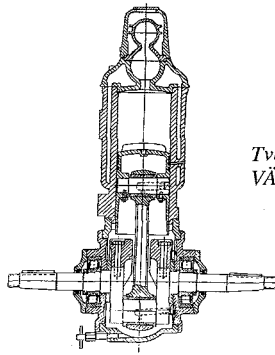

Fig. nr 1.

*Tvärsektion av
VÄNERN-motor*

Råoljemotorn kontra dieselmotorn

Råoljemotorn eller tändkulemotorn, som den också kallades, var en tvärspolad tvåtakts förbränningsmotor med vevhuskompression av insugningsluften och spilluft- och avgasportar i nedre delen av cylindern och där bränslet sprutades in och antändes i en klotformig utvidgning (tändkula) i cylinderlocket mot förbrännings-rummet. Före start upphettades tändkulan med en blåslampa. Under 1940-talet kunde blåslampan ersättas av en pyroteknisk startpatron. Startpatronen minskade startproceduren med flera minuter och var renligare för operatören. Under gång hölls tändkulan tillräckligt varm av förbränningen.

Råoljemotorn var robust och okänslig i många avseenden. Med skruvmejsel och skiftnyckel kunde man klara av småreparationer själv. Men den var stor, tung och utrymmeskrävande. En råoljemotor vägde så mycket som 40-60 kg per hkr. Den var lågvarvig och hade låg verkningsgrad. Dagens snabbgående dieselmotorer med motsvarande effekter väger 4-6 kg per hkr! Råoljemotorerna var i regel oljiga och det var bäst att handskas med dem i arbetskläder. Bränslekvaliteten kunde variera - fotogen, råolja, nafta, solarolja, och t o m trätjära. Bästa var relativt tunga brännoljor med högt värmevärde. De första tändkulemotorerna tillverkades i slutet av 1800-talet och de fick sin storhetstid

mellan de båda världskrigen. Råoljemotorn kunde tillverkas med standard svarvar, fräsmaskiner, hyvlar och bormaskiner etc och det fanns under 1920-30-talen över hundra(!) tillverkare av råoljemotorer i Sverige! De största var Bolinder, Avance och Skandiaverken (i Lysekil). I Västsverige fanns bl a även Bröderna Bruce i Säffle, Ideal i Göteborg, Lidan i Lidköping och Vänerns Motorverkstad i Vänersborg.

Rudolf Diesel fick patent på dieselprocessen 1892. Fram till 1940 tillverkades dieselmotorer huvudsakligen av 2-takts-typ för effekter överstigande

råoljemototorernas. I Sverige hade Atlas Diesel, Nydqvist & Holm och Götaverken egna dieselmotorkonstruktioner avsedda för fartyg och stationära anläggningar.

Under andra världskrigets upprustningsansträngningar kom även den lätta, högvarviga 4-takts dieselmotorn att utvecklas till praktisk användning. Efter kriget användes den i allt fler applikationer och även inom råoljemotorns effektområden. En 4-takts dieselmotor har avsevärt högre verkningsgrad än råoljemotorn och dess effekt kan idag dessutom mer än fördubblas med hjälp av turboladdning.

Även om de större tillverkarna av råoljemotorer "moderniserade" konstruktionerna - man införde bl a förbättrad insprutning av bränslet, säkrare varvtalsreglering och ersatte blåslampan med elektriska glödstift och kallade den för semi-diesel - blev råoljemotorn helt utkonkurrerad av dieselmotorn under 1950-talet och tillverkning av råoljemotorer upphörde överallt. Det bör tilläggas att dieselmotorn med höga kompressions-, insprutnings- och förbränningstryck samt högre varvtal kräver en mer sofistikerad tillverkningsutrustning än vad som behövdes för råoljemotorn. Antalet motortillverkare minskade drama-

tiskt i Sverige liksom i andra länder. En epok i motorindustrin gick i graven.

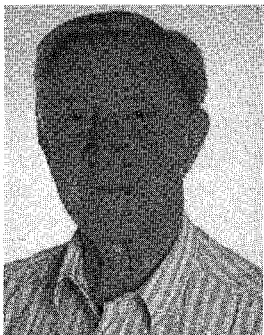
Vänerns Motorverkstad lades ned år 1958. Reservdelsverksamheten för VÄNERN-motorerna överläts till Ivar Nilssons Mekaniska Verkstad i Vargön.

Samlingar av motorer och båtar

I Vänersborg finns ju många båtintresserade och här kan lämnas tips på två unika samlingar av gamla motorer och båtar.

Göteborgs Veteranmotor-Samling omfattar närmare 100 st gamla bensin-, råolje- och dieselmotorer mellan 3-72 hkr. Av dessa är ungefär hälften råoljemotorer med tändkuleändning. Där finns bl a tre VÄNERN-motorer, varav en motorvinsch. Samlingen ägs privat av Thomas Davidson, tfn 031-28 52 39.

På Bassholmen i Bohuslän har föreningen Allmoge Båtar en stor och fin samling gamla bruksbåtar av trä och båtmotorer. Bland båtmotorerna finns en 4 hkr VÄNERN med koppling, axel och propeller med vridbara blad. Samlingen är inrymd i f. d. Bassholmens Varv och Slip, som på sin tid var Bolinders station för råoljemotorer i Bohuslän. Samlingen är ett "måste ses" för båtvänner. Bassholmen, som ligger i vacker innerskärgård vid de berömda Nordströmmarna mellan Bokenäset, Skaftö och Flatön, ägs idag av Uddevalla kommun. Herrgården på ön är numera Vandrarhem. Uddevalla Turistbyrå lämnar information om öppettider och hur man tar sig dit om man ej har egen båt.

Yngve Nordqvist

Född 1930 i Vänersborg. Son till Valde Nordqvist, delägare i Vänerns Motorverkstad.

Ingenjör vid TGÖ 1951.

Vid NOHABs dieselveksamhet i Trollhättan 1953-83 varav som Divisionschef 1969-78, VD för NOHAB DIESEL AB 1979-81 och Regionchef i Nordamerika 1982-83

Teknisk direktör vid Alcatel IKO Kabel, Grimsås 1984-95

Bosatt i Göteborg

Tvenne Buske-qvinnor Fascinationen för det exotiska i 1800-talets Vänersborg

av Peter Johansson

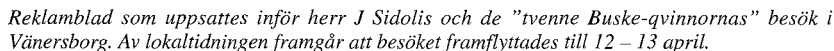
Den 12 – 13 april år 1876 gavs vänersborgarna möjlighet till en exotisk upplevelse av sällan skådat slag. Skomakare Sven Fredrik Björndahl och hans hustru Johanna Sofia Lund hade i sin lägenhet på Residensgatan dessa dagar en inackordering av det ovanligare slaget. Det var en herr J Sidoli från Malmö som gästade Vänersborg i sällskap med ”tvenne brunskinnade buske-qvinnor”. De båda kvinnorna, 26 respektive 9 år gamla hade några månader tidigare anlänt till Köpenhamn med ett amerikanskt fartyg. Den äldre kvinnan, vilken tidigare varit slav i Sydamerika, sades ha tjänat som piga på nämnda fartyg men rymt då fartyget anlöpte den danska huvudstaden. I sällskap tog hon då med sig den nioåriga flickan. Hur de båda kvinnorna kom i kontakt med herr Sidoli är oklart men att två mörkhyade kvinnor i Köpenhamn på 1870-talet inte förblev ouppmärksammade någon längre tid står tämligen klart.

1800-talet var en tid då Sverige, såväl som många andra västeuropeiska länder, nåddes av äventyrsspäckade och häpnadsväckande historier förmedlade av upptäcktsresanden som för första gången trängde in i tidigare okända områden av den afrikanska kontinenten. Snart kom även föremål och handelsvaror från dessa avlägsna platser att söka sig ända upp till det fjärran Norden. Inte minst var detta fallet i Vänersborg dit afrikanska kontakter förmedlats av de kända upptäcktsresandena och handelsmännen Charles John Andersson (1827-1867) och Axel W Eriksson (1846-1901), båda uppväxta i staden.

Att exotiska världsdelar gärna fångade människors intresse visste naturligtvis herr Sidoli från Malmö. Detta gjorde att han förmodligen mycket snart såg en möjlighet till att folk skulle vara villiga att betala för att få en glimt av det främmande och okända. De ”tvenne buske-qvinnorna” blev därmed en inkomstkälla för Sidoli som började resa landet runt och uppvisa dessa, för svenska förhållanden, exotiska människor.

För de som hade råd att betala en entréavgift på 50 öre, barn och tjänstefolk slapp undan med 25 öre, fick inträde i skomakare Björndahls hus. Ett reklamblad som ställts till Vänersborgs Söners Gilles för-

Trots att herr Sidolis "buske-qvinnor" var ett ovanligt inslag och säkert väckte stor uppmärksamhet i de svenska landsortsstäder där de visades upp så var de inte helt unika. Studerar man exempelvis 1800-

talets dominerande lokaltidning i Vänersborg, Tidning för Wenersborgs Stad och Län, framkommer att staden då och då gästades av människor som på grund av en för svenska förhållanden exotisk härkomst eller udda fysiska handikapp visades upp mot betalning. Som exempel på denna företeelse kan, förutom "buske-qvinnorna", nämnas bland andra "Den lilla Lappqvinnan från Nordfjellen" som kom till Vänersborg i april 1867. På ett av stadens hotell uppvisades hon under ett par dagar iförd traditionell samisk dräkt. Dessutom förevisades en kåta samt ett flertal samiska husgeråd. Att "Lappqvinnan" dessutom endast mätte 3,5 fot (ca 105 centimeter) bidrog säkert till en märkbar höjning av antalet besökare.

Ett år senare, i april 1868, erbjöds vänersborgarna möjlighet att, i fru Anderssons hus vid torget, få beskåda Amiral von Weis som uppgavs vara "verldens minsta man". För 25 öre i entré kunde man få se den lille von Weis underhålla sin publik med sång och musik. Upplysningsvis meddelades att "Amiralen" dessutom behärskade ett flertal språk. Lokal-

Den lilla Lappqvinnan från Nordfjellen,

ovanligt liten, blott 3½ fot lång, klädd i nationaldräkt, jemte hennes broder samt deras lappkåta och husgeråd förevisas sista gången lördagen och söndagen den 13 och 14 april å Hotel Victorias salong. Entréen är 50 öre person; för barn och tjänstfolk 25 öre.

Annons i Tidning för Wenersborgs Stad och Län för "Den lilla Lappqvinnan". (TWSL 1867-04-12)

tidningen glädde sig särskilt åt besöket eftersom vänersborgarna en tid dessförinnan blivit lovade ett besök av "verldens största man", Jätten Emanuel – ett besök som av okänd anledning hade ställts in.

Ett par år efter "buske-qvinnornas" besök uppvisades två mörkhyade män på hotell Victor i Vänersborg. Det var "zulukafferhövdingen" Uomo-gogowa och en av hans "krigare" som visades upp av en herr John Hood. De båda zuluerna, vilka visade traditionella danser, dräkter och vapenutrustning, hade tillfångatagits av en brit-

tisk officer och av denne tagits till Europa. Då de uppvisats i storstäder som London, Paris och Stockholm hade de dragit stora publikskaror. Även i Vänersborg imponerades man och lokaltidningen skrev; ”*De äro mycket groft byggda och deras rörelser vittna om smidighet och styrka. Det saknar icke intresse att se dessa representanter för det vilda folk som med okufligt mod och dödsförtroende kämpat mot det brittiska väldet.*” (TWSL 1879-11-13)

Vad tjänade då uppvisandet av dessa ovanliga, främmande eller exotiska människor för syfte? Främst var det naturligtvis att se som ett folknöje där skrupelfria arrangörer reste landet runt och tjänade pengar genom att visa upp människor på ett sätt som vi i dag skulle förfasa oss över. Men under 1800-talet var värderingarna annorlunda. Genom massmedias nyhetsförmedling är vi numera vana vid att dagligen se glimtar av främmande kulturer och naturmiljöer. Under 1800-talet var det helt andra förhållanden. De flesta vänersborgare hade säkert inte varit på längre resor än till de närmsta grannstäderna och än färre hade varit utomlands. Att en fläkt från främmande och exotiska världsdelar då rönt stor uppmärksamhet är på intet sätt förvånande. Värt att notera i sammanhanget är att man vid samma tid, år 1885, uppförde Vänersborgs museum – ett museum som kom att hysa samlingar från världens mest avlägsna hörn medan endast ett fåtal föremål från vänersborgstrakten visades. En annan och inte oviktig funktion dessa exotiska inslag i vardagen hade var att bidra till formandet av den egna identiteten. Genom att spegla sin egen kultur, sina egna levnadsvanor, hantverk och traditioner mot

Å Hotell Victor,
1 trappa upp,
förelisas dagligen intill Söndagen den 16
dennes från kl. 1–9 e. m.

Uomogogowa
Zulukafferhöfding.

2. Å Ama-Zulukaffer,
en höfding och en krigare,
som blifvit tillfångatagna i sista Zulukriget och medförda af en Engelsk officer till Europa; de vistas för närvarande här i Skandinavien, samt framställa sig uti nationaldräkter och deras bruk och seder. De sjunga, dansa och utföra i Zulu brukliga krigsöfningar.

OBS. Samtliga krigsvapen äro för den ärade publiken tillgängliga att bese, äfvensom det i landet mest omtyckta vapnet, nemligen "Assagai".

Som Zulukaffererna med publikens synnerliga bifall förelisas i Stockholm, London, Paris m. fl. städer, så hoppas jag äfven här få motse talrikt besök under min korta vistelse härstädes.

Entré 50 öre, hälften för barn.
Högaktningsfullt
John Hood.

Zuluhöfdingen Uomogogowa framställd som en närmast "djurisk" vilde i annons i lokaltidningen inför hans besök i Vänersborg 1879. (TWSL 1879-11-13)

främmande kulturer kunde den egna identiteten tydligare göras. Skillnaden mellan ”vi” och ”dom” blev än mer uppenbar – ett behov som skapades genom de omvälvande samhälls-förändringarna i 1800-talets Europa.

Källor

Tidning för Wenersborgs Stad och Län:

1867-04-09

1867-04-12

1868-04-24

1879-11-13

Husförhörlängd för Vänersborgs stad 1870 – 1881 (AI:23)

Reklamblad ”Buske-qvinnor”, Vänersborgs Söners Gille

Peter Johansson född 1963 i Vänersborg. Fil.kand 1990 med ämnena arkeologi, historia, konstvetenskap och etnologi. Fil.mag 1998. 1:e antikvarie vid Regionmuseum Västra Götaland i Vänersborg.

VBG - 50 åring som gjort Vänersborg världskänt

av Arne Kärvling

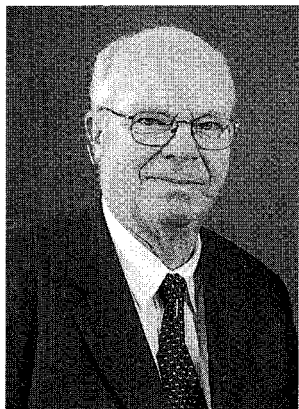
Herman Krefting

Onsdagen den 3 januari år 2001 firade ett av Vänersborgs internationellt sett allra mest kända företag jubileum i Kulturhusets festsal. Det var nämligen på dagen 50 år efter det att firman "Vänersborgskopplingen" inregistrerades och började tillverka en ny lastbilskoppling i källar-lokalerna i fastigheten Södra Järnvägsgatan 31. I dag heter "firman" VBG AB och är moderbolag i en koncern omfattande fabriker i Vänersborg och Krefeld, Tyskland, samt helägda försäljningsbolag i Norge, Danmark och USA.

Produktionen omfattar i dag lastvagnsutrustning bestående av kopplingsutrustning, slirskydd, flakstolpar och andra tillbehör för i första hand tunga lastbilar. Ett kompletterande affärsområde är maskinelement med produktionsområdena axelkopplingar och ringfjädrar, som levereras till maskintillverkare och högteknologiska företag.

Mannen bakom "Vänersborgskopplingen" var ingenjören Herman Krefting, som jag hade förmånen att lära känna redan några år efter det att han inregistrerat sin firma. Jag har därefter följt företagets utveckling, främst under Kreftings aktiva tid men också under hans efterträdare, Richard Persson. Denne blev i praktiken högste chef för företaget år 1972, även om Krefting formellt kvarstod som VD ytterligare några år.

Historien om VBG och dess utveckling är i första hand historien om hur Herman Krefting med en obändig vilja, stark tro på den egna förmåga och en arbetskapacitet långt utöver det vanliga, vågade satsa allt på en idé - och också lyckades förverkliga den. År 2000 var koncernen världsledande tillverkare av släpvagnskopplingar för tunga lastfordon och svarade för 50 procent av marknaden för kopplingar till lastbilar över 16 ton. Omsättningen var 610 miljoner kronor. Onekligen bra gjort - första årets omsättning slutade på 61.212 kronor!

Richard Persson

Herman Krefting föddes i Oslo den 22 september 1907. Redan som barn visade han stort intresse för mekaniska ting. När han kom upp i tonåren studerade han också teknik och utbildade sig senare till ingenjör. Vid den här tiden blev det allt vanligare med bilar på huvudstadens gator och unge Herman insåg att bilbranschen var framtiden för honom. Han fick också en anställning inom denna som passade honom väl, och där han bland annat gavs tillfälle att delta i tillverkning av motordelar och härdning av metaller. De kunskaperna tog han till sig och fick god användning för senare i livet.

Försäljningschef hos Granströms

Andra världskriget gjorde att han flyttade till Sverige. Trogen sitt specialintresse tog han anställning inom bilbranschen här och avancerade så småningom till posten som försäljningschef för Scania lastbilar hos företaget Granström & Söner i Vänersborg. När kriget tog slut blev efterfrågan på svenska produkter enorm. Europa skulle byggas upp igen och den svenska industrin var intakt och beredd att utnyttja sina resurser fullt ut. Transportsektorn växte och försäljningen av lastbilar ökade. Inom skogsnäringen växte efterfrågan på landsvägstransporter kraftigt och detta gynnade Granströms med sitt läge nära skogstillgångarna och industrierna i Dalsland och västra Värmland. Det var goda tider för Granströms, och Krefting sålde bra.

Det svenska vägnätet var emellertid i bedrövligt skick och särskilt i Dalsland var situationen mer eller mindre katastrofal vissa tider på året. De allmänt förekommande grusvägarna var inte bara smala, de var också svårt nedslitna och gropiga. Ofta hann man heller inte reparera tjälskadorna mellan vintersäsongerna. De västsvenska åkarna hade därför en mycket besvärlig situation. Alltför ofta blev påfrestningarna på kopplingarna mellan lastbilarna och släpen så hårda att de brast - med olyckor som följd. För åkarna innebar detta betydande underhålls- och reparationskostnader, vilket Krefting upplevde som mycket besvärande.

Krefting hade i stort sett daglig kontakt med både åkare och förare, och fick ta del av deras synpunkter på såväl ekonomi som kvaliteten på kopplingarna. Att dessa var för klena, det var han väl medveten om och

därför började han fundera på hur de skulle kunna göras bättre. Det måste finnas möjligheter att tillverka betydligt starkare och säkrare kopplingar, som höll för påfrestningarna och som var lättare att underhålla. Många gånger påpekade han också förhållandena för företrädare för tillverkarna av kopplingar, vilka också förklarade sig intresserade, men som sedan glömde bort saken - de sålde ju trots allt sina produkter.

Olycka blev avgörande

Tankarna på en nykonstruerad koppling engagerade Krefting alltmer och han ägnade allt större del av sin fritid till att försöka lösa problemen. Han testade också olika förslag till lösningar, fick synpunkter och råd, men kom inte så långt att han vågade ta steget fullt ut och ägna sig åt konstruktionsarbetet på heltid. När 1940-talet gick mot sitt slut inträffade emellertid en händelse som gjorde att han beslöt sig för att sätta allt på ett kort - tiden var inne för handling. Det var när en lastbil försedd med enkel kulkoppling mellan bil och släp råkade ut för en olycka i Göta älvdal. Kopplingen brast, släpet lossnade och for av vägen. Föraren och övriga trafikanter klarade sig dessbättre utan skador, men lasten bestående av två spinnmaskiner till ett textiltföretag värda 30.000 kronor styck totalförstördes. På den tiden var 60.000 kronor ett betydande belopp.

Krefting gick nu in i en lång period där arbetet fyllde de flesta av dygnets 24 timmar. Han skötte sina uppgifter hos Granströms och han jobbade med sin koppling. Det gällde inte bara själva konstruktionsarbetet, han måste också undersöka om det fanns lämpliga och intresserade underleverantörer av de delar som skulle ingå i kopplingen. Han var absolut inriktad på att den produkt han skulle gå ut på marknaden med, den skulle hålla den högsta kvalitet som han mäktade åstadkomma. Den skulle vara slitstark, den skulle vara okomplicerad och enkel att hantera och underhålla, och den skulle kunna säljas till ett hyfsat lågt pris.

På sin arbetsplats hos Granströms talade han ofta med, samt fick råd av, en annan anställd. Det var Gösta Petersén, som senare öppnade smidesverkstad i Flicksäter, Frändefors. Företaget Korp & Söner i Vänersborg kunde också erbjuda tjänster, och den absolut viktigaste delen i kopplingen, bulten, kunde ett företag i angränsande Skaraborgs län tillverka. Hårdningen erbjöd sig Bofors Hårdningsverkstad i Göteborg att svara för.

Klart för start - och nyanställning

Så föll äntligen samtliga pusselbitar på plats, kopplingen var klar och patenterad och avtalen med underleverantörerna var klara. Herman Krefting var beredd att lämna sin trygga anställning och starta eget företag. Det var en klar risk han tog, eftersom det fanns stora och konkurrenskraftiga företag, bland andra tyska, inom en redan fungerande bransch. Ett besvärligt problem måste också lösas, nämligen frågan om lämpliga lokaler. Den ekonomiska verkligheten tillät inte nybyggnation, heller inte en alltför hög hyra. Lösningen blev källarlokaler i fastigheten Södra Järnväggsgatan 31, inte idealiska, förstås, men förhållandevis billiga. De fick duga tills ekonomin stabiliserats. Och så kom äntligen den stora dagen när den nya firman "Vänersborgskopplingen" inregistrerades och startskottet gick för produktion av den nya lastbils-kopplingen - den 3 januari 1951!

Ingen förbipasserande kunde ungå att se att i källarlokalen till fastigheten Södra Järnväggsgatan 31 har ett nytt företag etablerat sig - Vänersborgskopplingen!

En stor skylt med namnet "Vänersborgskopplingen" sattes upp på väggen till källarlokalen, och ensam monterade Krefting den första kopplingen. Åkare och lastbilsförare kände naturligtvis till vad han höll på med, och först ut att pröva nyheten var åkerägaren Elof Pettersson i Trollhättan. Denne blev mycket nöjd med den nya produkten och detta talade han också om för sina kollegor inom branschen. Detta gav en bra start, men det behövdes förstås mycket större insatser för att få ut "Vänersborgskopplingen" på marknaden. Krefting hade dock klart utarbe-

tade planer för hur han skulle gå till väga - han skulle delta i utställningar runt om i landet, och han skulle resa runt till lastbilsförsäljarna i Sverige.

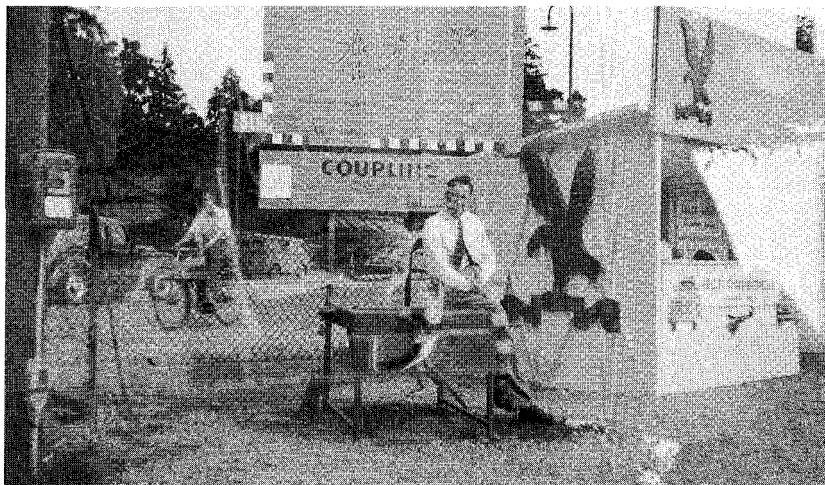
Ett besvärligt problem var emellertid olöst - hur skulle han få tiden att räcka till? Att montera, sälja, hålla kontakter med underleverantörer, sköta det administrativa arbetet och dessutom sälja - ja, hur skulle han klara allt detta? Det fanns bara ett svar på den frågan: Det kunde han inte, det var omöjligt! Han måste därför anställa någon som kunde hjälpa till, även om ekonomin i starten var ansträngd. Och så kom det sig att "Firman", som Krefting alltid kallade sitt företag, efter en månads verksamhet anställde Sven Raak. Denne blev till en början firmans allt-i-allo. Han fick montera kopplingar, svara i telefon, paketera och köra iväg med kopplingar till järnvägen - ja, han fick göra allt som behövdes. För att klara transporterna använde sig Raak av en transportcykel. Att köpa in en bil var inte att tänka på, men blev det för mycket gods på en gång hände det att en lätt lastbil hyrdes in.

Deltagande i mässor gav framgång

Varumässor hade börjat bli mycket populära i Sverige samtidigt som bilintresset ökade starkt. Krefting såg de möjligheter som här bjöds att på ett relativt billigt och enkelt sätt demonstrera och sälja sin nya koppling. Redan under första året deltog han i St Eriksmässan, och resultatet blev så positivt att han intensifierade sina demonstrations- och försäljningsresor. Det finns ett par amatörfoton från den här första utställningen och de visar Krefting sittande vid ett enkelt bord på vilket kopplingen är upphängd. En skylt talar om att det här finns en ny "coupling". Det är tydligt att ekonomin inte tillät några extravaganser, ty "montern" är belägen utomhus intill ett staket. Men vad gjorde det - Krefting var inte bara konstruktör, han var också en ypperlig försäljare!

Under sina resor landet runt kontaktade han också lastbilstillverkarnas representanter och de så kallade påbyggarna, vilket ledde till bra resultat men också till ett givande utbyte av erfarenheter som alla tjänade på - och som fortfarande pågår. Tillverkarna av lastbilar levererade regelmässigt endast chassin, där bland annat kopplingsutrustning saknades. Särskilda företag - påbyggarna - svarade därefter för påbyggnad av hytt och flak m.m. - allt efter användarens önskemål.

Den marknadsföring som Herman Krefting planerat för, den genomförde han konsekvent och den visade sig också vara riktig. Han nådde

Herman Krefting med sin nya koppling på St Eriksmässan i Stockholm under företagets första år.

relativt snabbt stora framgångar, men det innebar inte att han nöjde sig med sin första konstruktion. Nej, redan under arbetet med denna hade han bestämt sig för att ta fram en automatisk koppling, och den presenterades redan efter ett par år. Och sedan har nyheterna kommit slag i slag under årens lopp. Gemensamt för dem alla är den synnerligen höga kvaliteten.

Efter endast ett par år stod det klart att källarlokalerna inte skulle förslå längre - de satte stopp för vidare utveckling. Ett nybygge var vad som erfordrades och Krefting ville försäkra sig om ett markområde som skulle tillåta betydande framtida utbyggnader. Nu var ju Vänersborg i första hand en förvaltnings- och sjukvårdsstad, där de styrande inte tänkt sig industriell utbyggnad av större format. Industriområden i egentlig mening fanns inte, men man kunde tänka sig att planlägga ett område på Holmängen för företagsamhet. Där hade också en del mindre enheter etablerats, men för Kreftings akuta behov hade kommunen ingen mark. Dock - utefter Östra vägens lokalgata ägde företaget "Godstransport" ett större område och det fick han köpa. Och här kom det att byggas!

En ständig utbyggnad

Redan den 30 september 1954 inledde Krefting sin byggnation med att uppföra dels ett bostadshus med kontor - han ville försäkra sig om bostad för sig och familjen - och en garagelänga. Exakt två år senare

påbörjade han uppförandet av en förrådsbyggnad och enligt handlingarna för byggnadslov hos kommunen så hände därefter följande:

1958-05-30 Tillbyggnad kontor
1960-05-04 Svetsverkstad
1961-03-07 Nybyggnad maskinverkstad och kallförråd
1961-05-26 Tillbyggnad maskinverkstad
1964-06-06 Tillbyggnad verkstad
1966-06-01 Tillbyggnad industrilager
1967-08-10 Kall-lager

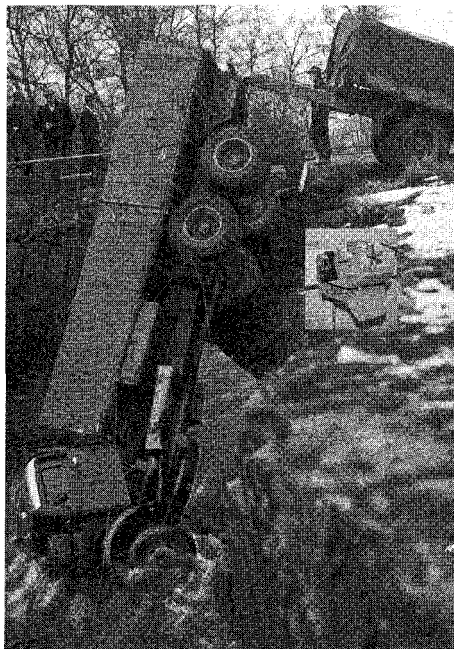
Bakom de här siffrorna döljer sig en synnerligen stark expansion av företaget - Kreftings framgång var helt enkelt exceptionell. Det kan därför synas vara underligt att han inte byggde en större anläggning vid ett och samma tillfälle, men här finner vi ytterligare ett starkt karaktärsdrag hos honom: Han ville inte låna pengar! Han ville inte stå i skuld, han ville stå på egna ben! Därför byggde han när han hade eget kapital - men då gick det i gengäld också väldigt fort!

Under de här åren hade jag nära kontakter med Krefting. Han ringde ofta, och han bjöd på kaffe med wienerbröd vid olika träffar som han kallade för presskonferenser. Ibland var Bertil Stridsberg i Trollhättan också med. Denne var inte bara chef för Göteborgs-Postens distriktskontor, han var också kusin till Krefting. - Han måste ju få lite nyheter han med, förklarade Herman. Vid dessa möten och telefonsamtal fick jag ta del av alla framtidsplaner, av kommande exportsatsningar med tyngdpunkt på den nordiska marknaden, men också om kontakter ute i Europa, i Australien och - i Sovjet.

Det var också något av en offentlig hemlighet inom delar av den kommunala administrationen att jag utgjorde en förbindelselänk mellan Krefting och drätselkammarens ordförande Karl Ericsson. Denne kloke, vänlige och hänsynsfulle socialdemokratiska ledare för staden ställde alltid upp när det gällde. Han förstod vad som var bra för företag och stad. Det kunde gå till så här, att Krefting ringde: - Du Kärvling, vill du tala om för Karl Ericsson att jag måste bygga ut nu. Du vet vad du skall säga!

Ja, så gick jag upp till Kalle och talade om hur bra det gick för Krefting och att han måste nyanställa, men att detta också tvingade fram en snabb

utbyggnad. - Det förefaller lämplig att han gör så, blev svaret, och efter en stunds pratande var allt förberett. Det kanske är överflödigt att tillägga att herrar Krefting och Ericsson blev goda vänner och att de hyste stor sympati och respekt för varandra.

Det gällde för Krefting att tillverka kopplingar av hög kvalitet. Här en bild från tidigt 50-tal då en lastbil var på väg att störta ned i Frändeforsån. Kopplingen höll dock! Infälld ses Kreftings första koppling.

Redan från starten hade Krefting siktat inställt på att bygga upp en provningsavdelning med betydande resurser. Med hjälp av en 50 tons domkraft konstruerade han en dragbänk för att slita sönder dragkopplingar med upp till 125 tons dragkraft. Den fick undan för undan sällskap med en mängd olika anordningar för att testa, hållfasthets- och livslängdsprova kopplingar och kopplingsdetaljer, dragbalkar och kompletta fordonsramar. De flesta provbänkarna var plomberade och under kontroll av Trafiksäkerhetsverket. Detta för att provresultaten skulle få en objektiv och officiell prägel.

- Vi har alltid satt säkerheten i högsätet och samarbetar med både myndigheter och fordonstillverkare, förklarade Krefting. Ja, och att hans kopplingar verkligen levde upp till den kvalitet som utlovades, det bekräftar bland mycket annat ett brev från Statens Provningsanstalt. Där sägs det i sammandrag: Vi kan inte ange någon brottgräns för Er släpvnagskoppling eftersom vår provrigg gick sönder först. VBG har i dag 4 erfarna tekniker anställda i testavdelningen i Vänersborg, vilka förfogar över en högklassig utrustning i mångmiljonklassen. Här testas alla produkter, såväl nya som de som redan är i produktion.

Utveckling - Persson kommer

I Kreftings planering ingick också en successiv uppbyggnad av en konstruktionsavdelning av hög standard. Han hade visserligen hjälp av olika tekniker i sitt utvecklingsarbete, men först år 1962 anställdes en specialist, nämligen civilingenjören Richard Persson. (I dag omfattar utvecklings- och forskningsavdelningen 10 ingenjörer.) Detta skulle visa sig vara ett för VBG synnerligen betydelsefullt val - inte bara till gagn för utvecklingen av produkterna. Persson fick nämligen under första hälften av 1970-talet ta över posten som högste chef för företaget. Vid tiden för 50-årsjubileet var han VD för moderbolaget samt koncernchef, vilka befattningar han lämnade vid bolagsstämman 2001 och blev heltidsarbetande styrelseordförande.

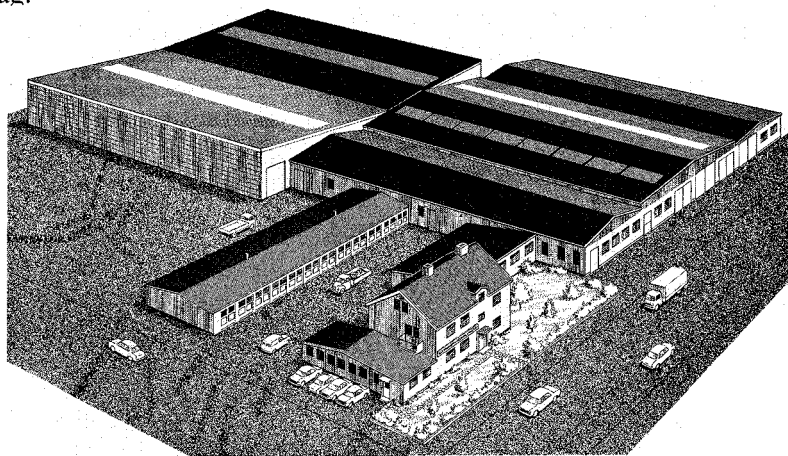
Under sina första 50 år hade alltså VBG endast två personer som avgörande beslutsfattare i den verkställande ledningen. Detta har förstås varit en styrka för företaget, men det kanske också innebär ett svenskt rekord?

Som en av sina första uppgifter fick Persson ta hand om och justera ett personbilsdrag, som VBG hade tagit fram. Herman Krefting hade naturligtvis noterat att svenskarna började koppla campingvagnar till sina bilar och förstod att här fanns en ny marknad för VBG. En lämplig koppling togs också fram och en provorder på 500 drag levererades till SAAB i Trollhättan. Allt hade emellertid gått lite för fort, vilket medfört att man missat en liten detalj i kopplingen. SAAB klagade och kopplingar sändes tillbaka till VBG. Persson fixade dock till det hela i stort sett per omgående - och nu var starten gjord för en ny, stor produktion.

Inom VBG inleddes nu ett utvecklingsarbete för att ta fram konkurrenskraftiga personbilskopplingar, och i vanlig ordning skedde arbetet i nära kontakt med biltillverkare och importörer. Redan 1963, året efter det första försöket, kunde man presentera nyheten: Ett personbilsdrag med kula. Detta blev en stor framgång på den svenska marknaden, och det sålde också bra i Norge. I fortsättningen presenterades nya förbättringar och en alldeles egen design, som visade sig bli synnerligen uppskattad på marknaden. VBG utvecklade bland annat också ett snabbdrag, som blev populärt. Detta gjorde det möjligt dels att använda olika typer av draganordningar och dels att ta bort den synliga delen av draget när det inte användes. År 1986 tillverkade företaget draganordningar

till alla svenska och tyska bilar och lagerhöll inte mindre än cirka 180 olika drag.

Utvecklingen på personbilssidan medförde att det behövdes större lokaler, varför Arlas lagerbyggnader på Lilla Vassbotten inköptes år 1989 varefter produktionen flyttades dit. VBG-ledningen fann senare att utvecklingen på marknaderna krävde koncentration - det gick inte att bli bäst på flera olika områden, man fick hålla sig till ett. Därför såldes personbilssidan till Brink i Holland, ägt av ett amerikanskt holdingbolag.

Anläggningen på Holmängen som den var fullt utbyggd - stor, men ändå för liten.

Vändskivor - till skeppsvarv...

Herman Krefting var alltid öppen för nya idéer, och när han en gång fick reda på att Kockums i Malmö behövde två nya vändskivor till sitt varv, agerade han snabbt. Han erbjöd sig att konstruera och tillverka dem på endast cirka 12 arbetsveckor - ett åtagande som i dag ter sig närmast otroligt. Det rörde sig nämligen om 3,5 tums vändskivor som skulle dra 300 tons fartygssektioner! Krefting resonerade tydligen som så, att har jag nu en skicklig konstruktör anställd, så skall det här projektet också kunna ros i hamn. Och visst gick det efter en närmast ofattbar insats av Richard Persson - men, men, i dag skulle ingen våga att satsa på att ta fram en helt ny produkt på 3 veckor. I dag behövs det minst 3 år! Efter detta begärde i alla fall Persson hjälp med ritningsarbetet - och det kravet hade Krefting nu stor förståelse för! En ritare anställdes.

Den här affären gjorde att vändskivor upptogs i varusortimentet. Den första var gjord i plåt och importerades från England, men den var inte bra. Richard Persson konstruerade då en gjuten skiva kallad 900, men inte heller den blev någon större succè. Först efter det att Persson återvänt till företaget - efter att under några år ha byggt upp ett avdelningskontor i Göteborg för ett konsultföretags räkning - kunde företaget presentera en ny vändskiva - VBG 182. Den var gjuten med utbytbar mekansim i vilken fanns alla slitdelar monterade. Renovering och service kunde ske snabbt och av även icke specialutbildad personal. Skivan blev emellertid alltför dyr, och även om den sålde en hel del, innebar den ingen slutlig lösning för VBG.

Inom området vändskivor var VBG emellertid en liten aktör på marknaden, och år 1990 köpte företaget därför in konkurrenten Dayton Walther Ltd. i England, som hade en fabrik i Runcorn nära Manchester. Produktionen var inte rationell enligt svenska förhållanden, varför en ny flödesanpassad anläggning byggdes i Lowton. När det gäller vändskivor, så är de i princip likvärdiga oavsett vem som producerar dem. Därför är priset helt avgörande, inte kvaliteten, och därför har storproducenterna ett övertag. När det inte gick att nå ett samarbete med mindre företag runt om i världen, sålde VBG den engelska anläggningen till The Marmon Group Ltd. - en internationell koncern som omsätter över 6,5 miljarder USD. Detta skedde den 30 juni år 2000. Den engelska vändskivan ingår dock i VBG:s försäljningsprogram.

Flyttar till Åmål om inte...

Jag har nu hoppat i tiden och vänder tillbaka till Vänersborg och Holmängen. VBG-expansionen visade på 1960-talet inga tecken på avmattning, tvärtom - den fortsatte i ökad takt. Lokalerna blev inte bara för små, de hade genom den etappvisa utbyggnaden också blivit orationella. Nu gällde det att bygga nytt och på en ny plats med utrymme nog för många års fortsatt tillväxt. Krefting sökte kontakt med de kommunala företrädarna och begärde att de skulle ställa upp med ett lämpligt område. Det var i sig inget större problem, eftersom industrimark nu hade lagts ut. Nej, problemet var ekonomiskt och inte bara när det gällde markpriset utan främst hur den gamla anläggningen skulle kunna säljas. Att ha den kvar var en omöjlighet. Till Kreftings öron nådde nu ett rykte som sade att vissa politiker hade invändningar mot storleken på industritomten. De trodde att Krefting var ute för att lägga under sig så mycket mark att han i framtiden, när priserna förhoppningsvis hade

ökat ordentligt, skulle kunna sälja och göra sig extra förtjänster. De kände tydligen inte Herman Krefting.

Vid den här tiden var Krefting i ett svårt läge, eftersom han inte bara var hårt belastad med arbete och företagets problem utan också var sjuk i astma. Han beslutade sig för att som alternativ till utbyggnad i Vänersborg förklara för kommunledningen att han lika gärna kunde bygga nytt i Åmål. Det skulle sätta press på dem, trodde han. Vid den här tiden utgick olika statliga bidrag till kommuner och företag vid nyetableringar inom det så kallade stödområdet, dit Åmål hörde. Han ringde mig och berättade om sina planer, ville höra vad jag trodde om politikernas reaktion på detta, och ville att jag skulle publicera nyheten. Jag förklarade, att om han inte menade allvar med "flytten" så skulle han ta sig i akt. Kommunens starke man var vid den här tiden folktopartisten Hadar Karlson med ett förflutet som försäljningschef vid Skofabriken. Han var en ärlig människa, en duktig politiker och en slipad affärsman. Han skulle inte gilla att bli utsatt för något som kunde uppfattas som hot. Jag förklarade vidare, att Krefting gjorde bäst i att noga studera de industri- tomtter och annat som Åmål kunde tänkas ha att erbjuda, för Hadar skulle kolla allt, och det rådet följde han.

Jag skrev naturligtvis om VBG:s planer, det var ju en stor lokal nyhet för ELA:s läsare. Företaget sysselsatte vid den här tiden uppemot 60 personer och räknade med att fördubbla den siffran under de närmaste åren. Det var alltså en stor och viktig etablering det var frågan om för Åmål, och lika viktigt var det för Vänersborg att få behålla VBG inom sina gränser. Artikeln väckte stor uppmärksamhet och Hadar Karlson reagerade omedelbart, men kanske inte riktigt som Krefting förväntat sig. Hadar sade nämligen till mig att han redan hade bestämt sig för hur han skulle handla för att lösa problemen på ett för både företaget och kommunen bra sätt. En liten tagg fanns dock där efter Kreftings utspel.

Visst löstes också allt till det bästa, även om de politiker fanns som inte gillade Hadars "generositet" gentemot VBG. Men Hadars ställning var synnerligen stark och dessutom hade han stöttning av framtids- syftande politiker i ett par andra partier. Utgången av samtalen och diskussionerna mellan parterna framgår i all sin korthet av följande rader ur handlingarna på byggnadsnämnden angående fastigheten Trym 3 på Tenggrenstorpsområdet: "Lagfaren ägare Släp- vagnskopplingar AB. Inskr. datum: 1970-03-04. Ingen köpeskilling".

Fortsatt expansion

Vad hade man då kommit överens om? Jo, kommunen överlät till VBG 18.000 kvm mark och lämnade dessutom option på ytterligare 10.000 kvm för uppförandet av en ny fabriksbyggnad.. (I dag är tomten 39.000 kvm stor.) Vidare betalade kommunen 1.430.000 kronor konstant för anläggningen på Holmängen. Då ingick värmepannor, elcentraler, traversbalkar i tak, fläktanläggningar, fasta armaturer och en hel del andra inventarier. Följande skrivning i drätselkammarens förslag till fullmäktige med hemställan att de skulle godkänna avtalet är ett exempel på hur Hadar Karlson argumenterade: "Drätselkammaren anser för sin del, att staden icke bör underlåta att lämna sin medverkan till den förflyttning av rörelsen, som nu anses nödvändig. Bolagets rörelse expanderar kraftigt, och f n sysselsättes 50-60 anställda i företaget. Givetvis finner drätselkammaren angeläget att företaget än ytterligare bindes vid staden". Onekligen elegant formulerat.

VBG-anläggningen på Tenggrenstorp år 2000.

I vanlig ordning hade Krefting bråttom när det gällde byggnationer. Spaden sattes i marken omedelbart och redan den 1 oktober år 1970 skedde invigningen av den 6.500 kvm stora fabriken. Kostnad 3,5 miljoner kronor. Antalet anställda var 70 - sex år senare hade VBG 150 anställda! Hadar Karlson återkom gärna till den här affären långt efter det att hans politiska gärning hade avslutats. - Det fanns de som ifrågasatte mina uppgifter när jag redovisade min uppfattning om VBG:s framtid, men utvecklingen har ju visat att jag hade rätt. På Krefting kunde man lita!

Det skulle alltså visa sig att företagets expansion fortsatte även på Tenggrenstorp. Det blev snabba utbyggnader här liksom på Holmängen.

Den senaste ansökan om byggnadstillstånd inlämnades till kommunen i april år 2000 och avsåg ett nytt måleri till en kostnad av uppemot 25 miljoner kronor. Den största enskilda investeringen någonsin i företags historia. Det stod klart våren 2001.

28 miljoner i förlust!

VBG hade fram till och med slutet av 1980-talet i stort sett en fortlöpande årlig tillväxt, men när 1990-talet inleddes kom ett rejält bakslag som skakade om VBG. Lågkonjunkturen drabbade den västliga världen med våldsam kraft, och inte minst Sverige råkade illa ut. För VBG innebar detta en svår nedgång i stället för en förväntad uppgång. Under 1989 såldes i Sverige drygt 6.000 lastvagnar - under 1993 endast cirka 1.200! Dessutom sjönk personbilsförsäljningen till mycket låga nivåer. Man talade om de tre första åren på 1990-talet som en katastrof för lastvagnsbranschen och för de företag som liksom VBG var beroende av denna. VBG tvingades noterade en förlust på inte mindre än 28 miljoner kronor för åren 1991 och 1992! Situationen tycktes omöjlig att bemästra.

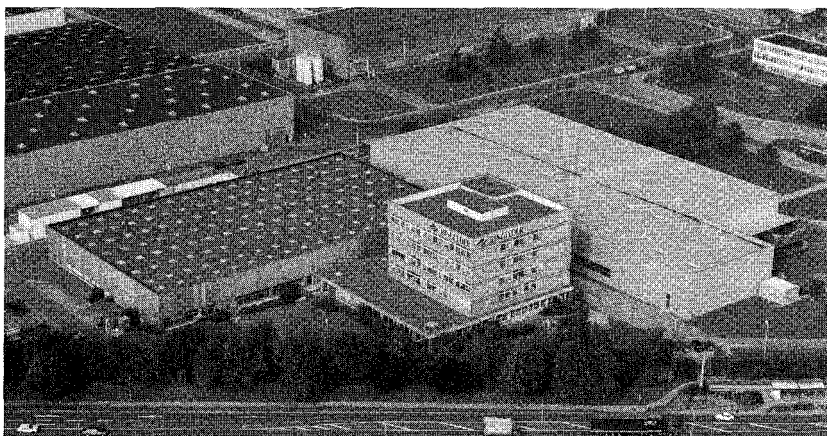
Hösten 1992 initierade emellertid styrelsen ett långtgående åtgärdsprogram som innebar begränsade nyinvesteringar, avveckling av vissa verksamheter, minskade varulager och kundfordringar, personalneddragningar och ökad produktivitet. Genomförandet av detta program gjorde att VBG kunde redovisa en vinst på 1 miljon kronor för år 1993, trots att resultaträkningen belastades med omstruktureringskostnader och andra kostnader av engångsnatur på totalt 5 miljoner. Richard Persson formulerade i "Årsredovisning 1993" sitt tack till personalen på följande sätt: "En minskning av personalen under senare år med mer än 30 procent har medfört hårda krav på den kvarvarande styrkan, som på ett berömvärt sätt ställt upp på de nödvändiga förändringarna och engagerat sig starkt i produktivitetsförbättringarna".

VBG:s styrelse, verkställande ledning och personalen hade bestått det svåraste provet i företags historia. Den åldrade Herman Krefting utgjorde ett starkt stöd för alla under de problemfyllda åren, såväl moraliskt som i övrigt. Han avled den 13 augusti år 1993 och hann dessbättre uppleva att hans livsverk, det kära VBG, skulle klara krisen!

Tysk konkurrent köps upp

Ja, VBG inte bara klarade krisen, företaget gick faktiskt stärkt ut ur den. När bokslutet för verksamheten år 1994 skulle göras, kunde en nöjd Richard Persson konstatera: "Försäljningen har ökat med 40 procent". De åtgärder som beslutades hösten 1992 hade fått fullt genomslag och företagets vinst före skatt beräknades uppgå till 36 miljoner kronor. Det resultatet, den vändningen, förbluffade till och med börs- och andra experter.

Under resten av 1990-talet återhämtade sig lastbilsmarknaden och efterfrågan på släpvagnskopplingar steg. Konkurrensen på den internationella marknaden var emellertid fortsatt hård och i Tyskland fanns ett par starka konkurrenter att kämpa emot. Ringfeder i Krefeld, som ingick i Siemenskoncernen, hade exempelvis en så dominerande ställning i Australien att företagsnamnet var liktydigt med namnet för släpvagnskoppling. Företaget hade 50 procent av den tyska marknaden och bland kunderna fanns Mercedes, Man, Iveco, Renault samt Volvos och Scantias importbolag. Ringfeder arbetade också inom produktområdena axelkopplingar och ringfjädrar med kunder som Tetra Pak, Atlas Copco och Caterpillar, USA, samt Airbus och svenska Bofors. En ny produkt hade också utvecklats - Deform plus - en säkerhetsanordning som skyddar maskiner och teknisk utrustning vid oförutsedda händelser. Företaget hade också ett eget försäljningsbolag i New Jersey, USA.

I förgrunden ses Ringfeder-anläggningen i Krefeld, där det bland annat tillverkas 50.000 kopplingar per år.

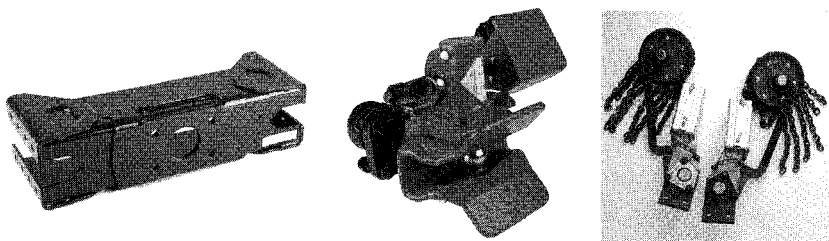
Efter noggranna analyser och bedömningar lade VBG ett bud på Ringfeder, och våren 1997 fanns bolaget som en enhet i VBG-koncernen. Priset var 310 miljoner, dubbelt så mycket som VBG:s eget kapital. Världens ledande leverantör av kopplingsutrustningar för tunga lastvagnar hade på detta sätt skapats. Huvudmarknaderna för kopplingar är Norden med cirka 90 procent, Tyskland 55 procent samt Australien och Benelux 80 procent, men även i England, Spanien, Portugal och Israel har koncernen betydande marknadsandelar. Representanter finns över hela Europa, och i övrigt bland annat i Singapore, Taiwan, USA och Chile.

Efter förvärvet av Ringfeder genomfördes en genomgripande strukturförändring av bolaget. En järnvägsrörelse som fanns i bolaget såldes och verksamheten uppdelades i två affärsområden. Dessa separerades helt när det gäller produktion, konstruktion och marknad. En platt organisation infördes och produktionsapparaten moderniserades. Till chef för affärsområde Kopplingsutrustning utsågs vänersborgssonen Sten Söderros.

Ledande systemleverantör

”Vänersborgskopplingen” på Södra Järnvägs-gatan hade på 50 år växt till en koncern som gick in i 2000-talet med den absoluta förutsättningen att bli ledande systemleverantör av utrustning till krävande kunder inom lastfordons- och maskinindustrin. Detta innebär för lastvagns-sidan att man erbjuder kunderna också sådan kringutrustning som kompletterar huvudprodukterna och som är av väsentlig betydelse för säkerheten. Exempel på detta är Onspot slirskydd, Armaton flakstolpar samt olika typer av underkörningsskydd och reflexer. Onspot, som är världens mest sålda automatiska slirskydd för tunga fordon, är ett eget varumärke för VBG. Kort sagt - VGB:s kunder på lastvagnsmarknaden behöver bara en enda leverantör för all den nödvändiga utrustningen, nämligen VBG-koncernen. Garantin för produkter av högsta kvalitet är högeffektiva produktionsenheter, högspecialiserade utvecklings-, forsknings- och testavdelningar utrustade med den främsta utrustning samt på alla nivåer personal med hög teknisk kompetens.

Herman Krefting fick uppleva det mesta av det positiva, men ett resultat av den tekniska utvecklingen gick han miste om, nämligen dagens ”Sugande processflöde KANBAN”. Det handlar om ett maximalt utnyttjande av dagens elektroniska möjligheter. I korthet: När kunden

Här tre produkter ur den serie av nyheter som VBG presenterade under hösten år 2000 och som ytterligare befäste dess ställning som ledande företag på

beställer kopplingar att levereras från lagret, går elektroniska signaler till samtliga grupper i verkstaden som tillverkar de olika delarna och som monterar dem. Alla svarar då upp mot beställningarna, och kunderna kan hämta vad de beställt precis när de behöver det. Ja, till och med leverantören av råvaran borta i Finland får på samma sätt besked om sina leveranser. Systemets fördelar är uppenbara - en viktig vinst är att ingen planeringsavdelning behövs.

En rejäl och duktig människa!

Herman Krefting var, som jag upplevde honom, en alltigenom rejäl människa. Han hade en enorm arbetskapacitet, levde med och för sitt livsverk, gjorde aldrig skillnad på människor i sitt umgänge med dem, kallade alla anställda för medarbetare, var ärlig och omtänksam - och en duktig företagsledare. Han ringde mig alltid inför viktiga beslut och talade om vad han tänkte göra. Så visste jag till exempel att han planerade att garantera företagets fortbestånd genom att bilda stiftelser till vilka aktier skulle överföras. Tanken på att skattelagstiftning och annat skulle kunna tvinga arvingarna att sälja företaget skrämde honom. Dagens ägarstruktur visar hur Herman Krefting i praktiken säkerställde att hans livsverk skulle överleva och drivas vidare så som han själv skulle ha gjort om han hade levat: Hexagon AB 1.663.089 aktier och 41,9 procent av rösterna; Herman Kreftings Stiftelse för Allergi- och Astmaforskning 1.115.800 resp 18,1; Stiftelsen SLK-anställda 138.775 resp 22,5; Stiftelsen VBG-SLK 62.750 resp. 9,9; Richard Persson 4.800 resp.0,5; övriga cirka 850 personer 438.286 resp 7,1. Stiftelserna har alltså 50,5 procent av rösterna.

Herman Krefting led av astma vilket tillsammans med hård arbetslastning periodvis pressade honom svårt. Vid ett tillfälle i början av 1970-talet berättade han för mig att situationen faktiskt höll på att knäcka honom. Han behövde därför hjälp och nämnde att han kanske

skulle ringa till Richard Persson, som ju kände VBG utan och innan. Han gjorde så och det visade sig att han var ute i sista minuten. Persson stod nämligen just i begrepp att tacka ja till ett nytt jobb i Bohuslän. Han accepterade emellertid anbudet att bli disponent, men fick i realiteten ansvaret att leda företaget från första arbetsdagen. Krefting kunde nu äntligen, efter många arbetstyngda år, ta det litet lugnt. Han följde sin läkares råd att vistas i Spanien under långa perioder och det gjorde honom gott. Han avgick formellt som VD år 1979 men kvarstod som ordförande fram till årsstämman 1987, då han utsågs till hedersordförande.

VBG vid 50-årsdagen

VBG AB är i dag moderbolag i en verkstadskoncern med tillverkning i Sverige och Tyskland. De olika enheterna: VBG Produkter AB i Vänersborg har gemensamma lokaler med moderbolaget, och här bedrivs forskning, utveckling, produktion, marknadsföring och försäljning. Systemleveranser inom släpvagnskopplingar är den huvudsakliga produktionsinriktningen. Det tillverkas 15.000 kopplingar, 38.000 balkar och 2.500 Onspot per år, vartill kommer kringutrustningar. Ringfeder VBG GMBH i Krefeld tillverkar över 50.000 kopplingar per år samt dragöglor och reservdelar. Ringfeder är också basenhet för affärsområdet Maskinelement med ansvar för utveckling och produktion av axelkopplingar och ringfjädrar. VBG Produkter A/S, Ejby, Danmark, säljbolag. VBG Produkter A/S, Oslo, Norge, säljbolag. Ringfeder Corp. Westwood, New Jersey, USA, amerikanskt säljbolag, som marknadsför och säljer Ringfeders maskinelement samt kompletterande produkter från andra europeiska tillverkare.

15 miljoner till astmaforskning

Jag skall avsluta den här historiken med att beröra Herman Kreftings insatser för astmaforskningen i Sverige. Själv drabbades han av astma i barnaåren och visste alltför väl hur besvärligt det kan vara. Allergier och överkänslighet ökade också dramatiskt i Sverige, och han beslutade sig för att bilda en stiftelse för stöd till astma- och allergiforskning. År 1984 blev stiftelsen verklighet, och det första stipendiet på 100.000 kronor utdelades till Nalle Lindblom, under 20-talet år chef för Allergisektionen vid Sahlgrenska. Fram till och med år 1996 delades 53 stipendier ut på totalt 3.502.000 kronor. Under år 1997 bildades vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset "VBG-fonden för Allergi och Astma", som består av medel som kommer från stiftelsen. Avsikten var att man

skulle övergå till att satsa mera institutionellt för att uppnå större effekt. I en första omgång överlämnade stiftelsens ordförande Reidar Öster i juni månad 1998 en check på 5.400.000 kronor för att stödja inrättandet av ett lektorat i allergologi vid sjukhusets universitetsavdelning. Avsikten var att med bidragen på sikt garantera en professur i ämnet, och så skedde under våren år 2000. VBG-fondens medel var då 6,8 miljoner kronor och ökades senare på med ytterligare 2,2 miljoner, vilket var det årets avsättning. Det kan vidare nämnas att Hälsohögskolan Väst, som numera har gått upp i Högskolan Trollhättan-Uddevalla, har erhållit sammanlagt 800.000 kronor.

Totalt har Herman Kreftings Stiftelse för Allergi- och Astmaforskning till och med år 2000 delat ut cirka 15 miljoner kronor.

Arne Kärpling, född 1926 i Trollhättan, uppväxt i Säffle. Journalist sedan 1949; verksam som sådan i Vänersborg sedan 1954.

Vänersborgs Motorklubb

50 år

1951 - 2001

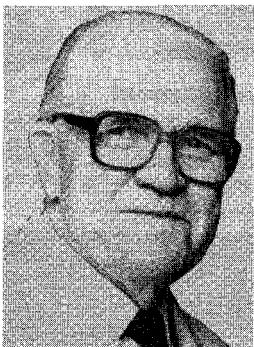
av Johan Ekström

En ny motorklubb bildas i Vänersborg, 1951-03-12

Det började på Stadshotellet i Vänersborg.

För 50 år sedan var det en liten entusiastisk församling som initierade bildandet av Vänersborgs Motorklubb. Med Gösta Persson, Gunnar Rosén, Nils Johansson m.fl. i spetsen bildade de Vänersborgs Motorklubb. Den 12/3 1951 avhölls de första officiella mötet på Stadshotellet i Vänersborg. Gösta Persson blev vald till ordförande och Gunnar Rosén till vice ordförande. Övriga styrelseledamöter blev, Arnold Axelson, Olle Adriansson, Karl Wikman, Pehr Wilson samt Nils Johansson. Redan vid starten var medlemsantalet 53 och steg under första året till 81 st. Vid mötet valdes även en tävlingskommitté och en turiskommitté. Redan vid detta mötet planerades en stor bilutställning på Vassbotten och ett stort utställningstält skulle hyras ifrån Stockholm. Tiden var dock för kort för att hinna med allt så utställningen fick skjutas på framtiden. Man beställde klubbmärke och förslag på vagns- och mössmärke fanns framtaget redan första året. Några prövade på att tävlingsköra och klubben ansökte om anslutning till Sveriges Motorfederation (SVEMO). Redan i juni samma år medverkade VMK i det första Midnattssolsrallyt med en passerkontroll vid bilfirman AB Gunnar Höij på Vassbotten. Tyvärr fick klubbens initiativtagare och eldsjäl Gösta Persson flytta ifrån Vänersborg redan efter 5 månader p.g.a. ett nytt jobb. (Gösta Persson kom ifrån Kristinehamn där han var ordförande i motorklubben innan han flyttade till Vänersborg).

*Gösta Persson,
VMKs förste ordförande.*

Elow Cegrell valdes till ordförande under den resterande delen av 1951.

Den första tävlingen.

Redan 1952 den 16/5 arrangerade klubben sin första öppna tävling. Starten var belägen vid Caltex bensinstation, Östra landsvägen. Totalsegrare blev klubbens egen förare Carl-Viking Wahlin som erhöll den första inteckningen i vandringspriset, skänkt av Dir Carl Stålheim. Prisutdelningen ägde rum den 30/5 under trivsamma former vid Skräcklestugan.

Under året kördes flera klubb tävlingar och medlemsmötena var ofta på Stadshotellet.

Många förare i farten.

Under 1953-54 var många förare i farten på tävlingsbanorna. De mest aktiva var Ivan Stålheim, Carl Wikman, Herbert Gustafsson och Olof Korp. De körde bl.a. Midnattssolsrallyt flera gånger.

VMK,s funktionärer arrangerade också många olika klubb tävlingar både för bilar och motorcyklar.

Segrare i VMK,s andra öppna tävling 1953 blev Nils Bender från Vara MK och vid nästa år tävling 1954 vann den kända Volvo-föraren Gunnar Andersson som senare blev Sveriges första Europamästaren i Rally. Gunnar erhöll ett hederspris skänkt av Karlges Bilfirma i Vänersborg. Klubbens förare Carl-Viking Wahlin belade en hedrande 2:a plats.

Stagnation och pånyttfödelse.

Senare delen av 1954 stagnerade verksamheten och ett möte utlystes i början av 1955 med syfte att klubben skulle upphöra och en övergång skulle ske till SMK-Trollhättan. Så blev det inte eftersom bl.a. Lars Billengren, Arne Hertz och Per Olof Svanberg röstade emot. Det fordrades 2/3 majoritet för en övergång. 10 röstade ja och 7 nej. Detta blev förmodligen en kick för den nyvalda styrelse eftersom det under 1955 kördes 6 tävlingar och även 1956 kördes många tävlingar. Bl.a. O-tävlingen, Kroppefjällsrundan. Särskilt inbjudna var Kvinnliga Bilkåren i Vänersborg och dess kontaktperson i VMK var Ing Gunnar Rosén. Tävlingsledare under dessa år var Einar Lann.

Under de fyra följande åren 1957 – 60 gick verksamheten delvis på sparlåga men några tävlingar genomfördes med Per Olof Svanberg som energisk och ansvarig tävlingsledare.

Ungdomar och mopeders gör sitt inträde.

Tack vare mopedens tillkomst pockade en yngre generation på och söner till aktiva VMK:are hade nu fått tillgång till mopeden. Detta medförde att VMK arrangerade fler mopedtävlingar under 1958-60. Våra åkare deltog också i andra klubbars tävlingar. Åke Svanberg, yngre bror till Per Olof, var den mest framgångsrika med många segrar.

Många olika möteslokaler.

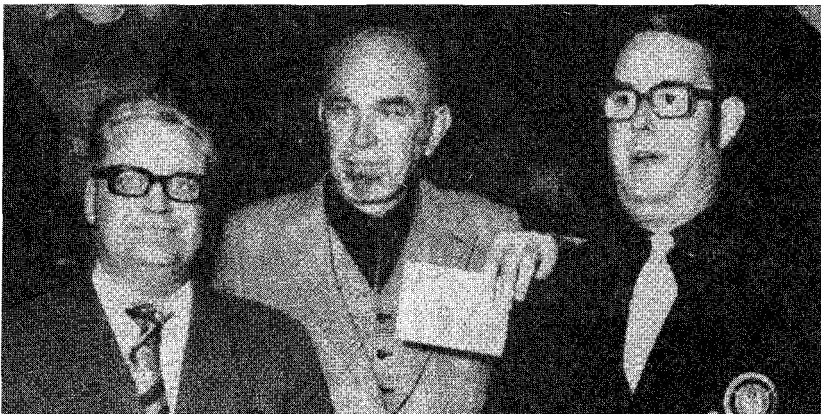
Under 50-talet hade VMK många olika möteslokaler såsom Stadshotellet, Lilla Paris, Fredriksbergs pensionat, Nordfeldts och Backs konditori samt under sommaren Skräcklestugan och Ursandsstugan. Även Högbo Taverna i Trollhättan besöktes på VMK:s vårmeeting.

Motorcyklar och bilar i samma tävling under 50-talet.

Vid tävlingar under 50-talet deltog både motorcyklar och bilar oftast i samma tävling, dock med särskild prisbedömning och särskilda körmoment. Tävlingarna innehöll en mycket stor del av orientering med inlagda tidskontroller kombinerat med en maxtid, till skillnad ifrån de specialsträckor/prov som successivt infördes i slutet av 50-talet.

Under hela 50-talet fanns det många motorcykelåkare som tävlade för VMK. Den mest framgångsrika åkaren under denna tid var Nils Andersson som bl.a. vann en guldmedalj i

Sveriges största tillförlitlighetstävling, 6-dagars. Då var den förkortad till 3-dagars p.g.a. Suezkrisen. Vi fick vänta till mitten av sjuttioalet innan motorcyklar åter kom tillbaka i VMK.

Tre hedersledamöter: fr.v. Gunnar Rosén, VMKs förste vice ordf. 1951, Einar Land ordf. 1956 samt P O Svanberg 1958.

60-talet, mer rally och mindre orientering.

I början av 60-talet blev inslagen av orientering mindre och fartsträckor/prov blev de dominerande inslagen vid tävlingar. Tävlingar med specialprov kallades för OT-special.

Tävlingar under 25 mil med enbart fartsträckor kallades för Tillförlitlighetstävlingar (T-tävlingar) och över 25 mil kallades för Rally. 1961 och 1963 arrangerade VMK en OT-special med start vid Wulf & Co på Tengrenstorp.

Tävlingsledare var återigen Per Olof Svanberg och segrare 1961 gjorde Tord Lundblad och 1963 vann Ove Samuelsson från SMK Hällevadsholm.

Vi var delarrangör i Vänern Rallyt 1962 och 1963 med fartsträckor vid gamla Rikssjuan och vid Ronums herrgård i Vargön. Många förare från VMK deltog.

I början av 60-talet medverkade vi under flera år med en kontroll vid Mobils Ekonomilopp.

Vår första klubblokal.

1962 hyrde vi vår första egna klubblokal på Storgatan 24. Samma år erhöll vi ett ekonomiskt bidrag om 5000:- ifrån Vänersborgs Automobilklubb i samband med dess upplösning. Denna klubb bildades 1924. Förening var ansluten till KAK och verkade i Vänersborg för i huvudsak bilarnas sunda utveckling och främjande av förbättrad vägframkomlighet, som det stod i stadgarna, men klubben arrangerade också biltävlingar.

I vår nya klubblokal hade vi våra månadsmöten som alltid avslutades med en fika på Edsvägens konditori. Vår ekonomi blev dock sämre och i slutet av 60-talet lämnade vi vår klubblokal och flyttade in i Tenggrenstorps Fritidsgård, en lokal som många föreningar delade på. Otaliga är all de filmer som vi visade för medlemmarna dels ifrån stora tävlingar men även ifrån våra KM. Sven Åke Rosell var en flitig filmare i klubben. Detta var ett mycket uppskattat inslag i en tid när TV var i sin linda och motorsporten i praktiken var bannlyst i TV.

Erik Carlsson, dåtidens Björn Borg.

Det blev allt vanligare att medelsvennson fick tillgång till bil. Detta i kombination med våra dåtida svenska rallystjärnors framgångar i internationella rallytävlingar, såsom Monte Carlo Rallyt, RAC Rallyt m.fl. Detta bidrog kraftigt till det ökade intresse för rallysporten. För oss var

naturligtvis närheten till SAAB och dess tävlingsavdelning en ytterligare injektion.

Klubben fick fler medlemmar och särskilda klubbtävlingar (KM) med fartprov blev mycket populära inslag. SAAB, Volkswagen och Volvo PV var det mest dominerade bilmärkena på den tiden.

Spännande klubbtävlingar med många startande.

Under hela 60-talet så kördes många klubbtävlingar och med många deltagare.

En gång var de över 40 startande på Öxneredssjön och när vi körde på Isstadion på den konstfrusna banan var vi över 25 st. Ungefär 8 KM kördes varje år och det var ett mycket populärt söndagsnöje bland våra medlemmar. Många av våra bästa förare har fostrats där och det var ofta svårare att vinna ett KM än en nationell tävling. Konkurrenten var stenhård. Alla var laddade till tusen. Det var mycket prestigefullt att kunna vinna en deltävling i KM-serien. Bland de mest framgångsrika kan nämnas Tord Lundblad, Lars Billengren, Bertil Carlsson, Sven Åke Rosell, Johan Ekström, Bengt Söderlöf och Åke Andersson.

OT-cupen, nästa steg.

För många medlemmar som enbart körde KM var steget upp till en riktig tävling mycket stort. Därför ordnade klubben i slutet av 60-talet en riktig tävling i miniformat enbart för klubbens medlemmar. Detta för att de icke aktiva skulle få prova på att jämföra sig med de aktiva i klubben, köra efter karta med kartläsare, transporttider, tidkort o.s.v. Tävlingen fick namnet OT-cupen. Ett särskilt vandringspriset instiftades och det erövrades först gången i slutet på 70-talet av Sören Tenggren. OT-cupen har sedan dess arrangerats varje år efter samma regler och körs fortfarande.

SM-framgångar.

Flera av våra förare fick framstående placeringar i Rally-SM tack vare Tord Lundblad, Bertil Carlson och Mats Larsson.

”Månadsbladet”, ett populärt medlemsblad.

Ett annat mycket populärt inslag i klubbens verksamhet var ”Månadsbladet”. Ett medlemsblad med aktuell information till medlemmarna och som skrevs av Sören Ericsson. Hans förmåga att skriva var vida känd. När ryktet gick, att nästa nummer kommit, så var det full fart till brevlådan.

Månadsbladet har sedan dess utkommit varje år men senare bytt namn till Motorblocket.

Rallystjärnor i gamla Folkets Hus.

Under senare delen av 60-talet arrangerades flera trivselkvällar i bl.a gamla Folkets Hus med många kända rallyförare och några av dem var Carl Magnus Skoog, Tom Trana, Per Eklund, Åke Thambert och Bosse Ljungfeldt.

I slutet av 60-talet, år 1967, arrangerade vi återigen en nationella tävling. Då körde vi en OT-special och återigen totalsegrade Tord Lundblad.

Bengt Söderlöf 1966-67, Elow Cegrell 1951-53 och 1955 samt Johan Ekström 1973-74.

70-talet, en aktiv period på bred front.

Många medlemmar.

70-talet var klubbens mesta aktiva period med över 270 medlemmar och många tävlings-arrangemang inkl flera förbundsmästerskap i rally, orientering, miniracing och motorcross.

Den 30/1 1970 arrangerade klubben sin första riktiga tillförlitlighets-tävling (T-tävling) under namnet "Fridas minne". Tävlingen innehöll 9 ss på mycket fina vägar och totalsegrare blev Kjell Ivarsson från SMK Trollhättan. Ansvariga för tävlingen var Inge Franzén, Per Olof Svanberg och Lars Billengren.

Motorexpo, en ekonomisk framgång.

1970 arrangerades för första gången en Motorsportexpo vid Wejrots utställningshall på Lilla Vassbotten. Den blev en succé med 3300 betalande och vi fick in c:a 12000:- netto. Går man tillbaka till klubbens första möte 1951 och dess planer på en bilutställning så var det faktiskt på samma plats som den redan då planerades på.

1971 arrangerade vi återigen en Motorsportexpo vid Karlges nya utställningshall och som även den blev en succé med 3100 betalande och återigen med ett bra ekonomiskt om c:a 10000:- netto.

Ansvariga för båda utställningarna var Gunnar Låås och Johan Ekström.

Bästa delarrangör i Svenska Rallyt.

Vi var även delarrangör i Svenska Rallyt 1971 med två fartsträckor. Stig Blomqvist / Arne Hertz vann för första gången. Vi utsågs till bästa delarrangör i Rallyt och tog entré som netto gav 7000:-.

Antalet åskådare var c:a 14000 på Kroppefjäll och c:a 7000 vid Bruket i Bäckefors, enl polisen. Ansvariga var Gunnar Låås, Per Olof Svanberg och Johan Ekström.

Bra samverkan med kommunen.

1971 fick vi tack vare vårt långvariga och goda samarbete med Vänersborgs kommun tillgång till vår nuvarande klubblokal vid Dalbobergens Fritidscenter. Vår ekonomi var mycket god och vi kunde upp-rusta lokalen med egen handkraft och ekonomiska medel.

Samverkan med kommunen var väl utvecklat sedan slutet av 60-talet och vi medverkat i flera trafiksäkerhetsarrangemang bl.a. högertrafik-omläggningen, mörkerövningar i skolor, halkkörningar för allmänhe-ten. Även utflykter för svårt handikappade arrangerades under en följd av år.

Frida Specialen, första förbundstävlingen (FM) i Västra Distriktet.

1973 fick klubben för första gången förtroendet att arrangera en förbundstävling inom Västra Bilspportförbundet, d.v.s. en FM-tävling. Tävlingen var Frida Specialen och det blev en stor framgång för klub-ben som arrangör. Vi fick också förnyat förtroende 1974 och då med start/mål förlagt till Färgelanda där 184 ekipage medverkade. Tävlings-ledare var Johan Ekström (Under resterande del av 70-talet var antal startande c:a 175). Efter detta har VMK etablerat sig som en ofta åter-kommande FM-arrangör under hela 70-, 80- och 90-talet. VMK är också sedan slutet av 70-talet en ofta återkommande delarrangör i Västsven-ska Rallyserien.

Gott samarbete med våra grannklubbar.

Samarbetet med våra grannklubbar, SMK Trollhättan och den i början av 70-talet nya klubben Dals MK, förstärktes avsevärt. (Dals MK kal-lades initialt för Brålanda MK, innan den fick inträde i Sv Bilspport-förbundet). Under 60-talet var det tyvärr en hel del gnissel med SMK Trollhättan och många förare vandrade mellan klubbarna. Men förnuf-

tet segrade och vi började köra klubb tävlingar tillsammans. Samarbetet med de båda klubbarna har hela tiden utvecklats och är idag mycket gott. (Även på det fysiska planet utvecklades vi med våra grannklubbar och spelade några spännande fotbollsmatcher i början av 70-talet).

Orienteringstävlingar växer till liv igen.

Intresset för orienteringstävlingar fick en pånyttfödelse, men kunskapen bland förare och arrangörer var delvis bortglömda sedan 50-talet. Därför slog sig 6-klubbar ihop i vårt område för att köra en Skärmläts-serie under åren 1973 och 1974. En något enklare form av orientering, för att därigenom locka fram ny förare/kartläsare och arrangörer. VMK var en aktiv delarrangör och många av våra förare/kartläsare prövade också på denna svåra tävlingsform. Lars Billengren / Inge Franzen och Johan Ekström / Gunnar Låås var våra främsta ekipage. Per Olof Svanberg var en skicklig banläggare även i denna tävlingsform.

Sportvagn- och motorcykelsektion.

1974 bildades en Sportvagnssektion med Hans Åke Kratz som ordförande och en MC sektion med Arvid Jonasson som ordförande. Klubben erhöll även inträde i Motorcykelförbundet, SVEMO.

Miniracingsektion.

1975 bildades en miniracingsektion, detta för att möta det stora motorintresse som fanns bland skolungdomar. Vi arrangerade den första FM-tävlingen på en bana som vi byggt själva. Lokalen som kommunen erbjudit oss var på Torpaområdet. Banan invigdes av Fritidsnämndens ordförande Sven Ingvar Ericsson och kommunalrådet Hadar Karlsson. Vi körde många tävlingar och banan var mycket uppskattad av de tävlande. Den mest aktiva funktionären och föraren var Ingemar Forsberg.

Många förare tävlade utomlands.

Många tävlingsförare från VMK deltog under 70-talet i alla förekommande klasser inom bilsporten, såväl inom som utom Sverige. Under slutet av 60-talet och under 70-talet erövrade VMK-förare segrar i EM för banracing med Stig Johansson, Norska Mästerskap på 1000 meters bana med Johan Ekström som även vann en av Skandinaviens första Rallycrosstävlingar i Danmark. Evert "Charlie" Larsson tävlade med stor framgång i Norge och Danmark och vann även en hastighetstävling på Malöga flygfält med Erik Karlsson på Taket som prisutdelare. Även Sven Åke Rossell, Sören Tengren och Lars Billengren tävlade utom-

lands vid flera tillfällen. Bland klubben övriga framgångsrika förare vid nationella tävlingar kan omnämnas Sören Tenggren, Sven Jonsson, bröderna Lars och Lennart Henke, Ernst Karlsson, Kenneth Hagström samt Lennart Björk som fortfarande tävlar med stor framgång.

Arne Hertz

Arne Hertz

"Världens bästa kartläsare".

VMK har fostrat många framgångsrika förare genom åren och den som lyckats bäst är naturligtvis Arne Hertz, som också erhållit utmärkelsen "Världens bästa Kartläsare". Arne har tävlat kontinuerligt runt hela världen ifrån början av 70-talet till slutet av 90-talet tillsammans med många av världens främsta rallyförare. Otaliga är alla de fantastiska framgångar som Arne fått uppleva i rallyvärlden.

Vid klubbens 25 års jubileum er-

höll Arne, Vänersborg Köpmannaförenings Guldmedalj och Kommunrådet Hadar Karlsson gratulerade.

Många FM-tävlingar på bred front.

Under senare delen av 70-talet och i början av 80-talet så arrangerade klubben varje år FM-tävlingar i såväl rally, motorcyklar som miniracing. Tävlingsledare i rally var Ingvar Wassén, motorcyklar Holger Norrman och i miniracing Ingemar Forsberg. VMK deltog med eget lag i serien för motorcross och med flera framgångar av bröderna Jonasson, Norrman och Rapp. I Road-racing var Lars Olof Gedell den mest framgångsrika med en 4:e plats i NM och tillhörde den svenska eliten.

80-talet, Norska Rallymästerskapet i Vänersborg

Västra Bilsportförbundets årsmöte och VMK fyllde 30 år.

1981 när klubben fyllde 30 år var VMK arrangör för Västra Bilsport- och Motorcykelförbundets årsmöte vid Esso motorhotell i Vänersborg.

ELA, en mycket engagerad lokaltidning.

Samarbetet med vår lokala tidning Elfsborgs Läns Allehanda har genom åren varit mycket gott och utvecklades ytterligare under 70-talet, då under ledning av tidningens sportchef Sten Åke Walltin. Sedan mitten av 80-talet är vår egen klubbmedlem och pressansvarig Sven Wassén även sportskribent på ELA. Sven har under alla dessa år på ett mycket engagerat och förtjänstfullt sätt lyft fram motorsporten i vårt område. ELA:s nuvarande sportchef Toni Andersson har också aktivt medverkat till att ge motorsporten en ökat utrymme i tidningen.

Aktiva tävlingsledare.

VMK har under hela 80-talet arrangerat en större nationell tävling. Tävligen bytte namn flera gånger. Det började med Frida Specialen, därefter Blennermarks Specialen, återigen Frida Specialen och till slut Philipsons-trofen. 1985 kördes Frida Specialen som en vintertävling med 9 mil ss och en totallängd om 25 mil. Varje år kördes också klubbmästerskap och klubben var nu en mycket väletablerad och respekterad klubb i motorsportsammanhang, med många aktiva förare och många duktiga funktionärer. Aktiv tävlingsledare i början av 80-talet var Ingvar Wassén och sedan slutet av 80-talet, och fortfarande, är Håkan Skött klubbens tävlingsledare.

Norska rallymästerskapet i Vänersborg och en ny Motorexpo.

1984 arrangerades åter en Motorsportexpo i nuvarande SAAB-ANA lokalerna och årets Frida Special var även en deltävling i Norska Rallymästerskapet. 120 förare kom till start varav 50 ifrån grannlandet. Tävligen innehöll 21 specialprov.

Minneskväll med VMK-veteraner.

1985 arrangerade Johan Ekström en minneskväll för gamla VMK-veteraner i klubblokalen. En mycket uppskattad träff med över 35 medverkande. Veteranerna skänkte också ett vandringspris till klubben. Vi höll på långt fram till midnatt trots en vanlig vardagskväll.

Aktiva och framgångsrika förare.

Bland de mest aktiva och framgångsrika förarna under 80-talet återfinns Sture Nilsson, Klas-Göran Rylén, Ove Schöndell, Arne Nyman, Lars Wassén, Göran Linblom, Lennart Magnusson och Lennart Björk.

90-talet, Jubileumsrally när Vänersborg stad firade 350 år.

40-års jubileum på Scantic hotel.

1991 arrangerade klubben sitt 40-års jubileum på Scandic hotell. VMK:s trotjänare Gunnar Nordhall tilldelades silverratten för aktivt arbete inom VMK. En mycket välarrangerad fest med trevlig samvaro och många glada skratt.

Philipsons-trofen byter namn till Toyota-Cup.

Även 90-talet fortsatte i samma anda som 80-talet. Vi körde en nationell tävling varje år samt klubbmästerskap. Philipsons-trofen har under 90-talet ersatts med namnet Toyota-Cup, men har nu åter fått namnet Frida Specialen.

Röda Korset, ger ökad säkerhet.

Vid våra tävlingar under 90-talet har säkerheten utvecklats ytterligare och minst två sjukvårdsutbildade Röda Kors personal återfinns vid varje sträcka/prov. VMK har varit en föregångare och alltid låtit säkerheten stå i främsta rummet vid våra tävlingar.

Stimulans för förare och funktionärer.

För att locka och stimulera fler tävlande och aktiva funktionärer i klubben instiftades de aktivas pris som förare och kartläsare. Hedersutmärkelser utdelas också till årets bästa förare och till någon medlem som gjort särskilt förtjänstfulla insatser för klubben. Detta är ett mycket uppskattat inslag och utmärkelserna utdelas alltid vid klubbens årsfest.

Jubileumsrally när Vänersborgs stad fyllde 350 år.

1994 arrangerade klubben återigen en större rallytävling "Jubileumsrallyt" ett samarrangemang med Vänersborgs kommun och dess 350-års jubileum. Start/målplats var på torget. En mycket välarrangerad tävling men p.g.a. långvarigt regnande blev det stora vägsador. Segrare gjorde Kenneth Bäcklund.

Folkrace, ett uppsving.

Under 90-talet fick Folkrace ett uppsving i klubben och har nu flera aktivt tävlande såsom Johan o Anders Linnarson, Janne Andersson, Ronny Carlsson, Hans-Erik Gustafsson och Oscar Jansson.

Många framgångsrika förare.

Bland de mest aktiva och framgångsrika förarna under 90-talet i rally återfinns, Sture Nilsson, Svante Holm, Klas-Göran Ryrlén, Ove Schöndell, Arne Nyman, Lars Wassén, Lennart Björk, Per Inge Björk, Kari Tajjonlahti, Torbjörn Johansson, Sten Larsson, Håkan Johansson och Lennart Magnusson.

2000-talet.

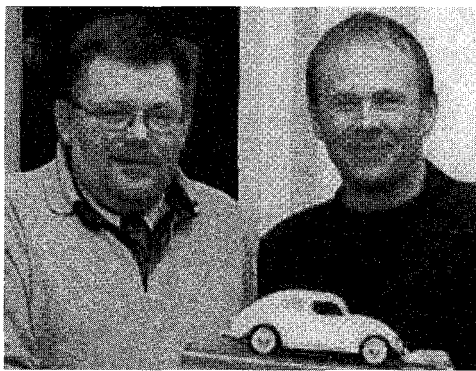
Stor framgång för våra racingveteraner, Lennart och Bertil.

Banracingen har på senare år fått ett uppsving i klubben tack vare Lennart Björk, Per-Inge Björk och Bertil Carlsson. Dessa har med stor framgång tävlat i "Historic Racing". Lennart Björk vann sin klass år 2000 och Bertil Carlsson blev 2:a i sin klass året innan. Per-Inge Björk har haft fler framskjutna delplaceringar men tyvärr även haft många tekniska missöden. Men han kommer igen !

2001-03-12, VMK fyller 50 år.

Västra Bilsportförbundets årsmöte med Erik Carlsson på Taket, när VMK fyllde 50 år.

Som en delaktivitet i vårt 50-års firande så arrangerade vi Västra Bilsportförbundets årsmöte på Quality Hotel den 17/2. Erik Carlsson på Taket och SAAB Bilmuseum medverkade med vinnarbilen i Monte Carlo Rallyt. Kommunalrådet Sven Ingvar Ericsson var ordförande på årsmötet. Kommunfullmäktiges ordförande Bengt Holmkvist, Västra Bilsportförbundets ordförande Claes-Göran Larson och undertecknad

Två ordföranden.

Jan Sandin 1991, nuv. ord. Sten Larsson

hälsade alla välkomna. En särskild förhandsvisning fick damerna vid det nya Kungajakt o Viltmuseet på Hunneberg. Jan Olof Bohlin ordförande i Svenska Bilsportförbundet och många andra i förbundets styrelse medverkade. Vi fick mycket beröm för vårt arrangemang, det bästa, enligt många röster. Vi blev också uppvaktade med många tal och gåvor.

Vi fick en egen hemsida i 50-års present.

Vi fick redan i januari en fin födelsedagspresent av vår egen Bertil Carlsson som skänkte en mycket avancerad hemsida med support. En present som kom väl till användning redan på Västra Bilsportförbundets årsmöte, där deltagarna redan dagen efter, när de kommit hem, kunde följa årsmötets olika aktiviteter i sin egen dator. Vår hemsida finns även som en länk till Sv. Bilsportförbundets hemsida. En mycket uppskattad present av Bertil. Adressen är www.crebe.nu/vmk

Vårt 50:e år kunde inte slutat bättre.

VMK:s 50:e verksamhetsår kunde inte slutat bättre, vi fick hedersuppdraget att arrangera Västra Bilsportförbundets årsmöte. Klubben bildades den 12/3 1951. Med endast tre veckors mellanrum så var det alltså 50 år sedan klubben bildades. Man önskade att alla de som startade klubben skulle medverkat vid ett sådant här tillfälle.

Vårt 51:a år kunde inte börjat bättre.

Vi började det nya 51:a året den 28/4 med en kombinerad Jubileums och Årsfest vid Folkets Park. Klubbens förste vice ordförande, 1951, Gunnar Rosén berättade många minnen om klubben och dess tillkomst. Han skänkte också ett vandringspris till klubben. Flera av våra gamla medlemmar och ordförande medverkade också till att festen blev mycket uppskattad. Vår förre ordförande Stig Larsson gratulerade per telegram och han skänkte också ett vandringspris till klubben.

Våra grannklubbar SMK Trollhättan, Dals MK och lokaltidning ELA samt Västra Bilsport-förbundets ordförande Claes-Göran Larson högtidstalade och uppvaktade jubilaren. En kavalkad presenterades över klubbens olika arrangemang och tävlingsframgångar under 50 år. Ett fyrfaldigt leve utbringades för VMK. Festen fortsatte under mycket trivsamma former, långt fram på småtimmarna.

Jubileumsskrift, oändligt mycket att skriva om.

När man skall skriva en jubileumsskrift för Vänersborgs Motorklubbss alla 50 år, så förstår väl var och en att det finns oändligt mycket mer att skriva om. Säker kommer många att sakna något som man tycker var viktigt, men var går gränsen?

Alla dessa fantastiska funktionärer, som ställt upp under 50 år.

Jag har inte glömt alla dessa fantastiska funktionärer och styrelsemedlemmar som gjort det möjligt för VMK att fylla 50-år. Jag har försökt att

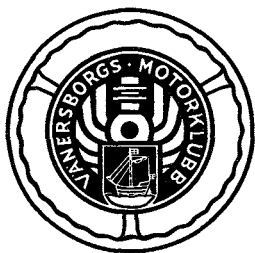
begränsa mig till de viktigaste händelserna i klubbens historia och dess tävlingsframgångar. Samtidigt vill jag också ge en bild av vad Vänersborgs Motorklubb utträttat för motorsporten under den långa tidsrymden av 50 år.

Söker Du vilka övriga funktionärer och styrelsemedlemmar som medverkat under alla dessa år, så finns namnen väl dokumenterat i våra handlingar och protokoll. Dessa återfinns i vårt arkiv och vid Folkrörelsearkivet i Vänersborg, tack vare vår förutseende sekreterare Tomas Björk. Kanske skulle jag skrivit om funktionärerna i stället? En klubb utan funktionärer hade ju inte blivit någon klubb alls.

Jag vill därför avsluta med att, Lyfta på Hatten för Dig som funktionär!

Heder och Tack! Och må Du aldrig förtrötts!

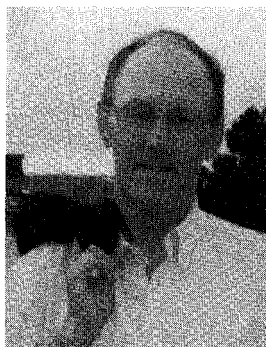
*Vänersborgs Motorklubb
Johan Ekström*

VMK,s nuvarande klubbmärke sedan 1965.

Vänersborgs Motorklubbs alla ordförande.

1951	Gösta Persson	12/3-22/8	1973-1974	Johan Ekström	
	Elow Cegrell	23/8...	1975-1978	Gunnar Nordhall	
1952-1953	Elow Cegrell		1979-1980	Holger Norrman	
1954	Lennart Hultqvist		1981-1986	Gunnar Nordhall	
1955	Elow Cegrell		1987-1989	Jan Gustafsson	
1956	Einar Lann		1990	Gunnar Nordhall	
1957	Sigurd Svensson		1991	Jan Sandin	
1958	Adj Per Olof Svanberg		1992-1998	Inge Carlsson	
1959-1963	Stig Larsson		1999	Anders Kårfeldt	
1964-1965	Arne Hertz		2000	Johan Ekström	29/2-31/3
1966-1967	Bengt Söderlöf			Sten Larsson	31/3...
1968	Sven-Åke Rosell		2001	Sten Larsson	
1969-1972	Gunnar Låås				

Johan Ekström, född i Tranås 1943 och inflyttad till Vänersborg 1944.

Aktiv tävlingsförare och ledamot av VMKs styrelsen under 60- och 70-talet. Är nu förbundsdomare i rally och arbetar aktivt med säkerhetsfrågor.

Ledamot i kommunfullmäktige sedan 1979 och innehaft många olika förtroendeuppdrag i kommunen sedan dess. Är ordförande i Folkpartiet liberalerna.

Årskrönika

Trettondagsafton

Kära Gillebröder, och systrar!

När vi skildes efter förra högtidsstämman, för övrigt en av Gillets mest välbesökta med 120 gillebröder, gjorde vi det i fröjd och gamman, lätt beskänkta och muntra av den härliga gemenskap Gillet högtidsstämmor alltid sprider bland bröderna.

När sedan vardagen trängde sig på igen kände nog de flesta en lätt gnagande oro över det stundande millennieskiftet. Alla skulle vi på ett eller annat sätt förbereda oss för denna unika datumgräns som, från att länge varit så avlägsen, nu närmade sig med lavinartad hastighet. När Noa byggde sin Ark och lastade den full av djur och fåglar var det på befallning från Gud. Guds mening var att de ombordvarande på det viset skulle klara sig från att drunkna i syndafloden. Till oss hade talat datorgurun, tillika världens rikast man och skaparen av Microsoft, Bill Gates, hans påvar och överstepräster. Befallningen var att alla som hade någon form av elektronisk manick som hade en inbyggd klocka, måste byta ut denna bytas mot en ny, eftersom annars någon form av katastrof skulle ske vid övergången till det nya millenniet. Hela den västerländska mänskligheten som idag har större tilltro till ettor och nollor än till Bibeln gav sig således i kast med att byta alla styrenheter till hissar, larm, mikrovågsugnar och dörrklockor, för att inte tala om alla datorer i industrier, förvaltningar, sjukhus, flygplan, ja överallt som skulle ersättas. Om inte detta skedde skulle maskiner skena herrelöst, bilar krocka, flygplan störta, ja allt skulle ända upp i ett totalt kaos!

Detta hot skapade en enorm efterfrågan på datorer och prylar och vi fick en sagolik fart på elektronikindustrin. Alla handlade som besatta, för att så att säga hinna in på "Arken" innan "syndafloden" kom. Bara i Sverige beräknades denna "millenniehandel" i datorer till 70 miljarder kronor. En svindlande summa samtidigt som vi ser hur besparingskraven inom vård, skola och omsorg skär allt djupare sår i den stolta "svenska välfärdsmodellen". Nåväl, hur gick det då vid tolvslaget? Jo, hela världen fick lära sig vad en äkta västgötaklimax är, för alla farhågor om stannade datorer och systemfel i elektronikstyrningar kom på skam. Detta märkte förstäss bara de som inte hunnit, eller inte haft råd att byta och dom som hade is i magen och inte trodde på domedagsprofetian och behållit sina gamla prylar. Hur det hade gått om alla hade haft kvar sina gamla grejor vet vi faktiskt inte och vi får väl för skam skull tro att det

hade gått lika illa som det skulle gjort för Noa om inta heller han hade lytt Vår Herre och struntat i att bygga arken.

På sätt och vis kom detta att bli signifikativt för hela millennieskiftet. Jag menar att detta enorma evenemang som under hela slutat av 90-talet hade blåsts upp till en jätteballong förlorade det mycket av sin luft på slutet. Alla spektakulära resor som skulle företas och alla gigantiska fester som skulle arrangeras kom i många stycken av sig. När det kom till kritan valde folk att sitta hemma bland de nära och kära och njuta av gemenskapen och möjligen också följa de mirakulösa fyrverkerier som sköts upp runt om i världen och som på ett utmärkt sätt kunde följas på TV. I det sammanhanget kan nämnas att vi just i dagarna fått en ny lag som förbjuder smällare, lagom till det första nyårsfirandet detta årtusende.

Rysslands president Jeltsin som har sinne för regi passade på att som sista åtgärd under förra millenniet avgå, vilket givetvis renderade honom förstasidor i all världens press. På vårt kulturblads första förstasida detta årtusende fick han dock inte plats. Där tronade i stället kommunalrådet Sven-Ingvar Eriksson tillsammans med Vänersborgs egen mänskliga dokumentärdator Gunnar Peterson och Vänersborgs Frank Sinatra, alias Jonas Torrestad. Bilderna var från nyårsafton där Gunnar sin vana trogen höll ett uppskattat högtidstal. Jonas sjöng nationalsången och Sven-Ingvar överlämnade en check på 250.000:- till Vänersborgs ungdomar, representerade av Kristin Tallbo. Pengarna skall utgöra startkapital till ett internet-café. Detta var resultatet av ett fruktbart resenemang, om hur pengarna till millenniefirandet skulle användas. Den så kallade framtidsgruppen, där vår vördade ålderman har en framskjuten plats och företrädare från kommunen hade talat sig samman med representanter från skolornas elevråd.

Stämningsfullt och värdigt. Det gamla årtusendet fick därmed ett fint slut i Lilla Paris.

Håkan Lind, gillekrönikör, reklamman, författare och världens bästa kompis presenterade inför årsskiftet den senaste i raden av sina uppskattade bilderböcker om Vänersborg. "Minnen, miljöer och människor under 400 år". Enligt bokhandelns statistik blev det försäljningssuccé. Lika bra sålde bara den nya bibelöversättningen, som släpptes lagom till det att kyrka och stat nu skall gå skilda vägar. Såväl Håkans bok som Bibeln fick ett mycket varmt mottagande av vänersborgarna.

ELA skrev med rätta upp Vänersborgsboken och vår härlige kyrkoherde Yngve Svensson, som nu flyttat hit från Uddevalla med sin familj, recenserade i tidningen det nya bibelspråket som "friskt och lättillgängligt", något som för övrigt väl kan tjäna som beskrivning på kyrkoherdens eget sätt att uttrycka sig.

Det är inte varje dag Vänersborg hörs i riksnyheter, men när den borgliga majoriteten enades om att endast pensionens storlek skulle avgöra grund för nivån på de kommunala avgifterna för vård och omsorg, så blev Sven-Ingvar rikskändis för en dag. Idén är logisk och lojal mot skötsamma och sparsamma människor och vi kan känna stolthet när våra politiker går i bräsch för såna principer. Lika trevligt var det när Vänersborg som första kommun i fyrstadsregionen fick diplom från Företagarna och SAF för att de sköter upphandling om kommunala uppdrag med korrekt konkurrens. Det kan också till vänersborgarnas fromma konstateras att konsumentverkets undersökning visar att vårt område har de lägsta matpriserna i landet. Något som vi faktiskt hört förut och som borde finnas med i marknadsföringen av vår vackra stad.

Det är förvisso svårt att få nationell medial lyskraft i det kolossala mediabuset som råder "där ute". Blåsut-tjejen Emma Hamberg, som på 80-talet chockerade i ELA med fräcka tecknade serier om det tuffa livet som tonårstjej här i stan, fick dock en otrolig uppmärksamhet när hon krävde att Vecko-Revyn skulle hoppa av "Fröken Sverige"-tävlingen för att hon skulle acceptera jobbet som chefredaktör på tidningen. Hon spelade högt och vann. Hon är således boss för en av de mest lästa ungdomstidningarna i landet, vilket skapar möjligheter och ställer krav. Då vår 16 åriga dotter givetvis prenumererar följer vi med spänning utvecklingen.

Volvo är Ford och SAAB är sen i våras helägt av GM. Giganterna slår sig ihop och bildar så stora koncerner att det förefaller oöverblickbart. Eriksson har gått ihop med Microsoft i en satsning på mobilt internet och Telia gifte sig med Telenor. Äktenskapet varade dock bara två månader. Exakt vilken roll näringsminister Rosengren spelade i den skilsmässan torde vara svårt att utreda, men han är ju sedan tidigare känd för att inte riktigt veta var han befinner sig och när han i Norge tyckte sig vara i en sovjetstat, så blev det kanske för mycket för den norske Telenor direktören, som i sin tur visat temperament genom att misshandla en journalist inför rullande kamera.

I Vänersborg går elektroniksamarbetet med vårt västra grannland

bättre. Inte nog med att norska Fönix har gått in som delägare i Elektronik Partner AB man har också köpt upp hela Trenova Center, något som ger kapitaltillskott och ökad trygghet. När några, före detta Telianställda, bildade Elektronik Partner AB var det många som rynkade på näsan. Bland annat LO i Västsverige var negativa till att anställda fick köpa in sig. Via upprepade kvalitetsutmärkelser från Eriksson, hårt arbete, stor yrkesskicklighet och positivism har företaget vuxit och har nu nästan 100 anställda. Årets omsättning är nästan dubblerad jämfört med 1999.

IT, börsernas raket de senaste åren har i Thomas Jodlovsky's företag CIC en värdig representant i vår stad. Thomas säljer i år företaget till renommerade Merkantildata för nästan 90 miljoner. Då ska man bemärka att CIC bara har några år på nacken och ändå 50 anställda och ett nytt kontor i Göteborg med 20 personer.

Till årets företagare utsågs Mikael Brunberg. Sedan 1987 driver han och bröderna Peter och Niklas ett byggföretag som idag har 30 anställda. En stabil firma i en tuff bransch. Mikael började som snickare i det gamla snickeri som min farfar Emil startade när han kom hit som vandrande vagnmakargesäll 1906. På en annan förstasida har i år förekommit ytterligare en adept från detta gamla snickeri, nämligen f.d. polismästare Lundh's son Staffan Lundh. Staffan skaffade sig en gedigen snickarkunskap och drog sedan ut i världen. Hamnade på Zanzibar och har en liten industri där som tillverkar möbler av kokospalm. Han har med yrkesskicklighet och kreativitet utvecklat en teknik att använda detta hårda och motsträviga virke för tillverkning av de mest utsökta möbler som han visat upp på en mäsas i Köpenhamn. När får vi se en utställning i Vänersborg?

Två vänersborgsföretag vars företrädare har stark koppling till Gillet har i år firat 100 års jubileum. Först var det Nordfeldts konditori som firade genom att föregå med gott exempel och ha helt rökfritt i sina lokaler, något som senare under året har kommit att bli mycket diskuterat i restaurangbranschen i hela landet. I september var det så dags för det lika anrika Lundborgs Herrekipering att 100 års jubilera. Anmärkningsvärt är att det i båda fallen är företag som drivs vidare inom familjen. Kan det vara så att en traditionstyngd historia kan hjälpa till att i tuffa tider inte ge upp utan bita ihop och kämpa sig igenom oväder?

Oväder är ju annars gillebrodern Wänerlövs område. Och han har i år haft anledning att ta fram den stora hinken att mäta nederbörden med,

särskilt som han bor i Vargön där det i omgångar varit källaröversvämningar. Men värst var det nog ändå i slutet av juli då ett syndafallsliknande skyfall pressade upp avloppsvatten i ett 50-tal hus i centrala Vänersborg. Under de senaste månaderna har kommit larmrapporter om att årsmedeltemperaturen på jorden ökar mer än beräknat, ett helt registrerbart faktum åtminstone med de termometrar som jag har haft ögonkontakt med under årets semester på den svenska västkusten.

Tillblivelsen av ett Kungajakt och Viltmuseum på Hunneberg kommer för vänersborgarna att bli en av de största händelserna som inleder det nya årtusendet. Anläggningen ska dels ge en historisk beskrivning av den traditionella årliga kungajakten på kronans mark. Dels ska Älgens liv och levnadssätt belysas på ett raffinerat sätt med hjälp av all tänkbar elektroteknik och digital hightech. Anläggningen är inte klar att tas i bruk ännu men efter att ha fått en introduktion på plats av den hängivne projektledaren Kenneth Edström är jag övertygad att idén är bärkraftig. Men såklart behövs det starka och envetna armar som är med och bär, särskilt den första tiden. Efter en del trist ekonomiskt debacle med politiska förtecken verkar det väl ändå nu som man tar sitt förnuft tillfånga och ger museet det stöd det behöver. Anläggningen som är utomordentligt väl inpassad i naturen på berget kan ge Vänersborg en riktigt fin turistisk tillgång och ett för regionen bra komplement till hållristningsmuseet i Tanum, Havets Hus i Lysekil och Nordens Ark på Sotenäset.

När nyheten om att kornas väderspänningar skulle rendera bönderna straffskatt på en knapp tusenlapp per ko och år var det väl många som trodde att det var ett aprilskämt, men så icke. Generaltullstyrelsens chef Kjell Jansson som gjort utredningen åt regeringen tycker det är naturligt inte bara att prutta utan att en ko som i snitt släpper ut 154 kilo metan per år också skall ta sitt miljöansvar och betala för sitt tillskott till miljöförstöringen. Nu råkar det vara så att samma sorts metangas som man straffbelägger på detta sätt har vi i år byggt en 63-miljoner-sanläggning för att utvinna på Häljestorps sopstation. Sortering i röda och gröna plastpåsar gör det möjligt för den moderna anläggningen att skilja mellan brännbart och förgasningsbart avfall. Sedan liknar det mest en jättestor komage och utpruttas metangas som kan säljas som energi till motorer eller uppvärmning. Men slarvar vi nu med sopsorteringen, så gasproduktionen uteblir, så beläggs vi med en straffskatt på 4.700:- per hushåll och år. Ibland vet man inte om det är bäst att vara ko eller folk.

Det har varit en medioker säsong för såväl bandy, ishockey och fotboll, men vårt rugbylag förlorade hårfint i SM-finalen. Tillväxten bland våra idrottsungdomar är också mycket god. Erik Malmberg och Caroline Johansson blev nordiska mästare i optimistjolle respektive E-jolle. Mikael Werner knep ett senior SM-guld i singelsculler. CK Wänershofs bärgade Sala Silverpokal, det finaste priset i den anrika klubbens historia. Gymnastikföreningen tog hem undoms-DM, vilket kunde uppfattas som ett varmt tack för den fina gymnastikhallen klubben tog i bruk i vintras. Invigningen förgylldes av PB-balletten som gjorde ett bejublat framträdande. Gillet har uppmärksammat det fina arbete man gör genom att skänka årets ungdomsstipendium till Vänersborgs Gymnastikförening.

Ja, det är fina ungdomar i Vänersborg. Färsk statistik visar att tonåringarnas spritkonsumtion är lägre här än på andra håll i regionen. Ett tröst ändå för de strävsamma föräldrar som genom att agera morsa och farsa på stan hjälper de stackars ungdomar som kämpar emot den statistiken.

Årets olympiad i Sidney blev en lysande framgång för Sverige. Så många medaljer har vi inte erövrat sedan Munchen-OS 1972. Även vänersborgare var synliga vid tävlingarna. Under den inledande handbollsmatchen mot värdlandet Australien lyckades några tillresta vänersborgare placera en jätteflagga med stadens namn bakom en av målburarna. Bilderna kablades ut över världen och fick kanske någon att undra vad detta är för ett exotiskt namn.

Det finns mycket att notera om våra härliga barn. Sedan den förste januari har vi en skolstyrelse med elever i majoritet på vårt gymnasium. Som en av de första skolorna i landet pågår denna försöksverksamhet och allt talar för att vi här ser en utveckling som kommer att följas av mer i den riktningen. Dagens ungdomar har ett moget förhållningssätt till sin omvärld och etableras demokratiska principer i tidig ålder kan det bli räddningen för demokratin. Ett bra exempel på ungdomarnas handlingskraft gav de uttryck för när det föreföll som om nyårspresenten från kommunen på 250.000:- höll på att frysa inne. Då gick ungdomarna upp på kommunens kansli och letade reda på dokumentet som berättigar dem till pengarna. Tanken är att de skall användas som start till ett IT-café och dessutom får ungdomarna fortlöpande lika stor summa årligen ifall projektet slår väl ut. Efter ett förslag från Folkviljan har nu Stora Biografen dykt upp som presumtiv lokal att inrymma ett IT-café, vilket tydligen fallit ungdomarna på läppen. Kan det bli bättre? Sveri-

ges äldsta bevarade biograf. Här visades för hundra år sedan de första rörliga bilderna och nu kan det bli centrum för ungdomens globala bildhantering via internet. Denna fantastiska lokal får en vettig användning och cirkeln är sluten.

Rörliga bilder är all ära, men som dokumentation av en svunnen tid är stillbildsfotografering överlägset. Gillet har ett unikt arkiv med över 40.000 gamla bilder från Vänersborg. Under året har Bengt Lindström med benäget bistånd från Stig Larsson och Mauritz Björnberg plockat ut bilder och skrivit trevliga beskrivande texter som publicerats i ett flertal mycket uppskattade artiklar i ELA. Med denna kavalkad från flydda tider som uppvärmning har nu Gillets stora bildutställning på Kulturhuset invigts. Det stora detektivarbete som föregått utställningen kompletteras nu idogt av besökande vänersborgare som hjälper till att få rätt namn på allt och alla på bilderna. Det behöver knappast meddelas att hedersgillebrodern Nils Palmström redan bidragit med mycket från alla sina mänskliga gigabits på sin osannolika humana hårddisk.

Musik, språket alla förstår, är en industri som tävlar med bilar och olja att ha den största ekonomiska omslutningen i världen. Sverige är häpnadsväckande nog på tredje plats när det gäller ekonomiskt nettotillskott i musikexport efter USA och England. Förklaringen många tycker sig se till detta är vårt rika musikliv som i sin tur har sin grund i vårt nätverk av kommunala musikskolor. I denna belysning ter det sig än mer anmärkningsvärt att just Vänersborgs Musikskola utsetts till årets musik- och kulturskola av Svenska Musikrådet. Musikrådet representerar ett sextiotial rikstäckande organisationer inom svenskt musikliv och juryn leds av ordföranden i riksdagens kulturutskott. Håkan Alfredsson eldsjäl, kreatör och ledarsnille från barn- och ungdomsförvaltningen svimmade nästan när han tog emot priset från Lars Berghagen. Detta är som alla förstår resultat av ett målmedvetet och professionellt samarbete mellan en alltigenom gedigen skolorganisation och begåvade, flitiga elever!

Det har mognat fler frukter på detta träd. Ulrich Kaatz stolta Parad-orkester kammade hem guld i ungdoms-SM för blåsorkestrar och Gunnilla Wretemark dirigerade Vargöns Symfioniorkester till seger i Ungdomens Symfioniorkesterfestival. Läger man därtill att de gamla eleverna Daniel Larsson och Daniel Johansson är ute på världsturné med hardcorebandet Shelter, så kan man nästan få ihop ekvationen från ax till limpa med svensk musikexport.

Kanske kan det bli så att Shelter blir ett av de band som kommer till Lilla Paris för att utnyttja en annan av Alfredssons visioner kring musiken, nämligen världens främsta musikinspelningsstudio. I fyra år har man utrett möjligheterna att bygga en sådan anläggning vid stranden i Vänerparken och i vintras presenterades planerna. Förverkligas detta kommer Vänersborg att för lång tid utgöra en viktig samlingspunkt på den musikaliska världskartan. Det är bara att vid Gud hoppas att våra kommunala företrädare visar storsinhet vid bedömning av det bygglov som ju ändå måste till. Man har nämligen med önskvärd tydlighet förstått att byggnadsnämnden inte lägger några fingrar emellan när det gäller bygglov ens för provisoriska lokaler åt musikskolan utan ställde eleverna på gatan sedan det framkom att man inte företagit vederbörlig brandsyn i det gamla polishuset dit man flyttat under ombyggnaden av de ordinarie lokalerna. Utan att fördjupa mig i det träsket, så måste det ju ändå sägas att året har inneburit en del svårigheter för oss vänersborgare att förstå samarbetsrutinerna inom förvaltningen där kommunen anklagar sig själv för svartbygge av såväl kiosken på torget som paviljongen vid Onsjöskolan. I rättsvisans namn får förvaltningen betala straffavgift, men storleken spelar här verkligen ingen roll eftersom man betalar avgiften till sig själva.

Musikens och visornas Vänersborg växer sig således allt större och starkare i världen och i våra hjärtan. Där behövs ju inget bygglov, gubbevars. Såsom en guldkantad prick över i:et i musiken har Gillet instiftat ett musikstipendium som skall delas ut för första gången nu i höst. Två pris om vardera 15.000:- skall utdelas i trumpet respektive orgel. Pengarna kommer från en stor donation, musikdirektör Elis Ullmans minnesfond, och utdelas vid en musikalisk begivenhet i kyrkan.

Råttan i pizzan är en klassisk vandringsägen. I vår småstadsideyll har den näst intill burit syn för sägen, men i stället för råttan var det ännu ruskigare saker kriminalpolisen fann bland degbunkar och pepperoni hos en av våra centrala pizzabagare. Man rullade där upp en knarkhärva med förgreningar långt ut i Europa. Heroin för 200 miljoner blev bytet, så det kan vara på sin plats med en varning till den som inte känner igen det vita mjöl som bagarn plattar till sin deg med.

Att dryga ut dagskassan på detta sätt är givetvis helt otänkbart för Gun Palmqvist som av ekonomiska skäl nu tvingas stänga gamla anrika Tullens Kafé. Frank Apell, Nisse Jonsson och Ernst-Olof Johansson stod för musiken och serveringstjejerna Beda och Gerd sjöng med på

den sista refrängen för en kulturform som egentligen alla vill ha kvar, men ingen är beredd att betala för. Är det kanske sånt här vi ska ha kulturstöd till?

Allt är dock inte olönsamt när det går i graven. Upptagningsområdet för vänersborgs krematorium växer och vi har en omsättning som gör oss till ett av de största i landet. Kanske detta inte är rättforum att ta upp sådant som gränsar till det existensiella, men den enes död osv.. Detta kanske kan vara en pusselbit i förklaringen till de 27 miljoner som verkar bli över i årets kommunala budget – fantastiskt – grattis till kommunledningen. Får man bara som tandläkare undra vart allt kvicksilver från amalgamet tar vägen?

Först trodde man kanske att det var ett tidigt röstfiske som folkviljans Sven Karlsson slängde ut krokarna för när han presenterade ett förslag om hamnkanalen som fritidsfiskeeldorado. Men icke så. Får Sven som han vill och tror så kan vi kamma hem storkovan på fisketurister på den prydliga, förstärkta kajkanten. Tänk det är inte länge sedan, ja det vill säga när jag var grabb, som man aldrig skulle drömma att få upp något matnyttigt ur den avloppsstinkande hamnkanalen. Visst är det mycket som var sämre förr. Efter att, som i trance, strövat runt staden med Gillebrodern Gunnar Peterson och hört honom ösa underbar vänersborgiana ur sina outtömliga källor är man också benägen att säga att mycket var sämre förr. Armodet var större, men möjligen brydde man sig mer. Det gäller att vara uppmärksam på detta nu när maskerna i skyddsnäten glesnar. Ett av Gillets goda syften är att värna om varandra. Det kan aldrig bli för mycket av sånt. Den värme som kommer från omtanke känns alltid dubbel. När Gillet ställde till med körkonsert på idrottshuset och tusen vänersborgare njöt tillsammans utav den världsberömda Uppsalakören Orphei Drängar vävdes musik och vänskap till en av många omvittnad härlig stämning.

Kära Gillebröder, och Systrar. När man ska göra en sammanställning över karaktärsdragen bland årets händelser i vår lilla stad, är det lätt att man fastnar för de fetaste rubrikerna och de smaskigaste texterna, men allt sånt handlar bara om tre saker: Den urusla vården den hopplösa regionen och krisen i skolan. Under den senaste 12-månadersperioden har en säger en ELA varit utan fetstilrubrik om vården. Likaså har jag bara hittat en enda sjukvårdsartikel med ett positivt grundtema. De som hamnar i en vårdssituation och möter alla duktiga proffs där kommer

aldrig till tals, möjligen under "Dagens Ros".

Som väl är ser inte världen lika eländig ut som den ter sig i ELA. Ofta är det värre. Men oftare är det betydligt bättre. Som ett passande avlutande exempel kan nämnas att Gunnar Petersons uppskattade stadsvandringar ska dokumenteras. Ett utmärkt initiativ från kommunfullmäktiges ordförande Bengt Holmqvist. Tillsammans med ett jubelrop från eleverna på Öxneredsskolan som nu fått en säkrare trafiksituation får detta utgöra en värdig punkt för Gillets årskrönika anno 2000.

Allhelgonaafton

Lars Salonen

MINNESRUNOR 2000 – 2001

Under tiden juli 2000 t o m juni 2001 har 20 Gillebröder fullbordat sin jordevandring och för alltid lämnat oss. Vi lyser frid över våra bortgångna Gillebröders minne.

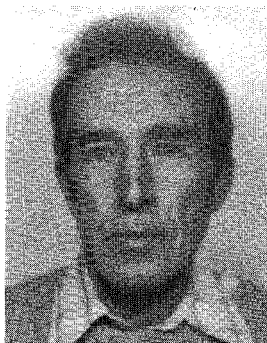

Tegelmästaren Tage Enar Ohlson, född i Vänersborg den 3 mars 1913, avled i Hallsberg den 4 augusti 2000. Efter avslutad skolgång började han som tegelmästarlärling på Fridhems Tegelbruk. Det fanns då också andra betydande tegelbruk i Vänersborg, nämligen Tenggrenstorp och Nabbensberg. Han fortsatte målmedvetet på den inslagna vägen och efter studier vid Katrineholms Tekniska Skola avlade han examen vid Tegelmästarskolan i Svedala. Därefter tjänstgjorde han framgångsrikt på flera olika tegelbruk i Södertälje, Uppsala, Insjön och Kanik för att 1955 och fram till pensioneringen vara verksam i Hallsberg. Han ägnade hela sitt verksamma liv åt tegelbranschen och var en respekterad och omtyckt ledargestalt. Han var också känd för sin särpräglade förmåga att berätta intressanta minnen och historier från såväl tegelbranschen som vänersborgstiden.

Födelse- och uppväxtestaden betydde mycket för Tage Ohlson, och han var stolt över att vara en son av Vänersborg. Under alla år höll han sig ständigt à jour med vad som hände där, dels genom besök och släkt och vänner, dels genom att alltid läsa lokaltidningen ELA. Birger Sjöbergs skrifter och musik om händelser och äventyr i "Lilla Paris" var honom också kära. Under åren i Vänersborg var han aktiv i gymnastikföreningen, kanot- och brottarklubbarna med flera föreningar. Inträdde i Gillet 1979.

Rektorn Åke Beckman, född i Stockholm den 6 maj 1928, avled i Vänersborg den 16 augusti 2000. Han avlade studentexamen på reallinjen 1949 samt diplomerades vid Ericastiftelsen 1958, båda utbildningarna i Stockholm. År 1959 fick han anställning inom särskolan, avancerade till rektorsassistent, rektor och särskolechef. Han ägnade alltså hela sitt verksamma liv åt barn med särskilda behov och arbetade i England och på olika platser i Sverige. Åke Beckman var kommunfullmäktig i Vänersborg, ledamot av Älvsborgs läns landsting och dess omsorgsnämnd samt var representant i Kommunförbundets länsavdelning. Han innehade också olika uppdrag inom Miljöpartiet. Han var en intresserad medlem av Frimurarna i såväl Göteborg som Vänersborg, var mycket beläst och en allätare av litteratur. Inträdde i Gillet 1989.

Taxeringsdirektören Sven Axel Harry Sterner, född i Vänersborg den 10 februari 1923, avled i sin hemstad den 8 september 2000. Efter gymnasiestudier vid Högre Allmänna Läroverket i Vänersborg fortsatte han sin utbildning vid lantbruksskola och genomgick senare omfattande utbildningar arrangerade inom Riksskatteverket. Han anställdes vid länsstyrelsen i Älvsborgs län, sedermera skatteförvaltningen, den 1 juli 1945. År 1978 förordnades han till taxeringsdirektör och chef för taxeringsenheten med ansvar för taxeringsarbetet i länet. Han pensionerades vid 65 år och hade då tjänstgjort i 43 år utan avbrott. Efter 30 års tjänstgöring erhöll han guldlocka för "nit och redlighet i rikets tjänst".

Sven Axel Sterner var under studietiden verksam inom KFUM:s scoutkår samt spelade fotboll i VIF och bandy i IFK. Under sin yrkesverksamma tid ägnade han sin fritid åt jord- och skogsbruk samt trädgårdsodling.

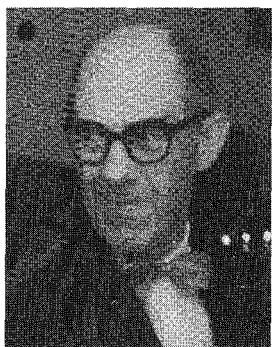
Inträdde i Gillet 1947.

Landstingsdirektören Sten Swarén, född i Lundsbrunn, Skälvums församling i Skaraborgs län den 19 augusti 1906, avled i Vänersborg den 13 september 2001. När han uppnått skolåldern flyttade han tillsammans med familjen till Göteborg, där han avlade studentexamen och sedan studerade på Handelsinstitutet. Han var sedan verksam vid bland annat Göteborgs Gasverk och som representant för Facit-koncernen i Belgien några år, varefter han kom till Landstinget i Älvsborgs län som kamrer med placering i Vänersborg 1942. Han blev landstinget trogen till pensioneringen 1971. Han avancerade till kanslichef 1962 och till landstingsdirektör 1969. Redan tidigt intresserade han sig för de nya möjligheter som datortekniken öppnade och blev en föregångare bland landstingen ifråga om datorisering av ekonomisystem.

Sten Swarén hade många intressen vid sidan av sitt arbete. Så var han bland annat medlem av Frimurarna och i Lions Club. I dessa båda organisationer nådde han de högsta posterna. Han var också starkt intresserad av Frankrike och fransk kultur. Ett annat område som upptog hans intresse var den museala verksamheten, som han efter pensioneringen hade landstingets uppdrag att utreda.

Inträdde i Gillet 1970.

Härads-skrivaren Tor Herman Rehman, född i Halmstad den 5 maj 1907, avled i Vänersborg den 19 september 2000. Han kom redan vid två års ålder med familjen till Gotland, där han avlade studentexamen. Därefter flyttade han till Uppsala för vidare studier och började läsa juridik. Efter kansliexamen bosatte han sig 1928 i Vänersborg, där hans två bröder redan fanns. Han började som praktikant hos brodern, stadssekreteraren Max Rehman, för att sedan bli kanslist på den kamerala avdelningen vid länsstyrelsen. I början av 1950-talet utsågs han till härads-skrivare, vilken tjänst han innehade fram till pensioneringen.

Tor Rehman idrottade livligt i sin ungdom och intresset för tennis tog så småningom helt över. Han blev medlem i Vänersborgs Tennisklubb redan året efter det att han flyttat till staden, och ända upp till 92 års ålder spelade han tillsammans med

veterangänget två dagar i veckan. Han var också under ett 15-tal år ledamot av styrelsen, och deltog i arbetet med klubbens jubileumsskrift till 75-årsjubileet 1995. I anslutning till 90-årsdagen i maj 1997 utnämndes han till klubbens förste hedersmedlem. Under 1940- och 50-talen var han medlem i Frimurarna. Inträdde i Gillet 1966.

Representant Hans Ivan Stålheim, född i Götene, Skaraborgs län, den 29 september 1927, avled i Vänersborg den 9 oktober 2000. Tillsammans med brodern Rune övertog han fadern Karls företag Stålheims Bil AB i Vänersborg, som de drev till 1974. Sedan 1973 var han fastighetsägare.

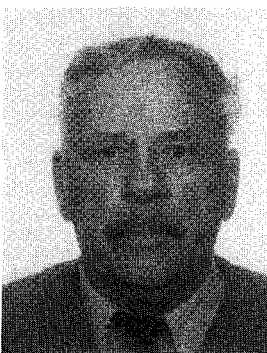
Ivan Stålheims stora intresse var båtar och segling, vilket han sysslade med ända till sin bortgång. Han var mångårig medlem av Vänersborgs Segelsällskap och fungerade som dess ordförande i fyra år under senare delen av 1970-talet.

Inträdde i Gillet 1983.

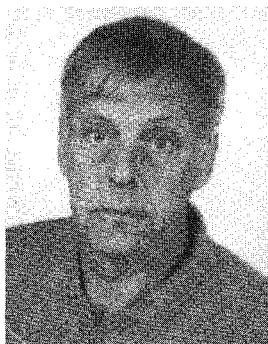
Glasmästaren Lars Andersson, född i Vänersborg den 29 september 1930, avled i hemstaden den 1 december 2000. Efter avslutad skolgång utbildade han sig till glasmästare hos Hellmans Glasmästeri, ett yrke och ett företag som han blev trogen livet ut. Tillsammans med en kollega övertog han senare också företaget. Lars Andersson var mycket idrottsintresserad och hans stora intresse blev bordtennis. Inom den sporten utvecklades han till en synnerligen framgångsrik spelare. Han blev klubbmästare och deltog bland annat i laget som kvalspelade mot Karlstads-Göta om en plats i allsvenskan.

Inträdde i Gillet 1959.

Ämnesläraren Karl-Gustav Friedländer, född i Vänersborg 1920, avled i Varnhem, Skara kommun, den 4 december. Efter avslutad folkskola genomgick han Vänersborgs stads skolor för yrkesundervisning, och efter fullgjord värnplikt flyttade han till Västerås. Här anställdes han vid Svenska Metallverkens verktygsavdelning och senare fick han tjänst som tekniker och kontrollant vid Statens Vattenfallsverk i staden. Under åren studerade han på sin fritid med sikte på att bli lärare på grundskolans högstadium i såväl praktiska som teoretiska ämnen. Efter att ha vikarierat som yrkeslärare vid Västerås grundskolor genomgick han Yrkespedagogiska institutet i Norrköping. Därefter flyttade han med sin familj till Nässjö, där han fick tjänst som yrkeslärare. Han fortsatte att vidareutbilda sig i bland annat Härnösand, Malmö och vid Lärarhögskolan i Göteborg och erhöll 1977 tjänst som ämneslärare vid Pettersbergsskolan i Trollhättan.

Han valde då att bosätta sig i sin gamla hemstad Vänersborg. Efter pensioneringen flyttade familjen till Varnhem. Karl-Gustav Friedländer var mycket idrottsintresserad. I Västerås var han med och bildade Bordtennisklubben Aros, där han också fungerade som ungdomsinstruktör. Han deltog också i Korporationsidrottens orienteringstävlingar. Under tiden i Nässjö byggde han sommarhus i Fågelviken, Bohuslän, som kom att bli samlingspunkt för barn, barnbarn, släkt och vänner. Inträdde i Gillet 1981.

Taxichauffören Karl-Erik Hallqvist, född i Vänersborg den 30 november 1934, avled i hemstaden den 18 december 2000. Efter avslutad skolgång började han i Harnells Fiskaffär och gick sedan vidare över anställningar hos Granström & Söner, Statens Vägverk och Asfaltbolaget till att bli taxichaufför 1969.

Karl-Erik Hallqvist var mycket idrottsintresserad och spelade bandy för IFK Vänersborg. Han var en av dem som ivrigast gick emot förslaget att klubben skulle läggas ned, när den hade hamnat i bakvattnet till Lira och VIF. Han hade utsetts till ordförande i klubben och hade ett avgörande inflytande när det några år efter Isstadions tillkomst diskuterades att skapa ett slagkraftigt bandydrag som skulle ge Vänersborg en plats i allsvenskan. Han arbetade för förslaget att skapa ett nytt IFK och lyckades få majoritet för förslaget. Hallqvist tyckte nu att hade gjort sitt och avböjde förnyat styrelseuppdrag. Senare beslutade VIF:s

huvudstyrelse att lägga ned sin bandysektion och satsa helt på fotbollen, och därmed var dagens IFK ett faktum. Det var också dit Hallqvist hade syftat.

Inträdde i Gillet 1976.

Verkstadsföreståndaren Evert Ludvigson, född i Vänersborg den 3 december 1913, avled i hemstaden den 24 december 2000. Han blev, med undantag för några års bortavaro i ledande befattningar i Tidafors i Värmland och Malung i Dalarna, sin hemstad trogen. I tidig ålder började han som varubud, tvåpojke och verkstadsarbetare vid bland annat Vänerns Motorverkstad. Vid återkomsten till Vänersborg startade han tillsammans med en kompanjon AB Skinnprodukter, som tillverkade kläder, handskar med mera. När konjunkturen började svikta lades företaget ned och han övergick till försäkringsbranschen. Så småningom kom hans starka sociala intresse att leda in honom på den bana som kom att sysselsätta honom resten av den aktiva tiden. När socialnämnden beslutade att i en källarlokal vid Ad. Andersohngatan starta en helt ny verksamhet, en så kallad skyddad verkstad, i blygsam skala, blev han chef för denna. Under

hans ledning utvecklades verksamheten till Brätte-Produkter med nya och stora lokaler på Tenggrenstorps industriområde. Företaget övergick i statlig regi, fortfarande med Evert som chef, och senare han blev han så småningom också samordnare för landstingets intressen i denna viktiga verksamhet. Redan som pojke kom Evert Ludvigson att engagera sig inom nykterhetsrörelsen. Han var med i ungdomslogen och scoutrörelsen vid Vallgatan, blev medlem i SGU med sång- och teaterverksamhet på programmet. Under åren som följde fungerade han på en mängd ledande poster, inte bara lokalt. Vid ombyggnaden av biografen Stjärnan, där han redan på 1930-talet hade arbetat med att vid ljudfilmens intåg synkronisera bild och ljud, var han en av de ledande profilerna. När ombyggnaden var klar och invigdes 1988, tilldelades han IOGT-NTO:s hedersplakett i guld för alla goda insatser inom nykterhetsrörelsen. Han deltog också i annat föreningsliv samt politisk och kyrklig verksamhet. På äldre dagar återfanns han i Seniorernas Hobbyslöjd, där han tillhörde initiativtagarna.

Inträdde i Gillet 1955.

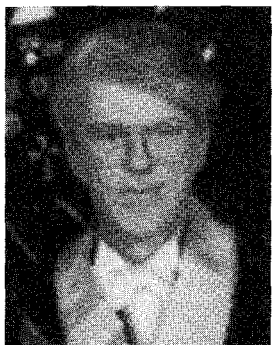

Konstnären Carl-Göran Hagberg, född den 20 maj 1922 i Vänersborg, avled i hemstaden den 17 januari 2001. Han visade tidigt anlag för teckning och målning, och under 1940-och 1950-talen väckte hans verk stor uppmärksamhet. Han arbetade med olika tekniker och hans teckningar och akvareller blev efterhand mycket uppskattade. Det var emellertid hans arbeten i olja som kom att röna det största intresset och som gjorde honom mera allmänt känd. Han flyttade så småningom till Dals Ed, men återvände på äldre dagar till Vänersborg. Mitt uppe i sin livsgärning drabbades han av stroke och förlorade rörelseförmågan i sin högra arm. Ett ofullbordat verk i olja visar hur tvärt hans konstnärsbana avbröts.

Carl-Göran Hagberg var medlem i Dalslands Konstnärsförbund sedan år 1953 och var även aktiv i Göta-Älvdalens Konstnärsförening. Till hans minne anordnade Dalslands

Konstförening en minnesutställning i Dalslands museum under sensommaren 2001. Där visades ett 50-tal verk i olika tekniker - akvarell, teckning och olja.

Inträdde i Gillet 1974.

Kontoristen Lars Gustav Vilhelm Fagerstedt, född i Linköping den 15 maj 1942, avled i Vänersborg den 21 januari 2001. Han var verksam inom Försäkringskassan i många år, och 1951 flyttade han från Kalmar till Vänersborg. De sista åren hade han anställning i Vänersborgs kommun.

Lars Fagerstedt var kyrkligt aktiv i Salemförsamlingen i Vargön. Han tillhörde Frimurarna och Par Bricole samt var engagerad i Vänersborgs Idrottsförening.

Inträdde i Gillet 1976.

Överstelöjtnanten Nils Erik Åkesson, född i Vänersborg den 24 juli 1922, avled i Söndrum, Hallands län, den 24 januari 2001. Redan tidigt, medan världskriget rasade i landets omedelbara närhet, bestämde han sig för att bli yrkesmilitär. Fänrik blev han 1944, och det närmaste han kom krigets verklighet var då han i den sista beredskapsomgången sändes till norska gränsen som plutonchef för ett fältförband. Hemmaförbandet var Älvsborgs regemente, I 15, och hans fortsatta officersbana visar att han 1952-1954 placerades som lärare och adjutant vid Arméns fältarbetsskola på Ing 1 i Stockholm, därefter på Krigshögskolan och från 1957 på Försvarets skyddsskola i Rosersberg. År 1960 återkom han till I 15 för tre års tjänstgöring som kompanichef. Därefter placerades han vid försvarsstaben som militärassistent vid Överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län och sedan vid Fo-staben i Härnösand. Majors grad nådde han 1970,

och samma år placerades han som bataljonschef på Västernorrlands regemente, I 21, för att slutligen nå toppen av sin karriär då han 1974 blev överstelöjtnant vid Hallands regemente, I 17.

Nils Åkessons stora hobby var under många år bokbinderi, och han studerade det gamla hantverket

i olika studiecirklar i ett tiotal terminer. Han utsågs till sekreterare i den historieforskningsgrupp som kartlade bokbindarnas historia i Halmstad från 1670 och framåt. I Föreningen Gamla Halmstads böcker av årgång 1986, 1987 och 1989 finns gruppens bidrag dokumenterade. Artiklarna rönt stor uppmärksamhet bland fackmän i Stockholm, vilket stimulerade gruppen till fortsatt fördjupning i ämnet. Som pensionär vid 60 års ålder engagerade han sig i Sveriges Pensionärsförbund och försågs omgående med styrelseuppdrag, till en början i lokalavdelningen SPF Söndrumsvännerna, där han senare blev ordförande. Han tillhörde också samverkansgruppen för Halmstads nio SPF-avdelningar. Samtidigt verkade han också i SPF-distriktet, vars ordförande han utsågs till 1994 efter Johannes Antonsson. Inträdde i Gillet 1946.

Avsynaren Brynolf Hansson, född den 16 augusti 1924 i Vänersborg, avled i hemstaden den 27 februari 2001. Han var en duktig yrkesman, som väckte respekt för sin kunskap och pliktrohet. Främst kom han emellertid att bli känd som en av Vänersborgs Idrottsförenings stora personligheter. Han inledde sin idrottsliga gärning som aktiv fotbollsspelare under 1940-1950-talen, varpå han övergick till ledarsidan. Han var ledamot av föreningens huvudstyrelse, lagledare för fotbollslaget 1964-1975, ledare för bandylaget under 1970-talet, och var verksam inom Gårdskommittén vid VIF-gården på Torpa. Vid sin bortgång var Brynolf Hansson ledamot av supporterklubbens styrelse. Inträdde i Gillet 1952.

Polisinspektören Mats Bertil Niklasson, född den 25 februari 1925 i Strängnäs, avled i Vänersborg den 16 mars 2001. Han kom till Vänersborg 1931, avlade realexamen vid läroverket i Vänersborg och tog därefter värvning vid I 17 i Uddevalla, där han var verksam 1941-1944. Året efter började han vid polisen i Vänersborg och 1946-1947 inledde han sin utbildning till polis vid Polisskolan i Göteborg. 1954-1955 vidareutbildade han sig i Stockholm, där han genomgick överkonstapelklassen. Han genomgick senare också många specialkurser, bland annat i kriminalteknik. Vid sin pensionering var han kriminalinspektör. Mats Niklasson var mycket idrottsintresserad och det blev Vänersborgs Idrottsförening som fick se honom som en viktig medlem, både som spelare och i styrelsearbetet. Han utvecklades till en av föreningens allra största personligheter. Han gjorde fotbollsdebut i juniorlaget endast 15 år gammal 1940, och redan hösten 1942 var han mogen för en plats i A-laget. Efter tio års spel drog han sig tillbaka från den aktiva fotbollsbanan 1953, men då hade han redan sedan några år också engagerat sig i bandysektionen, där han var sekreterare. Han var ledamot i huvudstyrelsen, bytte sedan till revisor för att 1966 återvända till huvudstyrelsen och 1971 överta uppgiften som ordförande till 1977. Inträdde i Gillet 1956.

Kontraktsprosten Bengt Harry Swarèn, född den 11 november 1904 i Skälvum, Skaraborgs län, avled i Vänersborg den 20 mars 2001. Han avlade studentexamen vid Latinläroverket i Göteborg 1923. Efter studier i Lund prästvígdes han 1928 i Skara domkyrka. Sitt första förordnande fick han som vice pastor i Horns pastorat mellan Skövde och Mariestad och 1930 fick han tjänst som komminister i Södra Kedum, Ryda. Han kom sedan som komminister till Vänersborg 1937, där han efterträdde Yngve Rudberg som sedermera blev biskop. Därefter uppehöll han tjänsten som kyrkoherde i Vänersborgs pastorat 1954-1970, blev kontraktsprost i Väne kontrakt 1965 och emeritus 1970. Han var sjukhuspräst vid Vänersborgs lasarett 1937-1962 och fängelsepräst 1936-1962. Han höll också predikningar på teckenspråk. Efter att ha gått i pension 1970 fortsatte han att tjänstgöra där det saknades präst. I den aktningssvärda åldern av 84 år tog han varje söndag bilen till Särestad, Skaraborgs län, där han höll högmässor. Vid 87 års ålder hade han sitt sista förordnande, och vid 90 års ålder höll han "avskedspredikan" i Vänersborgs kyrka. Bengt Swarèn var en energisk och kunnig präst. Redan tidigt blev han ledamot i kyrkofullmäktige och under hela sin tid som kyrkoherde var han ordförande i församlingens kyrkoråd. Han hade också flera uppdrag på stiftsplanet. Många övriga uppgifter vid sidan av de kyrkliga lades också på honom. Bland annat kan nämnas ordförandeskapet i barnavårdsnämnden, vice ordförande i skolstyrelsen samt ordförandeskapet i Sparbankens styrelse. Under andra världskriget och åren närmast därefter engagerade han sig starkt för de nordiska grannländerna. För sina insatser för Norge belönades han med kung Haakon VII:s frihetskors.

Bengt Swarèn läste alltid mycket, såväl fakta- som skönlitteratur och dagstidningar, och följde noga vad som hände i världen via radio och TV. Han deltog på ålderns höst också i studiecirklar i bland annat hebreiska och grekiska. Inträdde i Gillet 1973.

1:e driftingenjören Bror Eskil Fritiof Hygren född den 3 september 1918 i Sjötofta i södra Västergötland, avled i Vänersborg den 21 mars 2001. Han studerade till ingenjör vid GTI i Göteborg och anställdes i början av 1940-talet vid Volvo Flygmotor i Trollhättan, varvid han bosatte sig i Vänersborg. 1944 flyttade han till Nynäshamn för arbete vid Televerkstaden där, men återvände till Vänersborg året efter. Han blev 1:e driftingenjör vid härvarande Televerkstaden, vilken tjänst han innehade till sin pensionering.

Eskil Hygren var mångårig medlem i Frimurarna, Lions Club, ordförande 1968-1969, Tekniska Föreningen och Arbetareföreningen, där han var styrelseledamot. Hans intressen var motorer, hade bland annat ägt en gengasdriven motorcykel, och skytte, där han avlagt jägarexamen. Inträdde i Gillet 1978.

Fabrikören Jörgen Patriksson, född den 25 februari 1942 i Vänersborg, avled i Västra Frölunda den 3 maj 2001. Efter avslutad skolgång påbörjade han Svenska Flygmotors 3-åriga industriskola, och anställdes därefter vid företaget. Under anställningen studerade han förberedande kurs till Högre Tekniskt Gymnasium vid Trollhättans stads skolor, avlade teknikerexamen vid Göteborgs Tekniska Institut 1962 samt genomförde sin militärtjänstgöring som underbefäl 1964–1965. Han avlade också examen som inköpschef. Därefter arbetade han som inköpschef på Metzeler i Tibro, på Saab Scania i Linköping och senare på Hugo Hartig AB i Göteborg.

År 1972 startade Jörgen Patriksson sin bana som egen företagare inom polyetenindustrin. Företaget växte och kom under årens lopp att omfatta bland annat Sanco Plast AB i Göteborg och Ekoplast AB i Varberg. Han trappade ned sin verksamhet under

1990-talet och de senaste åren drevs ett bolag med tillhörande stiftelse. Han var mycket framgångsrik i sin yrkesbana och månade mycket om sin personal, varför han var en mycket omtyckt chef och en kär vän.

Vid sidan om sitt arbete sysselsatte sig Jörgen Patriksson gärna med att snickra och se om sina hus. Han njöt av havet gjorde många fisketurer i sin spårla - Rånäsjullen. Med sin familj återvände han så ofta som han kunde till sommarstället i sitt älskade Bovallstrand.

Inträdde i Gillet 1976.

1:e byrådirektören Torsten Andersson, född 20 december 1914 i Vänersborg, avled i hemstaden den 21 juni 2001. Efter avslutade studier vid Vänersborgs Högre Allmänna Läroverk arbetade han vid olika företag, bland annat inom textilbranschen i Borås, och studerade samtidigt företagsekonomi och bokföring på distans. Under krigsåren var han inkallad under långa perioder runt landets gränser - på Gotland, vid Hallandskusten och vid norska gränsen i Dalsland. Efter krigsslutet uppmuntrades han att ta värvning, vilket han också mycket noga övervägde. Emellertid hade han några år före detta erhållit anställning vid Trollhätte Kraftverk och arbetsuppgifterna där var trots allt mera lockande. Han kom därefter att ägna hela sitt yrkesverksamma liv åt Vattenfall, där han vid pensioneringen var 1:e byrådirektör och ansvarig för förrädsfunktionerna inom hela regionen.

Torsten Andersson hade sedan tidiga år ett stort naturintresse och ägnade mycket av sin fritid till att vara ute i naturen. Han var en fysiskt rörlig person, starkt präglad av den lingska gymnastikens ideal och levde också upp till detta - även långt upp i åren ägnade han sig aktivt åt pensionärsgymnastiken. Genom sin lust att promenera blev han med tiden ett välbekant inslag i Vänersborgs gatubild. Ett annat stor intresse var matlagning, vilket grundades i tidiga år då hans mor var sjuk under längre perioder.

Inträdde i Gillet 1955.

Kyrkoherden Erik Gustaf-Adolf Sandstedt, född den 18 april 1909 i Vänersborg, avled i hemstaden den 21 juni 2001. Han tog studentexamen i Vänersborg 1928, varefter han studerade vid Göteborgs högskola och Lunds universitet. Efter att ha avlagt fil. mag.- och teol. kand.-examen prästvigdes han den 24 maj 1936 i Skara domkyrka av biskop Gustaf Ljunggren. Han tjänstgjorde därefter i Bottnaryds, Jungs, Tun, Saleby och Yllestads pastorat innan han 1941 blev komminister i Vartofta-Åsaka. Han var 1956-1961 tillförordnad kyrkoherde i Blidsbergs pastorat. Vid pastoratsregleringen 1962 blev han komminister i Vänersborg med placering i Vassända-Naglum. 1964 utnämndes han till kyrkoherde i Sävare pastorat, där han tjänstgjorde till sin pensionering 1976, då han flyttade tillbaka till sin hemstad. Han var även sjukhuspräst vid Restads sjukhus 1963-1964. Efter pensioneringen hade han uppdrag som ämbetsbiträdande och vice pastor i Karlstads och Skara stift 1976-1984. Han innehade också kyrkokommunala uppdrag i Vartofta-Åsaka 1941-1956, i Blidsbergs pastorat 1957-1961, och i Sävare pastorat 1964-1971. Han var också timplärare vid läroverken i Falköping, Ulricehamn och Vänersborg.

E G-A Sandstedt genomförde ingående släktforskningar i samband med att han utförde arvsutredningar, och i många år publicerade han artiklar i bland annat hymnologi, kyrko- och profanhistoriska ämnen. Han var mycket beläst och hade vid Göteborgs högskola tagit betyg i historia, pedagogik, litteraturhistoria och nordiska språk. Han var ledamot i Nordstjärneorden 1971, var kyrkobroder, medlem i Kokhuspojknarnas förening, PRO samt Vasaorden av Amerika. Han var en känd profil i sin hemstad, inte minst beroende av att han året runt ägnade sig åt friluftsbad vid bland annat Skräcklan.

Inträdde i Gillet 1962.

Arne Kärbling

Sida vid sida falla de,
samlas allt fler och fler,
somliga tidigt kallade,
andra då sol gått ned.

Skuggorna breda sig över dem,
vilan är djup och lång.
Nattliga vinden sover dem,
susar sin vaggande sång.

(Anita Halldén)

VÄNERSBORGS SÖNERS GILLES
MEDLEMMAR
t.o.m. 30/6 2001

Hedersledamot: Palmström, Nils

	Födelse- år	Inträdes- år
ABELSON, ROLF, Vänersborg	1954	86
ADOLFSON, HANS, Skolvärd, Vänersborg	1963	95
ADOR, HANS, Personaldirektör, Växjö	1935	75
AGROTH, STIG ALLAN, Göteborg	1920	96
AHLBERG, ANDERS, Servicetekniker, Vänersborg	1966	80
AHLIN, ANDERS, Göteborg <i>ständig medlem</i>	1965	78
* AHLIN, GÖRAN, Ingenjör, Vänersborg <i>ständig medlem, Gilleskrivare</i>	1944	58
AHLIN, ULF, Göteborg <i>ständig medlem</i>	1968	78
* AHLM, ALLAN, Järnhandelsbiträde, Vänersborg	1923	58
AHLSTRÖM, PÄR, Sigtuna	1952	98
AHNSTEDT, LENNART, Vänersborg	1945	01
ALBINSSON, ANDERS, Servicetekniker	1968	99
ALEXANDERSSON, HANS, Naturvårdsassistent, Vänersborg	1948	75
ALFREDSSON HÅKAN, Vänersborg	1951	95
ALFREDSSON, LARS, Vänersborg	1956	76
ALMGREN, BENGT, Frändefors	1945	96
ALMHAGE, EJE, Köpman, Vänersborg	1945	94
* ALMQVIST, DICK, Polisinspektör, Vänersborg	1947	88
ALMQVIST, PETER, Hälso- och sjukvårdsschef, Vänersborg	1950	00
AMGÅRD, KARL-ERIC, Kommunalarbetare, Vänersborg	1940	74
ANDERSEN, HASSE, Speciallärare, Vänersborg	1940	92
ANDERSSON, ARNE, Vänersborg	1926	00
** ANDERSSON, ARNE, Yrkesvalslärare, Vänersborg	1917	43
ANDERSSON, ARNE, Verkstadschef, Vänersborg	1923	80
ANDERSSON, BERNE, Vänersborg	1944	97
* ANDERSSON, BO, Ingenjör, Varnhem	1940	74
ANDERSSON, BO, Vaktmästare, Vänersborg	1957	88
ANDERSSON, CARL-OTTO, Vänersborg	1923	83
ANDERSSON, CENNY, Ingenjör, Vänersborg	1963	83
* ANDERSSON, CHRISTER, Fil.mag. Vänersborg	1945	55
ANDERSSON, CLAES GÖRAN, Tapetsör	1937	99
** ANDERSSON, ERIC, Assistent, Vänersborg	1915	51
ANDERSSON, GLENN, Elektriker, Trollhättan	1946	84
ANDERSSON, HÅKAN, Sjukvårdare, Trollhättan	1949	85
ANDERSSON, HÅKAN, Brålanda	1950	98
ANDERSSON, JENS, Vänersborg	1912	83
ANDERSSON, JOHAN, Vänersborg	1977	83

Har Du en personlig Bankman?

Vill du ha en egen kontakt på banken?

Någon som sätter sig in i din och familjens ekonomi, ser helheten och kan hjälpa dig i frågor som har med sparande, finansiering, låneskydd, försäkringar m.m. att göra.

När du behöver hjälp eller funderar över någonting, vet du vem du ska kontakta. Du som har en Personlig Bankman, får också automatiskt del av en rad andra förmåner.

Hör av dig, så berättar vi mer om vad det betyder att ha en Personlig Bankman i Nordbanken

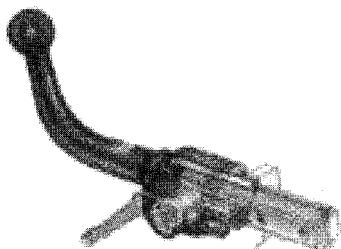
Välkommen!

Nordea

Edsgatan 21, Vänersborg • 0521-120 05 • vanersborg.3049@nb.se • www.nb.se

* ANDERSSON, JOHN, Maskinchef	1953	74
ANDERSSON, KARL-ERIK, Bankdirektör, Vänersborg	1925	82
ANDERSSON, KENT, Köpman, Vänersborg	1944	81
ANDERSSON, KENT, Verkstadsmontör, Vänersborg	1942	90
ANDERSSON, KRISTIAN, Vänersborg	1972	97
ANDERSSON, KURT, Typograf, Vänersborg	1940	80
ANDERSSON, LARS-OLOF, Vänersborg	1945	01
ANDERSSON, LENNART, Vänersborg	1926	80
ANDERSSON, LENNART, Säljare, Vargön	1958	93
ANDERSSON, MARCUS, Magisterekonom, Vänersborg	1973	83
ANDERSSON, MIKAEL, Vänersborg	1967	98
ANDERSSON, NILS, Vänersborg	1912	82
** ANDERSSON, RAGNAR, fd. Köpman, Vänersborg	1919	35
* ANDERSSON, RAGNAR, Köpman, Vänersborg	1928	76
ANDERSSON, RICARD, Ingenjör, Vänersborg	1926	94
ANDERSSON, ROLF, Apotekare, Upplands Väsby	1936	94
ANDERSSON, ROLF, Mellerud	1947	80
ANDERSSON, STIG, Vänersborg	1938	94
** ANDERSSON, STIG, Socialvårdsschef, Vänersborg	1918	45
ANDERSSON, STIG, Sjukvårdare, Vänersborg	1936	87
ANDERSSON, STIG LENNART, Vänersborg	1932	88
ANDERSSON, SVEN, Målare, Vänersborg	1949	00
ANDERSSON, SVEN GUNNAR, Redaktör, Åkersberga	1928	83
ANDERSSON, TOMMY, Affärsbiträde, Vänersborg	1950	75
ANDERSSON, TOMMY, Ingenjör, Vänersborg	1950	83
ANDERSSON, WOLMAR, Verkst.montör, Vänersborg	1927	83
ANDRÉEN, FREDRIK, Vänersborg	1971	99
ANDRÉEN, HÅKAN, Frändefors	1942	82
ANDRÉEN, ROBERT, Vänersborg	1976	99
ANGSÉUS, TAGE, 1:e polisinspektör, Vänersborg	1924	75
ANKARTOFT, BENGT, Verktygstekniker, Vargön	1942	90
ANKARTOFT, JAN, Elektriker, Vargön	1942	90
ANKARTOFT, PATRIK, Elektriker, Vargön	1964	90
ANKARTOFT, STURE, Överingenjör, Trollhättan	1936	90
ARFWIDSSON, SUNE, Fastighetsmäklare, Vänersborg	1943	98
ARVEKLEV, LAGE, Vänersborg	1950	98
ARVEKLEV, LEIF, Vargön	1952	96
ARVIDSON, BENGT, Skötare, Vargön	1949	75
ARWIDSSON, GÖSTA, Distriktschef, Hudiksvall	1921	81
* ARWIDSSON, UNO, Expeditionssassistent, Vänersborg	1927	60
* BACK, INGVAR, Rörmontör, Vänersborg	1932	73
* BACK, JAN, Sjukvårdare, Vänersborg	1934	63
BACK, KURT, Pensionär, Vänersborg	1931	93
BACK, ROGER, Fotograf, Vänersborg	1956	83
BARTHOLMES, MICHAEL, Ingenjör, Vänersborg	1957	89
BENGTTSSON, BENGT ÅKE, Distriktschef, Vänersborg	1956	97
* BENGTTSSON, ROLF, Faktor, Vänersborg	1934	76
BENTON, GUNNAR, Projektledare, Hisings backa	1936	97

Draganordningar för personbilar

BRINK

Brink Sverige AB
462 28 Vänersborg
Tel. 0521-27 36 00
Fax. 0521-27 36 01

Ståhlbergs Plåtslageri

Tenggrenstorpsvägen 17
462 56 Vänersborg
Tel. 0521-194 16. Fax 0521-642 45

*Having a bad hairday??
Call 668 95 for instant help!*

*Prins frisersalong
Kungsgatan 17, Vänersborg*

BERG, CHRISTIAN, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1968	68
BERG, LARS, Vänersborg	1945	00
BERG, LENNART, Vänersborg	1950	94
BERGENHEIM, KLAS, Lund	1970	96
BERGER, ANDRÉAS, Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1974	76
* BERGER, GUNNAR, Ingenjör, Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1943	55
BERGER, MAGNUS, Lund <i>ständig medlem</i>	1967	76
BERGER, MAX, Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1970	76
BERGER, NIKLAS, Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1973	98
* BERGER, ORVAR, Tandläkare, Vänersborg	1937	72
* BERGMAN, KARL-ERIK, Ingenjör, Nol	1930	48
BERGSTRÖM, ERLING, Vänersborg	1933	96
BERGSTRÖM, JOHAN, Vänersborg	1950	80
BERGSTRÖM, RAGNAR, Vänersborg	1942	80
BERNER, CARL, Göteborg	1970	00
BERNLING, JOACHIM, Advokat, Göteborg	1960	99
BERNLING, KARL, Postiljon, Vänersborg	1957	97
BERNLING, OLLE, Advokat, Vänersborg	1922	89
BERNTSON, BERNT, F.stationsinspektör, Vänersborg	1916	82
BERTZÉN, SVEN, Platschef, Vänersborg	1926	84
BILLENGREN, LARS, Köpman, Mellerud	1938	75
BJÖRKKVIST, CARL-MARTIN, f Krim.kommissarie, Vänersborg	1918	85
BJARNELL, KARL ERIK, Lantbrukare, Vänersborg	1918	83
BJÄRUDD, MATS, Halmstad	1945	98
BJÖRND AHL, GUNNAR, Vara	1939	97
* BJÖRND AHL, KARL-ERIK, Bokbinderimästare, Vänersborg	1926	60
BJÖRND AHL, LARS, Sekreterare, Vänersborg	1945	88
BJÖRKENSTOCK, JAN-OLOF, Munsänk, Nynäshamn	1948	82
BJÖRKLUND, JAN ÅKE, Regiondirektör, Göteborg	1938	00
BJÖRNBERG, MARTIN, Pol.Mag. Vänersborg	1968	94
* BJÖRNBERG, MAURITZ, Kamr., Vänersborg <i>Bisittare i styrelsen</i>	1927	54
* BJÖRNBERG, SVEN, Polisman, Vänersborg	1929	54
BJÖRNBERG, THOMAS, Civilingenjör, Vargön	1953	77
BLIXT, BENGT, Maskinmästare, Uddevalla	1929	80
BLIXT, PETER, Begravningsentreprenör, Vänersborg	1965	95
BLOM, TOMAS, Vänersborg	1964	98
BLOMGREN, ERIK, Vänersborg	1973	83
* BLOMGREN, GUNNAR, Stenhuggarmästare, Vänersborg	1912	54
BLOMGREN, LARS, Fritidsassistent, Vänersborg	1941	77
BLOMGREN, MATS, Vänersborg	1960	77
BLOMGREN, SVEN, Professor, Vänersborg	1908	77
BLOMQVIST, STEN, Herr, Vargön	1939	94
BOBERG, GUSTAV, Studerande, Vänersborg	1982	87
BOBERG, LARS, Advokat, Vänersborg	1946	92
BOBERG, MARKUS, Studerande, Vänersborg	1972	87
* BODÉN, SIGVARD, Ingenjör, Norsborg, <i>ständig medlem</i>	1923	55
BOHLIN PONTUS, Civ. ing., Huddinge	1968	95
BOMAN, FREDRIK, Civilingenjör, Göteborg		00

Sture Carlssons Bil AB

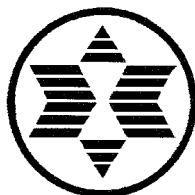
Östra vägen 18, 462 32 Vänersborg. Telefon 0521-611 11

www.sturecarlssonbil.se

Öppet vardagar 9-18, lör 10-13.

expert

Vi är vad vi heter

Edsgatan 19 c Vänersborg. Tel 0521-147 00

Gillebroder

**Låt din hustru/sambo
sticka in till
Garn- och Broderiaffären**

lilla boden

Sundsgatan 7, Vänersborg

BOMAN, GÖRAN, Regionchef, Vänersborg	1948	94
BOMAN, MERRIL, Direktör, Stockholm	1953	90
BONDE, LEIF, Museitekniker, Vänersborg	1940	85
BORGLIDEN, INGE, Vänersborg	1936	94
BRATTWALL, JAN, Landstingsdirektör, Vänersborg	1942	91
BRYNGELSSON, STIG, Verkstadsmontör, Vänersborg	1927	91
* BÜGLER, RONALD, Kamrer, Vänersborg	1928	74
BYSTRÖM URBAN, Kriminalvårdare, Vargön	1962	97
* BÄCKSTRÖM, BERTH, Åkeriägare, Vänersborg	1946	67
BÄCKSTRÖM, EMIL, Studerande, Vänersborg	1976	85
* BÄCKSTRÖM, GUNNAR, Åkeriägare, Vänersborg	1932	67
CARLÉN, BENGT, Vänersborg	1947	83
CARLSSON, ALLAN, Frändefors	1940	98
CARLSSON, ENAR, Lärare, Vänersborg	1924	99
CARLSSON, INGE, F.d. Landstingsdirektör, Vänersborg	1929	98
CARLSSON, KENT-MORGAN, Vargön	1959	96
CARLSSON, ROGER, Vargön	1943	96
CARLSSON, THOMAS, Målaremästare, Vänersborg	1957	96
CARLSTRÖM, ROLAND, Vänersborg	1942	96
CEDER, BERNT, Telearbetare, Vänersborg	1933	90
CEDERQUIST, PÅR, Kommunjurist, Vänersborg	1944	99
CLAESSON, STIG, Försäljare, Vänersborg	1926	86
CRANTZ, CURT GÖRAN, Pol.mag, Vänersborg	1958	90
CRONQUIST, TORD, Körsnär, Vänersborg	1927	94
* DAFGÅRD, BENGT, Arbetsl. Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1939	50
* DAFGÅRD, GUNNAR, Direktör, Källby	1919	67
DAHLBOM, ERIK	1971	99
* DAHLGREN, ARNE, Byrådirektör, Vänersborg	1918	55
DAHLGREN, EBER, Vänersborg	1926	89
DAHLGREN, INGVAR, Verkstadsarb, Vänersborg	1945	95
DAHLGREN, LEIF, Banktjänsteman, Vänersborg	1945	85
DAHLLÖF, MATS, Vänersborg	1965	67
DANIELSSON, THOMAS, Frändefors	1948	97
DANIUS, CARL, Överläkare, Vänersborg	1935	01
DAREFELT, GÖSTA, Vänersborg	1928	01
DAVIDSSON, BENGT, Verkstadsmontör, Vänersborg	1957	71
* DAVIDSSON, BILT, Bankkamrer, Vänersborg	1938	64
DAVIDSSON, ROLF, Vänersborg	1935	96
DIMBERG, SVEN, Tandläkare, Vänersborg	1914	87
DRUFVA, ULF, Vänersborg	1950	97
DUELL, GÖSTA, Försäljare, Vänersborg	1928	01
ECKERWALL, ÅKE, Iloilo	1934	99
EDBERG, PEO, Vänersborg	1948	01
EDVARDSSON, GUNNAR, Vänersborg	1916	01
** EK, HARALD, Överstelöjtnant, Täby	1919	44
EK, CARL-GUSTAF, Teknologie doktor, V Frölunda	1958	83
** EK, KNUT, Slöjdlärare, Vänersborg <i>innehavare av Gilllets medalj (1995)</i>	1924	50

VÄNERSBORGS MÅLERI

Verkstaden Sundsgatan 37
Tel. 71 12 25, Fax 71 12 36

Vi utför under ansvar alla slag av
MÅLNINGSARBETEN

Nybyggnader Reparationer

**Även den tanklöse
får hjälp hos
Gropbrons servicestation**

Gropbrovägen
Tel. 0521-71 12 31

Allt i **TEGEL**
AB TENGGRENSTORPS
TEGEL

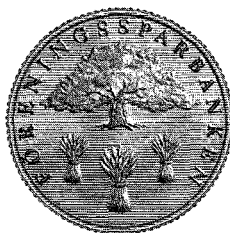
Tel. 71 10 11 – 165 50

462 01 Vänersborg

EK, LARS-ANDERS, Teologie kand., Lidköping	1954	83
EKDAHL, PER OLOF, Vänersborg	1946	97
* EKHOLM, GÖRAN, Försäljningschef, Vänersborg	1935	73
EKHOLM, HÅKAN, Frändefors	1951	98
EKHOLM, JOHAN, Studerande, Vänersborg	1963	87
EKLIND, LARS, Överstelöjtnant, Linköping	1957	74
EKLUND, BO, Lagerchef, Vänersborg	1937	80
EKMÄN, GUNNAR, F.d. Rektor, Bännersborg	1928	01
* EKMÄN, LARS, Tekniker, Vänersborg	1949	74
* EKSTEDT, THOMAS, Bitr. områdeschef, Helsingborg	1951	65
EKSTRÖM, JOHAN, Vänersborg	1943	80
ELENSTIG, ELOF, Köpman, Vänersborg	1930	75
** ELFMÄN, NILS-OLOF, Rektor, Stockholm	1919	44
ELGH, LARS-ERIK, Vänersborg	1947	98
ELIASSON, VERNER, Reservdelschef, Vänersborg	1920	89
ELMQVIST, JOHN-EVERT, Sjukhusdirektör, Vänersborg	1922	89
ELMQVIST, SÖREN, Museitekniker, Vänersborg	1940	75
** EMANUELSSON ERIC, Försäljare, Vänersborg	1916	51
EMANUELSSON, GÖRAN, Produktionstekniker, Frändefors	1953	88
EMILSSON, SVEN ÅKE, Vänersborg	1931	98
ENGELIN, BERTIL, Sotaremästare, Mariestad	1922	89
* ENGLUND, CLAES, Ingenjör, Källby	1943	47
ENGLUND, JAKOB, Uddevalla, <i>ständig medlem</i>	1981	82
* ENGLUND, MAGNUS, Tandläkare, Ödeborg, <i>ständig medlem</i>	1949	49
ENGLUND, NILS-ERIK MAGNUS, Ödeborg, <i>ständig medlem</i>	1966	66
* ENGLUND, NILS TURE, Leg. läkare, Uddevalla	1939	47
ENGLUND, OSKAR, Källby, <i>ständig medlem</i>	1983	83
ENGLUND, SAMUEL, Källby, <i>ständig medlem</i>	1977	82
ENGLUND, TEODOR, Källby, <i>ständig medlem</i>	1985	85
ENGSTRÖM, PER-ARNE, Försäljare, Trollhättan	1935	85
ENORSON, LARS, Elinstallatör, Vargön	1939	90
* ERICSSON, ANDERS, Tandläkare, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1944	54
ERICSSON, ANDERS, Ingenjör, Vargön	1941	80
ERICSSON, BENGT, Målaremästare, Hamburgsund	1930	99
* ERICSSON, GUNNAR, V., Portvakt, Vänersborg	1918	66
ERIKSSON, HENRIK, Järfälla	1964	97
ERIKSSON, INGE, Vänersborg	1946	96
ERIKSSON, JOHAN, Trollhättan	1973	93
ERIKSSON, JOHN, Kapten, Vänersborg	1929	98
ERICSSON, JOHAN F., M.B.A., Vänersborg	1966	66
* ERICSSON, JOHN-OLOF, Tandläkare, Vänersborg		
<i>ständig medlem, Gillevärd. Innehavare av gilletts medalj (1999)</i>	1939	54
ERICSSON, JÖRGEN, Vänersborg	1964	80
ERIKSSON, KARL-ERIK, Fd Järnvägsexpeditör, Vänersborg	1928	94
ERICSON, KARL-JOHAN, Produktionsledare, Vänersborg	1945	88
ERICSON, LENNART, Adjunkt, Vänersborg	1940	85
ERIKSSON, LENNART, Vänersborg	1945	01
ERIKSSON, MATS, Kammaråklagare, Sävedalen	1967	99

Vem har inte drömt om att bli banktjänsteman?

Skaffa Banken via Internet och få full överblick
över din vardagsekonomi.
Det du behöver är en dator med Internetanslutning
och en säkerhetsdosa från banken.
Läs mer på www.foreningssparbanken.se

Föreningssparbanken
Vänern

Vanern@foreningssparbanken.se

* ERIKSSON, PER OLOF, Inspektör, Vänersborg	1932	64
ERIKSSON, RONNY, Vänersborg	1938	88
ERIKSSON SVEN-INGVAR, Vänersborg	1940	92
* ERIKSSON, ÅKE, Frisörmästare, Vänersborg	1921	58
ERIKSSON, ÅKE, Tekniker, Vänersborg	1925	98
ERIXON, DOUGLAS, Frändefors,	1941	97
ERIXON, LEIF, Frisörmästare, Vänersborg	1929	93
ERLANDSSON BERTIL, Direktör, Uppsala	1923	88
* ERLANDSSON, KURT, Ingenjör, Vänersborg	1925	70
FAGER, JAN, Direktör, Vänersborg	1940	90
FAGERSTRÖM, MAGNUS, Mölndal	1966	89
FAGERSTRÖM, ÅKE, Musiklärare, Vänersborg	1939	98
FALK, CLAS, Arbetsledare, Vänersborg	1970	97
FALK, LEIF, Montör, Vänersborg	1935	83
* FALK, ÅKE, Åkeriägare, Vänersborg	1942	66
FAST, GUNNAR, Major, Boden	1948	83
* FASTH, SIXTEN, Fotograf, Vänersborg	1926	74
FERM, RUNE, Kriminalassistent, Vänersborg	1929	84
FILIPSON, GÖRAN, Avdelningschef, Vänersborg	1947	94
FLINK, BENGT, V Frölunda	1936	85
FLOBERG, TOMMY, Chaufför, Vänersborg	1961	94
FOCK, KARL-GÖRAN, Stud. Göteborg	1953	77
* FORSS, SVEN, Ingenjör, Mölndal	1916	69
FORSSANDER, LARS-ERIK, Bankdirektör, Billdal	1934	84
FREDMAN, EGON, Vänersborg	1929	90
FREDMAN, MARTIN, Polisman, Göteborg	1970	83
* FREDMAN, SUNE, Verkmästare, Vänersborg	1940	68
* FREDRIKSSON, MATS, Köpman, Göteborg	1922	76
FRIBERG, HANS, Reklamman, Kolbäck	1956	94
* FRIBERG, CARL AXEL, Reserveldsman, Uddevalla	1923	69
FRIBERG, SAM, Säljledare, Göteborg	1956	94
* FRIBERG, SVEN-OLOF, Sjukhusdirektör, Uddevalla	1916	71
FRICK, LARS H, Kanslichef, Borgholm	1945	98
* FRISK, KENT, Postiljon, Vänersborg	1945	67
* FRÄNDEGÅRD, BENGT-OLOF, Ingenjör, Vänersborg	1927	67
* FRÄNDEGÅRD, SVEN AXEL, Byrådirektör, Huskvarna	1922	67
FURBO, MATTIAS, Vänersborg	1972	94
FURBO, STURE, Adjunkt, Vänersborg	1944	87
* FÄLLING, HARRY, Televerksarbetare, Vänersborg	1939	71
* GALLE, NILS, Köpman, Vänersborg	1918	67
GELANG, PELLE, Civilingenjör, Vänersborg	1945	99
* GILLBERG, GÖSTA, Köpman, Trollhättan	1918	66
GILLBERG, ROLF, Köpman, Vänersborg	1939	77
GILLBERG, ROLF, Värmetekniker, Vänersborg	1936	90
* GILLBERG, ÅKE, Förste expeditionsvakt, Vänersborg	1920	55
GRANAT STELLAN, Antikvarie, Uddevalla <i>innehavare av gillet's medalj (1998)</i>	1948	77
GRANLUND, KURT, Ekonomichef, Trollhättan	1938	94

BRANDT

**Höjd till skyarna
av pressen
NYA MONDEO**

Stampgatan 12
Trestad Center
462 73 Vänersborg
Tel: 0521-26 53 00

GRANSTRÖM, LARS, Kylmontör, Vänersborg	1963	99
GRANQVIST, KJELL, Vargön	1932	97
GRANQVIST, TORE, Verkstadsägare, Vargön	1948	91
GRAUMANN, GUNNAR, Lund	1933	93
* GRÖNBERG, MATTIAS, Civilingenjör, Bromma	1932	60
GRÖNROS, BERNT, Vänersborg	1963	99
* GULZ, LENNART, Adjunkt, Vänersborg	1939	54
GUSTAFSSON, EVERT, Sjukvårdare, Vänersborg	1937	77
GUSTAFSSON, INGVAR, Ingenjör, Uddevalla	1926	90
GUSTAFSSON, JAN-OLOF, Vänersborg	1947	94
GUSTAVSSON, JOHAN, Civ. ekonom, Vänersborg	1961	99
GUSTAVSSON, JOHN V., Postmästare, Vänersborg	1920	85
GUSTAVSSON, LARS-ÅKE, Herr, Frändefors	1958	92
* GUSTAFSSON, KENT, Mättningsbiträde, Vänersborg	1944	71
GUSTAVSSON, LENNART, Vargön	1929	99
* GUSTAFSSON, PAUL, Vänersborg	1935	66
GUSTAFSSON, ROLAND, Sjukvårdare, Vänersborg	1930	88
* GUSTAFSSON, SUNE, Bagaremästare, Vänersborg	1918	55
GUSTAVSSON, YNGVE, Herr, Vänersborg	1936	92
GUSTAFSSON, ÅKE, Överläkare, Alingsås	1937	90
GYRULF, NILS, Direktör, Vänersborg	1919	82
GÅRDEHALL, LARS, Polisinspektör, Vänersborg	1945	97
GÅRDEHALL, PER, Studerande, Vänersborg	1978	99
GÖTHBERG, REINHOLD, Uddevalla	1920	94
HAGBERG, GILLIS, Kommunalarbetare, Vänersborg	1932	96
HAGBERG, GUNNAR, Vänersborg	1926	94
* HAGBORG, GÖRAN, Redovisningskonsult, Vänersborg		
<i>ständig medlem. Kassafogde. Innehavare av gilletts medalj (1999)</i>	1941	53
* HAGLIND, STURE, Gymnastikdirektör, Skövde	1946	68
HAGLUND, KENT, Direktör, Trollhättan	1944	87
HAGSTEDT, SVEN-OLOF, Vänersborg	1941	82
HALL, SVEN-ERIK, Vänersborg	1944	94
HALLBERG, LEIF, Vänersborg	1948	96
HALLBERG, WILLARD, Typograf, Vänersborg	1931	86
HALLQVIST, ANDERS, Lantmästare, Vänersborg	1954	94
* HALLQVIST, ANDERS, Veterinärassistent, Vänersborg	1945	76
* HALLQVIST, ARNE, Adjunkt, Vänersborg	1917	67
HALLQVIST, INGVAR, Vänersborg	1954	01
HALLQVIST, TOMAS, Lab.assistent, Vänersborg	1951	84
HAMMARSTEDT, JÖRGEN, Polisass, Göteborg	1966	83
HAMMARSTRÖM, HELMER, Distr.chef, Vänersborg	1918	87
HANSSON, H O LENNART, Personalman, Vänersborg	1947	96
HANSSON, LARS, Herr, Vänersborg	1965	92
HANSSON, LEIF, Mäklare, Bandhagen	1929	79
HANSSON, LENNART, Fastighetsmäklare, Vänersborg	1932	84
HARRING, TORD, Hönö	1940	95
* HARLITZ, GUNNAR, sjöing., Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1940	64
* HARLITZ, LENNART, Ingenjör, Vänersborg	1943	64

En stark förbindelse världen över

VBG, världens ledande tillverkare av släpvagnskopplingar för tunga fordon. Koncernen har idag dotterbolag i Sverige, Tyskland, USA, Norge och Danmark. Släpvagnskopplingar var VBG:s första produkt och lade grunden för företagets framgångsrika utveckling, där numera också Ringfeder ingår. Produktprogrammet består även av vändskivor, Onspot automatiska snökedjor, Armaton flakstolpar samt Ringfeders axelkopplingar och ringfjädrar – alla produkter med kvalitet och egenskaper utöver det vanliga, som uppskattas av miljontals användare världen över.

VBG AB (publ), Box 1216, 462 28 Vänersborg
Telefon 0521-27 77 00, telefax 0521-27 77 99
www.vbgab.com

HASSELHOLM, CURT, Typograf, Vänersborg	1929	82
HASSELLIND, INGEMAR, Tekniker, Vänersborg	1938	93
* HASSELLIND, KAJ, Ingenjör, Vargön	1945	76
HASSLUNG, LENNART, Herr, Vänersborg	1938	85
HASSLÖF, J-O, RUNE, Kungälv	1929	83
HEDBERG, FRANK, Vargön	1935	79
HEDELIN, STEN, Arkitekt Vänersborg	1950	97
* HEDÉN LASSE, Ingenjör, Borås	1934	57
* HEDLUND, STIG, Tekniker, Vänersborg	1941	95
* HEDQUIST, PER, Byråassistent, Vänersborg	1943	76
HEIDENGÅRDH, KLEIFT, Förvaltare, Frändefors	1949	96
HELLBERG, INGVAR, Herr, Vänersborg	1957	92
HELLGREN, CHRISTER, Representant, Vänersborg	1924	90
HELLGREN, GÖRAN, Museitjänsteman, Vänersborg	1934	95
* HELLMAN, ANDERS, Vänersborg	1955	73
HELLSTEN, CURT, fd. Lantbruksdirektör, Vänersborg	1916	86
* HELLSTRÖM, ARNE, Köpman, Vänersborg	1930	64
HENRIKSSON, LARS ERIK, Vänersborg	1957	81
HERENTZ, CHRISTOFFER, Stud. Vänersborg	1968	94
HERMANSSON, JAN, Teol.dr., Lund	1949	91
HERNEK, AXEL, Uddevalla	1919	01
HERRMANN, GERHART, Folkskollärare, Lysekil	1931	82
HERTZ, ARNE, Ingenjör, Trollhättan	1939	79
HESSSELHOLDT, PÄR-ANDERS, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1962	84
HJALMARSSON, GUNNAR, Revisor Vänersborg	1957	97
* HJELM, STIG, Reprofotograf, Vänersborg	1927	76
HOFLING, OSCAR, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1996	96
HOLM, LARS-ERIK, Vägtekniker, Vargön	1944	82
HOLMQVIST, EVERT, Vänersborg	1937	83
HORSTER, KNUT, Verkmästare, Vänersborg	1920	75
HURTIG, BENGT MAGNUS, Katrineholm	1953	66
* HURTIG, ERNST-MAGNUS, Elektriker, Vänersborg	1923	53
HÅKANSSON, STEN, VD, Mellerud	1945	92
HÅRD, ÅKE, Malmö	1923	01
HÅGNEFORS, ERNST, Överstelöjtnant, Uddevalla	1921	77
HÖGBERG, LUDVIG, Vänersborg	1925	95
* HÖGBERG, PER, Direktör, Uddevalla	1922	64
HÖGBERG, STIG, Ingenjör, Onsala	1944	77
HÖGSTRÖM, STIG, Plåtslagare, Vänersborg	1926	95
* HÖGZELL, LENNART, Företagekonom, Bromma	1934	61
* IDEBERG, GUNNAR, Aukt. revisor, Karlstad	1932	53
IDEBERG, ROLF, Doktor, Uddevalla	1936	94
INGVALD, BO, Brandman, Vänersborg	1965	01
ISACSSON, HENNING, Ingeniör, Vänersborg	1932	97
ISACSSON, JÖRGEN, Banktjänsteman, Vänersborg	1964	97
IVARSSON, KARL INGVAR, Ingenjör, Vänersborg	1941	85
* JACOBSSON, ARNE, Personalkonsulent, Trollhättan	1920	70
* JACOBSSON, GERT, Mättningsförmän, Vänersborg	1939	70

KALASBODEN

Sallader • Luncher • Catering

Öppet mån-fre 8-18

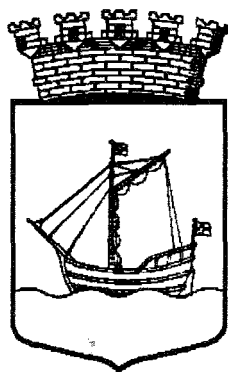
Kungsgatan 21, 462 33 VÄNERSBORG
Telefon 0521-154 45, fax 0521-101 68

Rör-Anders
VVS & ENERGI AB
VÄNERSBORG • TROLLHÄTTAN

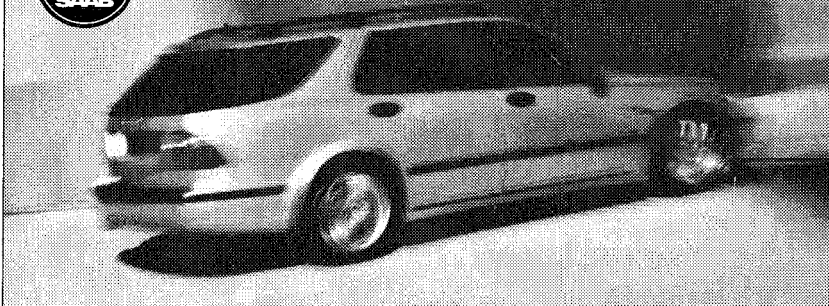
Skyttegatan 12, 0521-657 00, Vänersborg
Butik 0521-657 00

JACOBSSON, MIKAEL, Vänersborg	1966	76
* JACOBSSON, ROLF, Redovisningskonsult, Vänersborg	1936	59
JACOBSSON, SVEN, Agronom, Vänersborg	1933	94
JANSSON, GUNNAR, Managing director, Växjö	1935	01
* JANSON, LARS, Gymnastikdirektör, Falkenberg	1938	66
JANSSON, STIG, Ingenjör, Frändefors	1946	99
JARHED, GUNNAR, Banktjänsteman, Vargön	1947	78
JEGERFALK, BO, Studierektor, Vänersborg	1927	89
JENGARD, AGNE, Herr, Vänersborg	1945	85
** JENNISCHE, BENGT, Överläkare, Vänersborg	1913	30
* JENNISCHE, MATS, Agronom, Möklinta, <i>ständig medlem</i>	1941	64
* JENNISCHE, PER, Fil.dr., Uppsala, <i>ständig medlem</i>	1943	64
* JENNISCHE, ÅKE, Socionom, Julita, <i>ständig medlem</i>	1947	64
JOACHIMSSON, ERLING, Civilingenjör, Torslanda	1950	77
JODLOVSKY, CONSTANTIN, Direktör, Vänersborg	1940	99
* JOELSSON, LARS, Civilingenjör, Bromma, <i>ständig medlem</i>	1954	76
* JOELSSON, RUNE, Driftsverkm., Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1927	76
JOHANSSON, BENGT, Konstnär, Göteborg	1941	98
JOHANSSON, BENGT, Vargön	1945	96
JOHANSSON, BENGT, K.Å, Ambassadör, Stockholm	1937	97
JOHANSSON, BJÖRN, Göteborg	1963	93
JOHANSSON, BO, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1959	76
JOHANSSON, BO, Förs. tjänsteman	1939	96
JOHANSSON, CASPER, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1976	76
JOHANSSON, CONNY, Distriktschef, Vänersborg	1950	94
JOHANSSON, GERHARD, Officer, Sätenäs	1970	80
* JOHANSSON, GUNNAR, Boktryckare, Vänersborg	1946	66
JOHANSSON, GUNNAR, Vänersborg	1933	98
JOHANSSON, GUNNAR	1931	93
JOHANSSON, GÖSTA, Styckmästare, Vänersborg	1922	87
JOHANSSON, GÖSTA, Kamrer, Vänersborg	1935	83
JOHANSSON, HELMER, Kommunalarbetare, Vänersborg	1925	82
JOHANSSON, HÅKAN, Fastighetsmäklare, Vänersborg	1947	92
* JOHANSSON, INGEMAR, Konditor, Vänersborg	1928	65
* JOHANSSON, INGVAR, Byggnadssnickare, Vänersborg	1918	55
JOHANSSON, INGVAR, Kommundirektör, Vänersborg	1937	92
* JOHANSSON, JAN, Åkeriägare, Vänersborg	1937	76
* JOHANSSON, KARL-ERIK, Typograf, Vänersborg	1927	53
JOHANSSON, KARL-GUSTAF, Vänersborg	1937	86
JOHANSSON, KENNETH, Mättningsbiträde, Vänersborg	1939	95
JOHANSSON, KENT, Arbetsledare, Vargön	1955	95
JOHANSSON, KURT, Köpman, Vänersborg	1944	96
JOHANSSON, LARS, Byggnadssnickare, Vänersborg	1934	86
JOHANSSON, LARS ERIK, Vänersborg	1936	96
JOHANSSON, LARS-ERIK, Vänersborg	1930	99
JOHANSSON, LEIF, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1962	76
JOHANSSON, LENNART, Byrådirektör, Vargön	1942	82
* JOHANSSON, LENNART, Grävmaskinist, Vänersborg	1942	72

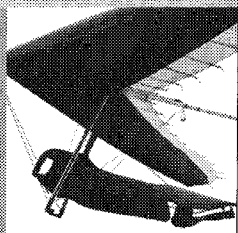

**VÄNERSBORG
EN MÖTESPLATS
I VÄSTRA GÖTALAND**

JOHANSSON, PETER, Antikvarie, Vänersborg	1963	90
JOHANSSON, PONTUS, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1973	76
JOHANSSON, RICKARD, Officer, Stockholm	1966	80
JOHANSSON, ROY, Kultur- Turistintendent	1943	97
* JOHANSSON, RUNE, Reservdelsman, Vänersborg	1944	76
JOHANSSON, STURE, Vänersborg	1937	99
* JOHANSSON, SVEN, Telearbetare, Vänersborg	1937	59
JOHANSSON, SVEN, Trafikförmän, Vänersborg	1926	89
JOHANSSON, SVEN-OLOF	1950	99
JOHANSSON, SÖREN, Snickare, Vänersborg	1940	98
JOHANSSON, TAGE INGVAR, Vänersborg	1932	01
JOHANSSON, THOMAS, Reservdelsman, Vänersborg	1957	76
JOHANSSON, TOMMY, Vänersborg	1952	99
JOHNSON ARVID, Vargön	1938	98
JOHNSON, FRANK, Adjunkt, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1939	75
JOHNSON, ULF, Vargön	1962	98
JONASSON, EVERT, Aukt.revisor, Göteborg	1917	78
* JONSSON, BENGT, R., Professor, Solna	1930	54
JONSSON, BERTIL, Vänersborg	1934	88
JONSSON, BROR, Målare, Vargön	1920	91
JONSON, GUNNAR, O., Uddevalla	1931	82
JONSSON, LARS, Försäljare, Vänersborg	1963	92
JONSSON, LEIF, Personalchef, Göteborg	1952	96
JONSSON, TAGE, 1:e Postiljon, Vänersborg	1918	80
* JOSEFSSON, GUNNAR, Tjänsteman, Vänersborg	1931	65
JOSEFSSON, JOHN, Teletekniker, Vänersborg	1964	98
JOSEFSSON, KENT, Vänersborg	1945	01
JOSEFSSON, LARS OLOF, Vänersborg	1939	00
JOSEFSSON, LENNART, Assistent, Vänersborg	1948	75
JOSEFSSON, FREDRICK, Vargön	1973	85
JOSEFSSON PER-AXEL, Teletekniker, Vänersborg	1941	95
JOSEFSSON, THOMAS, Vargön	1969	99
JOSEFSSON, TOBIAS, Vänersborg	1972	94
* JÄTBY, RUNE, Skorstensfejaremästare, Vänersborg	1931	76
JÄRPLER, LENNART, Vänersborg	1947	83
JÄRPVIK, CURT, Vänersborg	1946	95
JÄRPVIK, DANIEL, Göteborg	1977	97
KAAGE, BENGT, Överläkare, Vänersborg	1932	91
KANNESTEN, RUNE, Länsråd, Vänersborg	1919	82
KARLSSON, BERNY, Yrkeslärare, V. Frölunda	1941	80
* CARLSSON, BERTIL, Annonkons, Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1944	47
KARLSSON, EDUR, Stigtomta	1932	97
** CARLSSON, ELOF, fd Direktör, Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1904	30
CARLSSON, ERIC, Förrådsarbetare, Vänersborg	1915	75
KARLSSON, ERIK, Sjökapten Vänersborg	1932	96
KARLSSON, HERMAN, Fotograf, Vänersborg	1942	84
* CARLSSON, INGVAR, Avd. förest, Vänersborg	1924	69
* CARLSSON, CARL-OTTO, Spedit, Göteborg <i>ständig medlem</i>	1939	47

Nya Saab 9-5 SportCombi

Den nya befrielsefronten.

Saab 9-5 Linear SportCombi 2.0t 150 hk

Standardutrustad med bl a ACC klimat-
anläggning, SAHR™ aktiva nackskydd fram,
sidoairbags med huvudskydd, airbag på pas-
sagerarsidan (kan väljas bort), Night Panel-
funktion, ställbara förankringsöglor, spänn-
band för lastförankring, takreling, vertikalt
lastskyddsnät, insynsskydd m m. Pris från ca

249.900 kr

Köp till Företagspaketet

16" Lättmetallfälgar, färrhållare, färrdator,
läderklädd ratt/växelspaksknopp/damask.

9.900 kr

Bränsleförbrukning blandad körning 9,4 (max)–10,6 (avg)/100 km
Miljöklass 1. Förbrukande vid 52% marginalsatt 1,863 kr/mån.
Bilen på bilden är extrautrustad.

Namnet ljuger inte. Nya Saab 9-5 SportCombi är
något så ovanligt som en bil för livets alla glädjeäm-
nen. Inklusive körglädjen.

Varje Saab 9-5 SportCombi är begåvad med en
vridstark turbomotor på mellan 150 och 250 hk
framtiill. Och baktill har du marknadens kanske
mest genomtänkta lastutrymme, med gott om plats
för både barnvagn och golfvagn.

Men det är inte bara friheten som är stor, utan
också valfriheten. Saab 9-5 SportCombi finns i fyra
designlinjer – Linear, Arc, Vector och Aero. Nöjet
startar redan vid 249.900 kronor, och då ingår
hela automatisk klimatanläggning som standard.

Vad sägs om en fångslande provtur?

STIG LARSSONS
BIL AB 0521-662 60
Torpa, VÄNERSBORG

SAAB
OPEL

KARLSSON, GÖSTA	1926	99
KARLSSON-BERNDTSSON, KENT, Spanien	1940	97
CARLSSON, KENTH, Ingenjör, Vänersborg	1952	60
KARLSSON, KJELL-ANDERS, Typograf, Vänersborg	1958	82
KARLSSON, LARS GUNNAR, Vänersborg	1958	97
KARLSSON, LEIF, Vänersborg	1952	98
CARLSSON, LENNART, Mölndal <i>ständig medlem</i>	1946	47
KARLSSON, LENNART, Grävmaskinist, Vargön	1955	93
KARLSSON, LENNART, Konditor, Vänersborg	1927	90
KARLSSON, MARTIN, Studerande, Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1976	87
KARLSSON, PETER, Vänersborg	1963	01
KARLSSON, PER AXEL, Verkst.montör, Vänersborg	1925	85
CARLSSON, STIG, Smögen	1936	77
KARLSSON, SVEN, 1:e postilj., Vänersborg	1926	85
KARLSSON, SÖREN, Direktör, Vänersborg	1959	98
KARLSSON, TAGE, Vänersborg	1926	99
* CARLSSON, UNO, Åkeriägare, Vänersborg	1926	67
KIHLSTEN, CLAES-GÖRAN, Banktjänsteman, Vänersborg	1947	93
* KIHLSSTRÖM, LARS GÖRAN, Banktjänsteman, Frändefors	1936	65
* KJELLSSON, DAN, Vänersborg	1941	74
KJELLSSON, JOHAN, Vänersborg	1975	97
KJELLSSON, MICHAEL, Vänersborg	1962	95
* KJELLSSON, UNO, Direktör, Vänersborg	1944	74
KJERRULF, RAGNAR, Sjöingenjör, Farsta	1915	95
KNUTSSON, BO, Pol.mag. Vänersborg	1945	90
* KNUTSSON, LEIF, Personaltjänsteman, Arvika	1934	64
KORSE, KARL-GERHARD, Fil.lic., Uppsala	1934	85
* KORSE, YNGVE, Ingenjör, Vänersborg	1913	74
KRATZ, HANSÅKE, Resebyråchef, Vänersborg	1948	93
KRISTENSSON, LENNART, Ingenjör, Vänersborg	1932	99
KVIDÉN, STIG, Köpman, Vänersborg	1933	88
KÄRVLING, ARNE, Redaktör, Vänersborg	1926	82
KÄRVLING, URBAN, Journalist, Herrljunga	1957	85
LANDGREN, HENRIK, Stud. Vänersborg	1987	95
LARSSON, ALF, Stationsmästare, Brämhult	1939	77
LARSSON, ANDERS, Spånga <i>ständig medlem</i>	1963	63
LARSSON, ARNE, Ingenjör	1943	95
LARSSON, BERTIL, Sjöman, Vänersborg	1942	81
LARSSON, BÖRJE, Grafiker, Vänersborg	1948	95
LARSSON, BJÖRN, Vänersborg	1975	97
LARSSON, DAVID, Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1998	98
* LARSSON, GÖSTA, Civilingenjör, Stockholm <i>ständig medlem</i>	1936	55
LARSSON, GÖSTA, Stenungsund	1933	99
* LARSSON, GÖTE, Posttjänsteman, Göteborg	1944	66
* LARSSON, HENRY, Rektor, Vänersborg	1907	76
LARSSON, INGEMAR, Civ. ing., Vänersborg	1955	96
LARSSON, INGEMAR, Plåtslagare, Huskvarna		89
LARSSON, JOHAN, Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1966	66

Ny lokal, nytt företagsnamn, samme gamle Håkan!

Journalistik

Broschyrer och foldrar

Hemsidor

Evenemang

Bokproduktion mm

Håkan **Lind**
Information

Sundsgatan 16, 462 33 Vänersborg • Tel. 0521-621 95 • E-post: lind@hardies.se

=Vivo=

Meny

VÄLKOMMEN

*till en bra livsmedelsbutik
i centrum*

Sundsgatan 19 B, Vänersborg, tel. 0521-660 55

**VÄNERSBORGS
BOSTÄDER**

GILLEBRÖDER
bor gärna hos
Vänersborgsbostäder

0521 - 260 260

* LARSSON, LARS, Revisor, Hisings-Backa	1943	68
* LARSSON, LARS, Elektriker, Trollhättan	1914	74
LARSSON, LEIF, Vänersborg	1948	96
LARSSON, LEIF, AV-chef	1949	01
LARSSON, MATS, Vänersborg	1947	94
LARSSON, PER ARNE, Vänersborg	1953	00
* LARSSON ROLF, Underinspektör, Skärholmen <i>ständig medlem</i>	1924	56
LARSSON, S ANDERS, Kommunalråd, Vänersborg	1951	94
* LARSSON, STIG, Direktör, Vänersborg <i>1:e ålderman</i> <i>Innehavare av gillels medalj (1990)</i>	1935	57
* LARSSON, SVEN, A, Butiksbiträde, Vänersborg	1929	70
LARSSON, SVEN, Mejerist, Vänersborg	1914	75
LARSSON, SVEN AXEL, Säljare, Göteborg	1932	87
LARSSON, SVEN-ÅKE, Hamnchef, Vänersborg	1947	95
LARSSON, TORSTEN, Vänersborg	1931	95
LARSSON, YNGVE, Montör, Vänersborg	1927	77
LARSSON, ÅKE, Vänersborg	1944	77
LAUDON, ANDERS, F.d. Skolläkare, Vänersborg	1932	01
LAURELL, BO, Lagerchef, V. Frölunda	1935	79
LAURELL, GUNNAR, Ingenjör, Vänersborg	1920	85
LEVÁN, OLOF, Ingenjör, Trollhättan	1924	93
LIDÉN, JAN-GUNNAR, Vänersborg	1948	95
* LIND, HÅKAN, Jur.kand., Vänersborg	1948	54
LIND, JESPER, Vänersborg	1975	83
* LIND, LARS, Civilingenjör, Lerum	1944	50
* LINDH, LENNART, Posttjänsteman, Vänersborg	1930	57
** LIND, OLOV, Civilingenjör, Kristianstad	1920	45
LINDAHL, HANS OLOF, Vänersborg	1953	00
* LINDBERG, ANDERS, Bankdirektör	1938	66
* LINDBERG, BENGT ARNE, Verkstadsarbetare, Vargön	1949	66
* LINDBERG, CARL-AXEL, Ingenjör, Onsala	1944	65
* LINDBERG, CARL-GÖRAN, Trollhättan	1942	99
LINDBERG, JAN, INGE, Ingenjör, Ludvika	1954	83
LINDBERG, JOAKIM, Vargön	1979	88
LINDÉN, ARNE, Ingenjör, Halmstad	1939	86
LINDÉN, LARS, Civilingenjör, Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1954	75
* LINDÉN, ROLF, Ingenjör, Skärholmen <i>ständig medlem</i>	1927	62
LINDENCRONA, CARL-AXEL, Major, Ängelholm	1916	88
LINDEROTH, LARS, Direktör, Vänersborg	1926	94
LINDGREN, ARVID, Vänersborg	1985	85
* LINDGREN, FOLKE, Fabrikör, Vänersborg	1914	54
* LINDGREN, KARL ENAR, Direktör, Vänersborg	1921	65
LINDHÉ, RUNE, Representant, Vänersborg	1923	77
* LINDQVIST, ARNE, Filare, Vänersborg	1921	(57) 74
** LINDQVIST, HÅKAN, Kyrkoherde, Göteborg	1914	37
LINDQVIST, LARSERIK f.d. Kommundirektör	1925	01
LINDSKOG, HANS, Byråchef, Vänersborg	1940	94
* LINDSTRÖM, LENNART, Rektor, Sandviken	1918	63

- Medlem av Fastighetsmäklarförbundet -

Vill Du ha din fastighet "Till Salu"
eller vill Du få den SÅLD????!!

Mäklar Forum
GUNNAR SKOOGH

Sundsgatan 25, 462 30 VÄNERSBORG

Tel. 0521-628 20 • 010-287 81 12

Andréens

en modern järn- o. maskinaffär

0521-621 50

Vänersborg

Svarvaregatan 2, Torpa industriområde

Vi finns i Din närhet

BRANDT

Vard
9-18
Lörd
10-13

VOLVO

Vänersborg
0521-28 15 00

RENAULT

Trollhättan
0520-48 58 00

www.brandtbil.se

LINNARSSON, LENNART, Vargön	1952	98
LINNARSSON, JÖRGEN, Ekonomiansvarig	1948	97
* LINNARSSON, NILS, Posttjänsteman, Hisings-Backa	1912	55
* LISS, PER ARNE, Vänersborg	1940	67
LIVÉN, EJE, f.d förste länsassessor, Vänersborg	1931	96
LJUNG, INGEMAR, Vänersborg	1966	94
LJUNGGREN LARS GÖRAN, Inspektör, Frändefors	1946	98
LJUNGSTRÖMER, ARNE, Glasmästare, Vänersborg	1951	95
LJUNGSTRÖMER, RUNE, Vänersborg	1948	95
LOHEDEN, KARL GUSTAV, Vänersborg	1925	95
LOHM, SÖREN, Kranmaskinist, Vänersborg	1942	93
LUNDBLAD, ROLF, Vänersborg	1926	89
LUNDBORG, ANDERS, Studerande, Vänersborg	1994	01
* LUNDBORG, BO, Operasångare, Haninge	1932	66
LUNDBORG, ERIC, Köpman <i>ständig medlem</i>	1957	66
** LUNDBORG, EVERT, Köpman, Vänersborg		
<i>Innehavare av gilletts medalj (1983)</i>	1921	42
LUNDBORG, GUSTAV, Studerande, Vänersborg	1987	01
LUNDBORG, HÅKAN, Vänersborg	1956	73
* LUNDBORG, JAN, Vänersborg	1952	73
LUNDBORG, NIKLAS, Studerande, Vänersborg	1989	01
** LUNDBORG, STEN; Köpman Vänersborg	1925	42
* LUNDBÄCK, BENGT, Dialystekniker, Vänersborg	1941	67
LUNDBÄCK, JONAS, Växjö	1975	80
* LUNDGREN, SUNE, Rektor, Landvetter	1913	53
LUNDGREN, ÅKE, Kriminalinspektör, Södertälje	1946	88
LUNDH, GUNNAR, Polismästare, Vänersborg	1935	94
* LUNDIN, GUNNAR, Köpman, Vänersborg	1921	52
* LUNDIN, IVAR, Avsynare, Vänersborg		
<i>Innehavare av Gillets medalj (1995)</i>	1919	52
* LUNDIN, JAN, Vänersborg	1936	69
LUNDIN, PER, Affärsbiträde, Vänersborg	1953	55
LUNDQVIST, ULF, Banktjänsteman, Vänersborg	1946	93
LUNDSTRÖM, HERBERT, Länsveterinär, Vänersborg	1936	89
* LUNDVIK, MAGNUSSON, ULF, Tandläkare, Källby	1926	64
* LÅNG, BÖRJE, Kurator, Trollhättan	1933	76
LÅNG, KENT, Bankdirektör, Vargön	1940	80
LÅNG, OWE, Revisor, Vargön	1963	97
LÅNG, STIG-ARNE, Konsult, Norrköping	1953	85
LÖFGREN, BENGT, Bagerikonditor, Vänersborg	1938	97
LÖNNEHAG, HENRY, fd. Krim.kommissarie, Vänersborg	1918	84
LÖVBERG, THORE, fd. chefsåklagare, Vänersborg	1925	91
MAC DONALD, LENNART, Trollhättan	1938	99
* MAGNUSSON, ARNE, Direktör, Essen, Tyskland	1913	49
* MAGNUSSON, DICK, Vänersborg	1943	72
* MAGNUSSON, NILS, Folkskollärare, Ljungskile	1940	65
MAGNUSSON, PER, Stockholm	1965	95
MALCOLM, KARL-ERIC, Redaktör, Vänersborg	1928	80

Knutssons

Antik- och Konsthandel AB

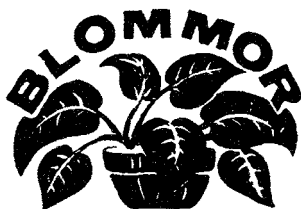
Bo Knutsson

Kungsgatan 3

Vänersborg

0521-660 77

ALMHAGES

Lövvägen 4
Vargön

Telefon
0521-22 07 00

Högtidskläder

uthyres

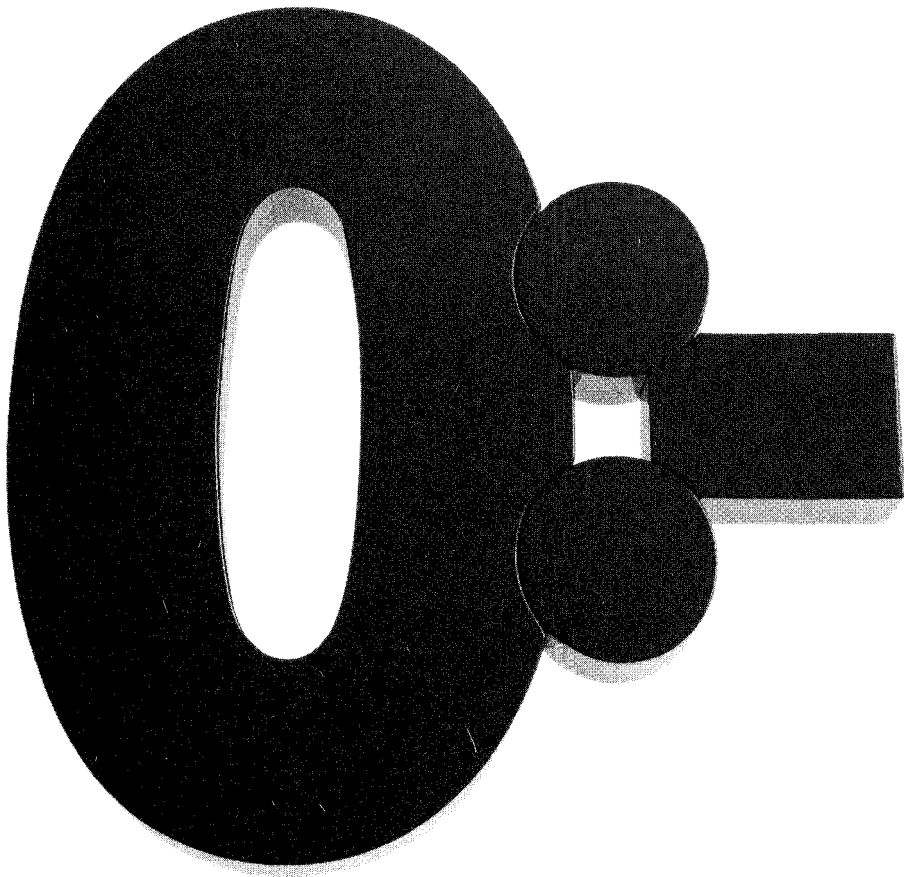
Frackar – Smokingar – Svarta kostymer

Nordins

Edsgatan 1 C, VÄNERSBORG
Tel. 0521-103 36
Herreklipping Herrkonfektion

MALM, GÖTE, Vänersborg	1921	96
MALMBERG, NILS, Studerande, Vänersborg	1990	01
MALMBERG, RUNE, Vänersborg	1943	99
MARKLUND, BERTIL, Överläkare, Vänersborg	1945	80
* MELIN, GEORG, Försäljningschef, Vänersborg	1922	70
* MILLING, THORE, Flygtekniker, Vänersborg	1924	52
* MOLLBERG, RUNE, Annonskonsulent, Vänersborg	1925	54
MOLNIT, PER, Arkitekt, Vänersborg	1919	75
MOSSBERG, BERTIL, Herr, Uddevalla	1937	85
MOSSBERG, LEIF, Arbetsledare, Vänersborg	1931	90
* MÅNGBERG, CARL ERIK, Underinspektör, Hallsberg	1923	66
MÅRTENSSON, ARNE, Bankdirektör, Stockholm	1951	87
MÅRTENSSON, BERNT, Ekonomidirektör, Skövde	1958	95
NIDSJÖ, ERIC, Vänersborg	1935	99
NIKLASSON, HANS, Vänersborg	1966	85
NIKLASSON, JAN, Vänersborg	1964	83
NILSSON, BERNT, Vänersborg	1948	99
NILSSON, BO, Bankkamrer, Hisings-Kärra	1944	83
NILSSON, BÖRJE, Kungsbacka	1946	01
NILSSON, HANS, Skene	1923	88
NILSSON, HOLGER, Hantv.förest. Vänersborg	1913	83
NILSSON, JAN-ERIK, Fordonsmek. Vänersborg	1954	94
* NILSSON, CARL-ERIK, Vänersborg	1920	66
NILSSON, LARS, Vänersborg	1946	99
NILSSON, LENNART, Herr, Haninge	1943	92
NILSSON, NILS, Brälunda	1935	96
NILSSON, PER-AXEL, Överskötare, Vänersborg	1923	78
NILSSON, PER GÖSTA, Bokbindarmästare, Värnamo	1925	80
NILSSON, PETER, Kontorist, Vänersborg	1971	97
NILSSON, RAGNAR, Ingenjör, Vargön	1926	89
* NILSSON, SUNE, Brunnsbörare, Vänersborg	1923	58
NILSSON, SÖREN, Vänersborg	1938	98
NISSEN, PETER, 1:e antikvarie, Vänersborg	1947	81
NORDGREN, KENT ALLER, Ingenjör, Vänersborg	1937	81
NORDIN, TORSTEN, Överste, Vänersborg	1916	87
NORDQUIST, HANS, Vänersborg	1925	95
NORDQVIST, YNGVE, Direktör, V. Frölunda	1930	77
NORLIN, BERNDT-OLOF, Vänersborg	1942	97
NORRMAN, TOMMY, Posttjänsteman, Vänersborg	1944	90
NYBERG, ROLF	1931	99
NYLÉN, TORE, Civilingenjör, Lidköping	1935	89
NYMAN, SVEN, Ingenjör, Vänersborg	1922	89
* NYSTRÖM, KARL FREDRIK, Ingenjör, Vänersborg	1928	58
NYSTRÖM, ULF, Smältv. arbetare	1967	95
ODELIUS, ERIK, Snickare, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1934	79
ODELIUS, SVEN ERIK, Vänersborg, <i>ständig medlem</i>	1957	79
OLANDER, TÅGE, Göteborg	1921	95
OLAUSSEN, GÖRAN, Trollhättan	1938	99

SÅ MYCKET KOSTAR LÅNESKYDD.

Du som har alla dina lån hos Stadshypotek eller Handelsbanken har möjlighet att få Låneskydd utan avgift. Det gäller förstås även dig som planerar att lägga över alla lån till oss.

Låneskydd innebär att din familj slipper betala din del av skulden och

kan bo kvar i huset, om du skulle gå bort före 65 års ålder. Det finns möjlighet till räntebonus istället för Låneskydd.

Kontakta närmaste Handelsbankskontor, så ska vi trygga framtiden åt dina närmaste.

Handelsbanken Stadshypotek

TELEFON 0521-28 28 00

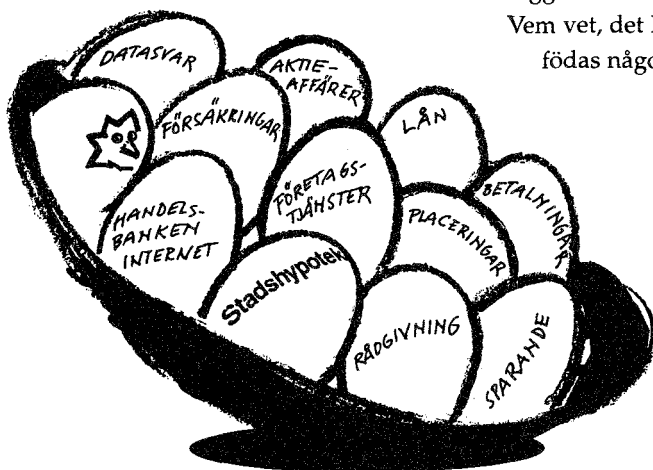
OLSEN, POUL, Frisörmästare, Vänersborg	1938	91
* OLSSON, BERTIL, Vaktmästare, Vänersborg	1921	60
* OLSSON, FOLKE, Tekniker, Vänersborg	1929	48
OLSSON, GERT, Arkitekt, Vänersborg	1933	89
* OLSSON, GUSTAF, Tekn.lärare, Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1918	72
OLSSON, CHRISTER, V. Montör, Vänersborg	1956	83
OLSSON, LARS, Rörmontör, Vänersborg	1935	75
OLSSON, LENNART, Ingenjör, Vänersborg	1928	78
OLSSON, ROGER, Vänersborg	1969	93
* OLSSON, ROLF, Företagsekonom, Vänersborg	1949	72
OLSSON, ÅKE, Köpman, Vänersborg	1945	83
* OLZON, AXEL, Överläkare, Vänersborg	1919	74
OREHULT, GÖRAN, Ingenjör, Vänersborg	1937	88
PAJUSI, ARWO, Antikvarie, Kalmar	1945	99
PALM, STIG-LENNART, Ingenjör, Linköping	1930	82
* PALMSTRÖM, ALLAN, Lärare, V:a Frölunda <i>ständig medlem</i>	1933	76
* PALMSTRÖM, NILS, Fabrikör, Vänersborg <i>innehavare av gilletts medalj (1980) hedersledamot</i>	1910	52
* PALMSTRÖM, UNO, Journalist, Stockholm <i>ständig medlem</i>	1947	76
PATRIKSSON, ANDERS, Ingenjör, Vargön	1960	85
PATRIKSSON, HENRIK, Ingenjör, Vänersborg	1965	85
PATRIKSSON, HÅKAN, Ekonomidirektör, Vänersborg	1946	94
PATRIKSSON, MAGNUS, Kammarrättsassessor, Jönköping	1965	85
* PATRIKSSON, RUNE, Köpman, Vänersborg	1937	65
PAULSSON, ÅKE, Trollhättan	1946	97
PERMVALL, OSKAR, Civilingenjör, Älvsjö	1957	88
PERSSON, HANS OLOF, Studerande, Vänersborg	1974	90
PERSSON, JONNY, Fastighetsmäklare, Vänersborg	1948	95
PERSSON, SVEN-OLOF, Vänersborg	1925	77
PETERSSON, EDGAR, Vänersborg	1919	80
PETERSON, ERNST, F.d. Finanschef, Vänersborg	1931	98
PETTERSSON, INGEMAR, Vänersborg	1950	99
PETTERSSON, KARL AXEL, Västra Frölunda	1939	95
* PETERSON, CHRISTER, Kommunalarbetare, Vänersborg	1943	71
PETTERSSON, NILS ÅKE, Vänersborg	1941	94
PETERSSON, OLOF, Montör, Vänersborg	1923	77
PETERSON, SVEN GUNNAR, Polisman, Vänersborg <i>Innehavare av gilletts medalj (1992)</i>	1925	81
PETERSSON, BJÖRN, Elektriker, Vänersborg	1962	92
PETTERSSON, KJELL, Billackerare, Vargön	1932	92
PETTERSSON, OLOF, Förman, Vargön	1919	93
PETTERSSON, TOMMY, Grästorp	1957	96
PRINS, EDDIE, Frisör, Vänersborg	1971	94
PRINS, SETH, Frisör, Vänersborg	1947	94
* PÅRUD, NILS, Universitetslektor, <i>ständig medlem</i> <i>Innehavare av gilletts medalj (1980)</i>	1923	52
QUENTZER, BERTIL, Lektor, Vänersborg	1935	98
* RAHM, GUNNAR, Apotekare, Askim	1929	66

Lägg alla ägg i en korg!

**Ta ett samlat grepp över dina bankaffärer
– allt från betalningar till sparande.**

Vi törs lova att du får en bank som
ska sköta och utveckla alla
dina ägg.

Vem vet, det kan
födas något nytt!

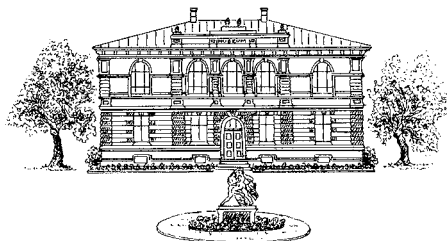
Börja med att boka en tid.
Du slipper stå i kö, du spar
din tid och du kommer
till rätt person.

Boka en tid
– för bättre service!

Handelsbanken

Edsgatan 27, Box 116, 462 22 Vänersborg
Tel 0521-28 28 00, fax 0521-646 76
www.handelsbanken.se

* RAHM, HARRY, Överskötare, Vänersborg	1914	55
* RAMNEMYR, BJÖRN, Mätningstekniker, Vänersborg	1943	72
* RANER, LENNART, Köpman, Uddevalla	1919	53
* RANER, STEN ERIK, Leg.läkare, Göteborg	1947	69
* RAPP, HÅKON, Köpman, Vänersborg	1933	60
RAPP, PATRIK, Vargön	1962	00
RICKMARKER, ÅKE, Brevbärare, Vänersborg	1940	98
ROHDIN, BERTIL, Herr, Trollhättan	1935	92
ROSELL, SVEN ÅKE, Vänersborg	1936	96
* ROSÉN, GUNNAR, Ingenjör, Göteborg	1923	55
ROSÉN, UNO, Civ.ing. Kungälv	1908	83
* ROSENGREN, KARL-ERIK, Ingenjör, Vänersborg	1938	71
ROSLIN, LENNART, Ingenjör, Ryssby	1945	79
* ROSLIND, LARS-GÖRAN, Opt, Vänersborg <i>ständig medlem</i>	1946	58
* ROSLIND, SVEN-GUNNAR, Opt, Mellerud, <i>ständig medlem</i>	1940	58
* RUDBERG, STIG, Professor, Lund	1920	76
RUDSTRÖM, GUNNAR, Konstnär, Vänersborg	1916	79
RUSSBERG, BERNDT, Konstnär, Vänersborg	1931	99
RUSSBERG, LEIF, Kriminalinsp. Vänersborg	1937	84
RYBERG, EVERT, Lagerchef, Påarp	1940	90
RYBERG, LENNART, Styckmästare, Vänersborg	1932	90
RÅDBERG, JAN ERIK, f.Vattenrättsingenjör, Vänersborg	1910	84
RÅDMARK, THURE, Överläkare, Vänersborg	1952	99
SAEDÉN, ERIK, Hovsångare, Professor, Enebyberg	1924	94
SAHLIN, EDGAR, f.d.handl. Vänersborg	1910	86
* SAHLIN, PER-ANDERS, Fil.kand. Enskededalen	1945	50
SALLANDER, CURT, Vänersborg	1926	98
SALANDER, HÅKAN, Doktor, Vänersborg	1939	85
SALONEN, ARVID, Studerande, Vänersborg	1980	87
SALONEN, BÖRJE, Örebro	1951	95
SALONEN, EMIL, Studerande, Vänersborg	1977	87
SALONEN, LARS, Tandläkare, Vänersborg	1948	81
SALONEN, OSKAR, Vänersborg	1987	89
SALONEN, RISTO, Snickare, Vänersborg	1913	89
* SAND, NILS OLOF, Köpman, Vänersborg	1933	76
SANDAL, FOLKE, P	1929	99
SANDSTRÖM, LENNART, Advokat, Vänersborg	1923	81
SCHÄRBERG, HENRY, Vänersborg	1936	92
SCHÖNDELL, BENGT, Produktionschef, Uddevalla	1923	57
SCHWITZGOLD, ROBERT, Vänersborg	1957	96
SELSTAM, URBAN, Docent, Hunnebostrand	1939	98
SIGURDSSON, SVEN, Skadeinspektör, Hisings-Backa	1925	82
* SILJEVALL, FOLKE, Försäljare, Trollhättan	1925	74
* SILJEVALL, VALDO, Ingenjör, Västervik	1924	74
SJÖÖ, INGVAR, Säkerhetschef, Trollhättan	1930	84
* SJÖÖ, LEIF, Direktör, Göteborg	1932	76
* SJÖÖ, STIG, Ingenjör, Göteborg	1918	69
SJÖBERG, LEIF, Vänersborg	1922	79

VÄNERSBORGS MUSEUM

– Det museihistoriska museet –

Upplev världen på 1880-talsvis i Sveriges äldsta bevarade museimiljö. Världsberömd afrikansk fågelsamling. Andra unika samlingar. Museibutik.

Öppet: sept - maj: tisd, torsd, lörd, sönd. 12-16, juni - aug: tisd, onsd, torsd, lörd, sönd. 12-16

Entré: Vuxna 20:-, Barn t o m 17 år: **Fri entré**

Telefon: 0521-600 62, 26 41 00

**MEDICINHISTORISKA
MUSEET
VÄNERSBORG**

Medicinhistoriska museet visar förändringen inom sjukvården såväl den somatiska som psykiatriska som veterinärmedicinen.

Museet är öppet:

Onsdagar 13–16, **sista söndagen** varje månad 13–16.

Övriga tider efter överenskomelse, tel. 0521-276307.

**REGIONMUSEUM
VÄSTRA GÖTALAND**

SJÖDAHL, PER, Vargön	1955	99
SJÖSTAD, LEIF, Elektriker, Vänersborg	1958	81
SJÖSTRAND, CHRISTER, Civilingenjör, Hisings-Backa	1943	79
* SJÖSTRAND, ERNST, Sjukvårdare, Vänersborg	1917	58
SJÖSTRAND, GÖRAN, Ingenjör, Vänersborg	1944	94
SJÖSTRAND, OSKAR, Stud. Vänersborg	1973	94
SJÖSTRÖM, JAN, Köpman, Vänersborg	1930	77
SJÖSTRÖM, ROLF GEORG, Golvläggare, Vänersborg	1926	87
SKARSJÖ, LENNART	1945	99
SKOOGH, ANDREAS, Stud, Vänersborg	1979	95
* SKOOGH, GUNNAR, Fastighetsmäklare, Vänersborg		
<i>Ersättare i styrelsen</i>	1937	69
SKOOGH, JAN-OLOF, Marknadsutvecklare, Karlstad	1952	95
* SKOOGH, LARS-OLOF, Trafikmästare, Vänersborg	1925	58
SKOOGH, LENNART, Herr, Sollentuna	1949	92
SKOOGH, MARCUS, Vänersborg	1983	95
SKOGLUND, ANDERS, Trollhättan	1953	83
SKÖLDEBORG, KARL-AXEL, Billackerare, Vänersborg	1927	62
SMITH, BJÖRN, Överläkare, Vänersborg	1932	83
* SOLBERG, ALLAN, Köpman, Vänersborg	1918	50
* SPETZ, PER-GÖRAN, Verkmästare, Vänersborg	1925	70
STALFORS, LEIF, Vänersborg	1939	98
STALFORS, TOMAS, Vänersborg	1948	83
STENBERG, BERTIL, Kapten, Vänersborg	1921	97
STENSTRÖM, GÖRAN, Pol.mag. Göteborg	1939	74
* STENSTRÖM, ROLF, TV-tekniker, Vänersborg	1937	76
STERNER, ANDERS, Instrumentkontrollant, Vänersborg	1955	94
STJERNDAHL, HARALD, Agronom, Vänersborg	1915	81
STRAND, JAN-OLOF, Banktjänsteman, Vänersborg	1964	99
STRAND, JOHAN, Vänersborg	1967	97
STRAND OLLE, Vänersborg	1931	93
STRANDBERG, BERTIL, Köpman, Uddevalla	1921	75
STRANDBERG, CARL-ERIC, Vänersborg	1931	75
STRIVE, STAFFAN, Sjökapten, Vänersborg	1960	85
* STRÖM, PER, Byggnadsingenjör, Motala	1920	76
STRÖM, RAGNAR, Civilingenjör, Stockholm	1939	82
* STRÖM, SÖREN, Redaktör, Vänersborg	1934	67
STRÖMBERG, REINE, Fastighetschef, Vänersborg	1938	88
STÅHLBERG, PER OLOF, Plåtslagare, Vänersborg	1944	95
STÅLHEIM, RUNE, Direktör, Trollhättan	1925	80
SULTAN, JAN, Verkmästare, Vänersborg	1934	84
SUNDBERG, BILL, Konsult, Åsensbruk	1956	98
SUNDBERG, GILBERT, Konditor, Vänersborg	1931	91
SUNDEFORS, BILL, Konsult, Åsensbruk	1956	98
SUNDEFORS, HARTVIG, Fd Järnvägsexp. Vänersborg	1927	94
SUNDELIUS, BJÖRN, Mellerud	1940	82
SUNDELIUS, CLAS, Ingenjör, Vänersborg	1936	75
SUNDELL, SUNE, Överingenjör, Vänersborg	1917	94

BJÖRNRESOR

DIN RESEBYRÅ

Sundsgatan 9 • 462 21 Vänersborg
Tel. 0521 - 138 75

Storgatan 10 • 464 30 Mellerud
Tel. 0530 - 131 75

www.ela.2stad.se

SUNNERDAHL, SVEN-OLOF, Reparatör, Vänersborg	1938	79
SVANBERG, GÖSTA, Civilekonom, Vänersborg	1924	84
SVANBERG, HENRIK, Vänersborg	1966	84
SVANBERG, MARTIN, Ingenjör, Trollhättan	1962	84
SVANBERG, ÅKE, Informationschef, Göteborg	1943	96
** SVENSSON, ALF, Direktör, Vänersborg	1923	48
SVENSSON, ALF, Bussägare, Vänersborg	1957	94
** SVENSSON, ARNE, Elektriker, Vänersborg	1916	43
* SVENSSON, BENGT, Representant, Vänersborg	1932	64
SVENSSON, BERTIL, Brandförman, Vänersborg	1924	93
SVENSSON, CHRISTER, Verkstadsmontör, Vargön	1943	90
SVENSSON, EVERT, Ingenjör, Vänersborg	1916	86
SVENSSON, GÖRAN, Brandman, Vänersborg		01
SVENSSON, GÖSTA, Yrkeslärare, Vargön	1914	93
SVENSSON, JOHAN, Göteborg, <i>ständig medlem</i>	1975	76
* SVENSSON, LARS, Civilingenjör, Barsebäck	1950	76
SVENSSON, LARS-GUNNAR, Vänersborg	1952	80
SVENSSON, LENNART, Vänersborg	1952	80
SVENSSON, OLLE, Vänersborg	1920	80
SVENSSON, PETER, Stockholm, <i>ständig medlem</i>	1972	72
SVENSSON, REINE, Vargön	1945	96
SVENSSON, SVEN EVERT, Driftsverkm. Eskilstuna	1942	92
** SVÄRD, TAGE, Helsingborg	1910	35
SÖDERBOM, GUNNAR, Köpman, Mellerud	1927	01
SÖDERBOM, LARS-ÅKE, Målare, Vänersborg	1954	81
SÖDERQVIST, BIRGER, Högsäter	1947	95
SÖDERQVIST, NILS-ERIK, Riksdagsman, Brålanda	1948	95
SÖDERKVIST, GUNNAR, Snickare, Vänersborg	1955	92
SÖDERSTRÖM, GÖRAN, Fd skogsdirektör, Vänersborg	1916	91
SÖDERSTRÖM, LEIF, Vänersborg	1960	84
* SÖDERSTRÖM, PER ARNE, Kamrer, Vänersborg	1933	66
SÖDERSTRÖM, STIG, Vänersborg	1940	83
SÖDERSTRÖM, SVEN, Postmästare, Vänersborg	1933	83
TALLBO, BO, Sportchef, Vänersborg	1952	95
** TAUBE, EDVARD, Greve, Länsombudsman, Ljungskile	1916	46
* TENGBERG, GUNNAR, Vänersborg	1944	69
TENGBLAD, SVANTE, Ekonomichef, Vänersborg	1953	87
* TERNQUIST, KJELL, Redovisn.konsult, Vänersborg, 2:a ålderman. Innehavare av Gillets medalj (1990)	1939	50
THORELL, SUNE, Ekonomisekreterare, Uddevalla	1955	88
TORRESTAD, JONAS	1968	99
THORNELL, NILS, Bankdirektör, Vänersborg	1924	80
THORSSON, BRUNO, Lagman, Vänersborg	1941	01
THUFVESSON, ALLAN, Vänersborg	1922	83
THUNBERG, SVEN, Kommunalarbetare, Vänersborg	1935	79
THUNSTRÖM, SVEN, Marknadschef, Göteborg	1938	01
** TIBBLIN, ARNE, Posttjänsteman, Vänersborg	1925	51
* TIBBLIN, BERT, Direktör, Främmestad	1930	61

ircon EFFICIENT INFRARED
PAPER DRYING

***Torkutrustning för
pappersindustrin***

Box 59, S-46221 VÄNERSBORG
Tel. 0521-67620

***Välj din bil hos
BLENNERMARKS!***

TROLLHÄTTAN
0520-48 92 00

STRAND HOTELL

VÄNERSBORG

Tel. 0521-138 50

Fax 0521-159 00

Hamngatan 7

462 33 VÄNERSBORG

* TIBBLIN, LENNART, Arbetsledare, Lerum	1935	61
TIBBLIN, RONNY, Verkstadsarbetare, Vargön	1954	76
* TIDSTRAND, LENNART, Kamrer, Alingsås	1936	76
TOMELIUS, HALVARD, Vänersborg	1921	98
TURTELL, LARS, Byggnadsingenjör, Vänersborg	1942	80
TVIKSTA, INGEMAR, Herr, Vänersborg	1933	85
TÖRNER, SVEN-OLOF, Vargön	1950	98
UGGLA, ARVID, Professor, Uppsala	1948	95
ULLDAHL, CONNY, Distributör, Vänersborg	1956	88
ULLDAHL, ÅKE, Badmästare, Vänersborg	1931	87
ULLGREN, SIXTEN, Konstruktionschef, Göteborg	1919	75
* ULVEGÄRDE, DAG, Pol.mag. Belgien	1941	69
UTTER, KARL ANDERS, Frändefors	1947	95
VILGEUS, JAN, Lagman, Saltsjö - Duvnäs	1939	98
VILGEUS, LARS-GUNNAR, Komminister, Vänersborg	1943	01
WADELL, LEIF, Köpman, Göteborg	1940	01
WADMAN, DAG, Bankdirektör, Vänersborg	1949	80
WAERN, FREDRIK, Lantmästare, Vargön	1943	89
WAHLIN, BJÖRN, Distr.överläk, Oslo	1942	85
* WAHLIN, CARL-VIKING, Köpman, Vänersborg <i>Bisittare</i> <i>Innehavare av Gillets medalj (1989)</i>	1932	51
WAHLIN, JACOB, Vänersborg	1960	71
WAHLIN, TORKEL, Docent, Vänersborg	1943	85
WALLENBERG, REINHOLD, Posttjänsteman, Vänersborg	1947	98
WALLIN, BJÖRN, Civilingenjör, Vänersborg	1939	94
WALLIN, KENNETH, Målare, Vänersborg	1964	92
WALLIN, ROLAND, Målare, Vänersborg	1930	82
WALLTIN, HÅKAN, Sportchef, Vänersborg	1968	01
WALTIN, STEN-ÅKE, Redaktör, Vargön	1937	90
WASSENUS, SVEN, Tandläkare, Vänersborg	1927	77
WEGRAEUS, BJÖRN, Stockholm	1969	82
WEGRAEUS, ERIK, Riksantikvarie, Stockholm	1940	83
WEGRAEUS, FREDRIK, Stockholm	1965	82
** WEINSTOCK, ERLING, Direktör, Farsta	1916	42
* WEISS, ANDERS, Byrådirektör, Karlstad	1940	66
* WELANDER, GÖSTA, Bitr. Länspolismästare, Järfälla	1935	61
* WELANDER, STEN, Kronofogde, Lund	1939	61
WELÉN, LARS, Handelsbiträde, Vänersborg	1965	73
WELÉN, PER, Civ.Ingenjör, Trollhättan	1960	73
WENNBERG, LENNART, Kontrollant, Vänersborg	1951	75
WENNBERG, YNGVE, Telearbetare, Vänersborg	1934	79
WENNERBERG, HENRIK, Vänersborg	1948	85
WENNERBERG, LARS, Advokat, Vänersborg	1916	85
WENNHAGE, PER, Civ. ing., Vänersborg	1966	80
WENNHAGE, ÅKE, Revisor, Vänersborg	1923	80
* WERNER, BENGT, Ingenjör, Vänersborg	1925	60
WERNER, SVEN, Tekn. Dr, Haverdal	1952	77
VESSBY, SVEN-OVE, Reparatör, Frändefors	1944	84

Länsförsäkringar
Älvsborg – *nu också bank*

Vallgatan 21, Box 1107, 462 28 VÄNERSBORG
Tel. 0521-273000

— VÄNERSBORGS —
SVETS & MEK. VERKSTAD AB

TORE GRANQVIST

Utför:

plåtarbeten
maskinmontage
industri- och kontorsbyggnader
industrireparationer, stålkonstruktioner
maskinbearbetning

Verkstad och Kontor
Regementsgatan 36
Postadress Box 256
462 23 VÄNERSBORG

Telefon 0521-620 20 – MBS nr 0047-406 25
MOBIL 010-237 27 73, 237 39 17

*Vi har svarat för trycket av årsskriften
(70:e året i följd)*

CARLSSONS TRYCKERI

Kyrkogatan 21 • Box 134 • 462 22 Vänersborg
Telefon 0521-620 25 • Telefax 0521-191 19

* WESTERBERG, BERTIL, Malmö	1917	76
* WESTERBERG, BO, Ingenjör, Vänersborg	1940	76
WESTERBERG, LARS, Vänersborg	1928	81
WESTERBERG, PER-OLOF, Chaufför, Vänersborg	1923	77
WESTERLUND, JAN, Vänersborg	1944	01
WESTERLUND, ÅKE, Kamrer, Göteborg	1950	80
* WESTHALL, HÅKAN, Kronofogde, Vänersborg	1938	74
WESTHALL, SVEN, Ingenjör, Vänersborg	1945	75
WIK, INGEMAR, Vänersborg	1940	96
* WULF, ERIK, Civilekonom, Lerum	1950	63
VÄNERLÖV, INGEMAR, Riksdagsledamot, Vänersborg	1944	94
* WÄRNE, ORVAR, Kontorist, Trollhättan	1928	53
ZETTERBERG, CHRISTER, Näringslivssekr., Vänersborg	1945	88
ZETTERBERG, CURT, Hamburgsund	1943	01
* ZETTERBERG, SVEN OLOF, Vänersborg	1950	64
ÅBERG, GERT-OLOF, Byggnadssnickare, Vänersborg	1958	74
ÅBERG, GUNNAR, Fritidschef, Vänersborg	1930	75
* ÅBERG, SVEN OLOF, Tjänsteman, Vänersborg	1923	61
ÅHLUND, BO, Ingenjör, Vänersborg	1944	95
ÄNGERMARK, WILHELM, Antikvarie, Uddevalla, <i>ständig medlem</i>	1924	85
ÖBORN, LENNART, Verkstadsarbetare, Vänersborg	1934	95
ÖHGREN, ANDERS, Vänersborg	1972	01
ÖRTENBLAD, ROLF, Distriktschef, Vargön	1934	93
ÖSTERBERG, JAN, Inköpschef, Ljungskile	1937	90
* ÖSTLING, HARRY, Verkstadsarbetare, Vänersborg	1920	74

Antal medlemmar 915

*tilldelade 25-årstecknet

Gillet's Postgironummer är 32 93 19-8

**tilldelade 50-årstecknet

För att underlätta arbetet med medlemsförteckningen ombedes gillebröderna att till Gillet anmäla ev. ändring av adress, titel m.m. till

Vänersborgs Söners Gille
Göran Hagborg, Edsgatan 2
462 34 Vänersborg

- **Konditori**
- **Bageri**
- **Cafeteria**
- **Uteservering**
- **Smörgåstårter**
- **Landgångar**
- **Smörgåsar**

Nordfeldt's

TEL 101 10
EDSGATAN 12 B
VÄNERSBORG

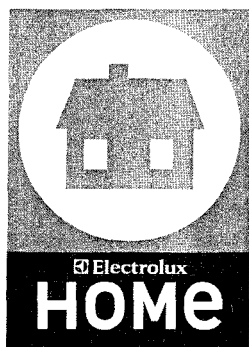

Skorstensproblem?

Ring: 0521-65 999

Nordiska
Skorstensprodukter AB

SVARVAREGATAN 4, VÄNERSBORG • TEL 0521-120 00

TAXI VÄNERSBORG

Residensgatan 16, 462 33 Vänersborg, 0521-100 39
Storgatan 13, 464 31 Mellerud, 0530-100 12

SUNE FREDMAN

Marierovägen 25, 46237 VÄNERSBORG
Tel. 0521-62222, Bostad 0521-17479

Yngves
ELEKTRONIK AB

Dialect

Försäljning och service av:
Mobiltelefoner, bilstereo, kom.radio, jaktradio, VHF-radio
Service på radio, TV, video, videokameror
Installation och service av villaantennor, parabolantennor
och kabel-TV-anläggningar

Onsjö Företagsby, Box 1620, 462 28 Vänersborg, Tel. 0521-665 00

SPECIALRESOR ÄR VÅR SPECIALITET!

BEKVÄMA TURISTBUSSAR MED AIRCONDITION TOALET o. VIDEO

Vi "skräddarsyr" resor för grupper mellan 10-71 personer efter behov och önskemål t.ex.

- FÖRETAGSRESOR
- FÖRENINGRESOR
- GRUPPRESOR

0521-

666 66

- SPORT-
OCH
IDROTTSRESOR

Du är alltid välkommen att prata bussresor med oss!

**VL VÄNERSBORGS
LINJETRAFIK**
Box 3020, 462 03 VÄNERSBORG

Telefax 651 30

Svetsargatan 5, Torpa ind.område

PHILIPS TV - VIDEO

Fri hemkörning och installation

Sundsgatan 21, Vänersborg tel. 105 43

**När Du skall köpa nästan ny bil
köp den hos**

NYMANS BIL

**Tenggrenstorpsvägen 10 Vänersborg
0521 - 670 04 • www.nymansbil.se**

Bokia

Vänersborgs Bokhandel

**Kungsgatan 5, Box 88, 462 21 Vänersborg
Telefon 0521-679 00. Telefax 0521-71 10 51**

**KYL – FRYS – TVÄTT – DISK – SMÅEL
SYMASKINER – BÅTAR – MOTORER**

Skyttegatan 3 – Tel. 0521- 613 50, 172 16 – Vänersborg

*Välkommen
på en nostalgitripp
tillbaka till 60-talet*

RESTAURANG
KOPPAR *Grillen*
Sundsgatan 11 B Källarm. Gerhard Hagemann
Box 140
462 22 Vänersborg

LK:s Tandtekniska AB

Tel 0521 - 66228, 18905

**Modern tandteknik i
kombination med gediget hantverk**

**Med hjälp av lasersvets lagar vi även glasögonbågar i titan
samt guldsmycken (Östra vägen 8, Vänersborg)**

***Love me
tänder...***

 **Team
SALONEN**

Edsgatan 23 • tel 0521-71 18 88

***Modern munvård inom
PRAKTIKERTJÄNST***

Trestad Center – Vänersborg – 0521-25 53 30

Kungsgatan 7
Tel 0521-109 06

Edsgatan 20
462 33 Vänersborg
0521-668 30

Torrestad

EVENEMANG & NÖJE

Jonas Torrestad

Postadress:

Box 31, 462 21 Vänersborg

Tel

0521-154 80

Fax

0521-154 80

Besöksadress:

Residensgatan 7

Hem

0521-688 97

Mobil

070-636 49 88

E-mail evenemang@torrestad.se

Sandbergs Ur & Optik

Box 148, 462 22 Vänersborg

Tel. 0521-107 62 Fax 0521-691 20

Välkommen till fackhandeln med kvalitet,
service och fackkunskap

Måndag – fredag 9.00 - 18.00, Lördagar 09.00 - 13.00

FÄRG & TAPETLAGRET

Vårt rabattsystem gynnar Dig

Östra vägen 16 • 462 32 VÄNERSBORG. **Tel 0521-109 64**

**Bäst
när det gäller
transporter av
alla slag**

 SCHENKER-BTL
Stinnes Logistics

DISTRIKT VÄNERSBORG 0521-26 05 00

Vbg.s Sycenter AB nu över 23 år i staden

Vår huvudsakliga affärsidé är försäljning av symaskiner och sybehör.

Egen symaskinsverkstad där vi reparerar och servar alla symaskinsfabrikat.

Sedan några år säljer vi **GLOBAL** kockknivar. Vi har nästan hela sortimentet i lager. Besök vår Internetbutik www.kockknivar.nu

Sycenter

Köpmansgatan 2 Box 24

462 21 Vänersborg

Tfn: 0521-711090 Fax: 0521-711830

E-post: sycenter@ebox.tninet.se

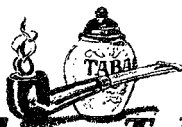
www.sy.husqvarna.se/poo1

 Husqvarna

VIKING

Rock, Opera Fotboll...

Biljetten köper Du här

Gillbergs Tobak

Sundsgatan 14 ☎ 101 83

SPELBUTIKEN I VÄNERSBORG

GB Glace

Trestad Center, Tel. 0522-945 50

MALMSTRÖMS

guld ● vänersborg

Din Guldbutik i Trestad

Edsgatan 21 Vänersborg

Tel. 0521 - 106 95

Vi har Trestads största utbud
av bussresor.

Vi arrangerar Er grupp och konferensresa,
ring oss för en förmånlig offert

ReseMakar'n

0521 - 695 35

SKO DIG HOS

NYA SKOR

Sundsgatan 9 Tel 170 30

BRUNNSBORRNING

Geologisk och geofysisk undersökning före borrstart, VLF-metoden.

Samtliga i branschen förekommande garantier. Paketpris.

**Kompletta Energibrunnar. Försäljning av värmepumpar.
Högtrycksinjektering av djupborrade brunnar för ökad vattenmängd.**

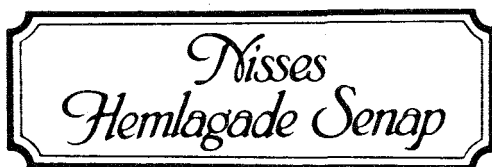
Förmånliga Borrlån
Ring och prata brunn med

Forsane Brunnservice

FRÄNDEFORS Tel. 0521-405 11

Mobiltn 070-590 36 87, 010-287 36 87

*Senapen som
Vänersborgs Söner Gille*

**Box 2056, 462 02 VÄNERSBORG
SVERIGE, Tel. 0521-123 90**

Edsgatan 27 VÄNERSBORG 0521-17300

GODISBANKEN

Med stora möjligheter – 130 sorters lösgodis

• Kylda drycker	• Glass	• Tobak
• Tips on line	• Lotter	• Tidningar

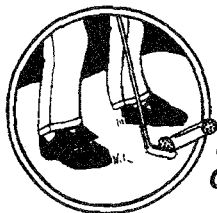
**City
Tobak**

Sundsgatan 10

Vi har allt i spel
Trav • Tips • Lotter
Välkommen till din Tur butik
i centrum

En köpupplevelse!
Allt en golfspelare kan önska sig

NEIL'S GOLF SHOP

Onsjö•Vänersborg Tel 0521-688 75

– Säljande samarbete på 190 orter –

SVENSK FASTIGHETSFÖRMEDLING

Edsgatan 6 VÄNERSBORG Tel. 0521-655 50

ENDA FRISTÅENDE RIKSOMFATTANDE MÄKLARFÖRETAG

Att välja rätt
FASTIGHETSBYRÅ
är början till en bra affär

 **Vänersborgs
MÄKLAREN**

Sundsgatan 25 – Vänersborg
0521 - 128 00

Vänerhamn

Vänersborgs hamn – i nyckelposition vid Vänern
Skeppsstuveri – uthyrning av truckar och hjullastare
0521-678 95

Gillebröder ekiperar sig bäst hos

Lundborgs
HERREKIPERING

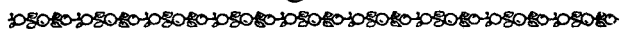
EDSGATAN 14 VÄNERSBORG TEL 104 14

Gåvor av värde

*finner Ni bland vår utsökta
sortering i guld- och silver-
arbeten samt matsilver*

Vänerns Guld AB

Edsgatan 18 VÄNERSBORG Tel. 102 26

MÄKLARKONSULT

Lennart Hansson

Kyrkogatan 15, 462 33 Vänernsberg,
Tel 0521 - 197 40, Fax 0521 - 71 14 11

Förmedling och värdering av fastigheter

**BOUPPTECKNINGAR • ARVSKIFTEN • TESTAMENTEN
REDOVISNING • BOKSLUT • DEKLARATIONER**

BLOMMOGRAM

interflora®

BLOMMOGRAM

*Thernquist
Blomsterhandel*

Box 1, Edsgatan 16, 462 21 Vänernsberg
Telefon 0521-100 63, 622 20

Peugeot 406 Sport.

Premiär för en familjebil med upp till 210 hästar.

Från: **1.366:-** per månad.

Peugeot 406 Sport är familjebilen som får dig att längta till nästa kurva. Du kan få den med tre olika motorer och massor av standardutrustning. I priset ingår bland annat ABS-bromsar, ACC klimatanläggning, fyra airbags, förstärkningsbalkar i dörrarna, CD-RDS radio, fjärrstyrt centrallås, trepunktsbälten på alla sittplatser samt regnsensor. Sportpaketet kan vi finansiera från 141:-/månad. Välkommen in och provkör!

406 2,2. sport 160 hk från 186.900

406 V6. sport 210 hk från 206.900

LARS HANSSON BIL AB
Vänersborg
PEUGEOT - center

406
PEUGEOT
www.peugeotverige.com

Tel. 0521 - 688 87

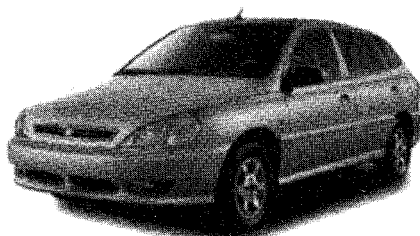
AFFÄRSJURIDIK
FAMILJERÄTT · SKADESTÅND · BROTTMÅL
KONKURSER · FÖRSÄKRINGSÄRENDEN · FASTIGHETSÄTT
HYRES- O ARRENDERÄTT · BOUTREDNINGAR · TRAFIKRÄTT
ALLMÄN RÄTTSHJÄLP · RÄTTSSKYDD

A D V O K A T E R N A

BERNLING · BOBERG · CEDER

Box 12 · KUNGSGATAN 9 · 462 21 VÄNERSBORG
TEL 0521-66200 · TELEFAX 0521-66229

Den stora fullutrustade småbilen i Miljöklass 1!

Vassbottens Bil

KIA MOTORS

Östra vägen 28, VÄNERSBORG
tel. 0521-192 22

*Sven-Eriks Affärs &
Fastighetskonsult*

- Mäklare -
Sven-Erik Johansson
Edsgatan 6
462 34 Vänersborg

☎ Kont. 0521-680 85

☎ Fax. 0521-680 85

☎ Bil. 070-546 80 85

☎ Bost. 0521-619 90

Frejdade Söner och Döttrar
i Vänersborg med omnejd
vänder sig med förtroende
till

crebe reklam

Bertil Carlsson
Trestads mest anlitade Internetbyrå

Skansgatan 8 - 462 31 Vänersborg
Tel 0521-679 31. Mobil 0709-20 89 70
Fax 0521-679 31. Mail: info@crebe.nu
www.crebe.nu

Styrelseberättelse

Styrelsen för Vänersborgs Söners Gille får härmed avgiva följande berättelse verksamhetsåret 2000. Gillets 95:e verksamhetsår.

Gillet har under året samlats till Årsstämma den 29 mars och Högtidsstämma den 3 november.

Vid årsstämman utdelades Gillets Ungdomsstipendium på 10 000 kronor till Vänersborgs Gymnastikförening och regiondirektör Jan Åke Björklund redogjorde för regionens tillkomst.

Högtidsstämman utspelade sig i kommunens sessionssal.

Gillets medalj tilldelades John-Olof Ericsson och Göran Hagborg.

Tecknet för 50-årigt medlemskap utdelades till Arne Tibblin. Eric Andersson och Eric Emanuelsson var förhindrade att närvara men har i efterhand mottagit utmärkelsen.

Tecknet för 25-årigt medlemskap utdelades till Kaj Hassellind, Per Hedquist, Rune Joelsson, Börje Lång, Allan Palmström, Uno Palmström, Leif Sjöö, Rolf Stenström och Lennart Tidstrand.

Axel W. Eriksson medaljen tilldelades Björn Johansson för hans insatser inom ornitologi.

Kvällen avslutades med stor jubileumsfest på Kulturhuset.

Gillet har under året genomfört flera arrangemang för att fira det 95:e verksamhetsåret.

OD-kören bjöds in för att ge konsert den 15 oktober i Idrottshuset. Utsålt!

Mellan den 22 oktober och den 10 december kunde cirka 2500 personer se Gillets fotoutställning i Kulturhuset. Största delen av bilderna finns nu på stadens bibliotek.

Den 30 november var det premiär för utdelning ur Elis Ullmans Minnesfond. Pierre Torwald trumpet och Anders Börjesson på orgel mottog 15 000 kronor var. Utdelningen skedde i Vänersborgs kyrka i samband med en konsert med stipendiaterna och elever från Musikskolan i Vänersborg.

Västgötadagarna genomfördes för första gången i Vänersborg den 2-3 september. Gillet bidrog med 10 000 kronor.

Gillet har bidragit med 10 000 kronor till biografen över Axel W. Eriksson författad av 1:e antikvarie Peter Johansson.

Under året har ortnamns- och folklivsskribenten Bengt Lindström lånat bilder ur Gillets arkiv. Dessa har publicerats i ELA och TT med utförlig text.

Gillet har under året träffat avtal med kommunen om att under 25 år disponera fastigheten på Kronogatan hyresfritt. Gillet skall svara för skötsel och underhåll.

Styrelsen har under året haft 13 protokollförda sammanträden. Styrelsen och beredningsnämnd har dessutom varit samlade till arbetssammanträden för skötsel av hus och trädgård vid Gillets lokaler på Kronogatan.

Gillet Årsskrift har utkommit med sin 69:e årgång.

Styrelsen har under året bestått av Stig Larsson, Förste ålderman, Kjell Thernquist, Andre ålderman, Göran Hagborg, Kassafogde, John-Olov Ericsson, Gillevärd, Göran Ahlin, Gilleskrivare, Mauritz Björnberg och Carl-Viking Wahlin, Bisittare

Vänersborg i april 2001

Stig Larsson

Kjell Thernquist

Göran Hagborg

John-Olov Ericsson

Mauritz Björnberg

Carl-Viking Wahlin

Göran Ahlin

Årsbokslut 2000

Resultaträkning

Intäkter

Medlemsavgifter	121 530:-
Ränteintäkter Gillet	191:-
Ränteintäkter Fonder	20 330:-
Övriga intäkter	1 050:-

Summa 143 101:-

Kostnader

Kostn årsskrift	68 977:-
Annonstäckter	/- 30 300:-
Nettokostnad årsskrift	38 677:-
Lokalkostnader	37 632:-
Telefon porto	4 581:-
Sammanträdeskostn	1 965:-
Medlemsregistrering	9 375:-
Uppvaktningar	9 294:-
Annonsering	7 269:-
Övriga kostnader	14 858:-

Årets vinst 19 450:-

Summa 143 101:-

Balansräkning 2000 12 31

Tillgångar

Kassa bank postgiro	63 181:-
Fonder	/- 950 381:-
Inventarier	45 000:-
Interima fordringar	47 050:-

1 105 612:-

Skulder, Eget kapital

Diverse skulder	16 305:-
Eget kapital Fonder	774 920:-
Eget kapital Gillet	314 387:-

1 105 612:-

GRANSKNINGSBERÄTTELSE

Undertecknade, som utsetts att granska Vänersborgs Söners Gilles räkenskaper och förvaltning för år 2000, får efter fullgjort uppdrag avgiva följande berättelse.

För uppdragets fullgörande har vi tagit del av Gillets samt dess fonder räkenskaper och styrelsens berättelse samt i övrigt företagit de granskningsåtgärder vi ansett nödvändiga. Någon anledning till anmärkning föreligger inte beträffande de till oss överlämnade handlingarna, bokföreningen, inventeringen av dess tillgångar eller eljest beträffande Gillets förvaltning.

Med anledning härav tillstyrker vi full ansvarsfrihet för den tid granskningen avser

Vänersborg den 10 april 2001-08-23

Kent Lång
Granskningsman

Bengt Flink
Granskningsman

VÄNERSBORGS SÖNERS GILLE 2001

Styrelse

LARSSON, STIG, *Direktör, Förste Älderman* 1990 (1974)
THERNQUIST, KJELL, *Konsult, Andre Älderman* 1993 (1974)
AHLIN, GÖRAN, *Ingenjör, Gilleskrivare* 1995 (1990)
HAGBORG, GÖRAN, *Redov.konsult, Kassafogde* 1993 (1980)
ERICSSON, JOHN-OLOV, *Tandläkare, Gillevärd* 1993 (1980)
WAHLIN, CARL-VIKING, *Banktjänsteman, Bisittare* 1994 (1972)
BJÖRNBERG, MAURITZ, *Kamrer, Bisittare* 1993 (1980)
SKOOGH, GUNNAR, *Fastighetsmäklare, Ersättare* 1990
BERGER, GUNNAR, *Ersättare* 1995

Beredningsnämnd

GILLESKRIVAREN
ERICSSON, JOHN-OLOV, *Tandläkare*
SALONEN, LARS, *Tandläkare*
LIND HÅKAN, *Jur.kand*
LUNDBORG, ERIC, *Köpman*
ZETTERBERG, CHRISTER, *Näringslivssekreterare*
JOHANSSON, PETER, *1:e Antikvarie*

Årsskriftsnämnd

LARSSON, STIG, *Direktör*
THERNQVIST, KJELL, *Konsult*
BJÖRNBERG, MAURITZ, *Kamrer*
GRANAT, STELLAN, *Antikvarie*
MALCOLM, KARL-ERIK, *Redaktör*
JOHANSSON, PETER, *1:e Antikvarie*

Granskningsmän

LÅNG, KENT, *Bankdirektör*
FLINK, BENGT, *Revisor*
BOMAN GÖRAN, *Regionchef, Ersättare*

GILLET S ÅLDERMÄN

Stadskassören Ferdinand Hallberg	1905-1920
Direktören Edwin Andersson	1921-1935
fd. Fältläkaren Karl Gustaf Cedergren	1936-1941
Borgmästaren Bertel Hallberg	1942-1953
Landskamreraren Gunnar Hjort	1954-1964
Länspolischefen Erik Sahlin	1964-1973
Kamreraren Olov Jansson	1973-1979
fd. Disponenten Sven Lind	1980-1990
Direktören Stig Larsson	1991-

Gillet styrelse leddes till 1933 av en ordförande, detta år infördes beteckningen Förste Älderman samtidigt som styrelsens övriga ledamöter fingo sina nuvarande titlar.

STYRELSE OCH FUNKTIONÄRER
I VÄNERSBORGS DÖTTRARS GILLE

1:a åldermor:	Mary Janson
2:a åldermor:	Inga-Lisa Sundefors
1:a gilleskrivare:	Greta Brorson
2:a gilleskrivare:	Marianne Berntson
Krönikör:	Marianne Berntson
Kassafogde:	Annette Andeling-Malmberg
Värdinnor:	Eivor Sahlin, Maj-Britt Sjöling, Maj-Brith Wallin och Gerd Wilhelmsson

MEDLEMSINFORMATION

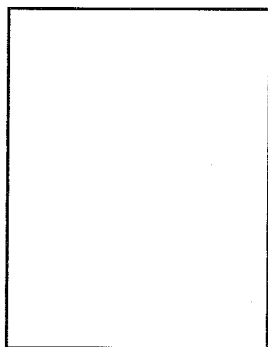
Hemsida

Gillet finns numera, tack vare en förtjänstfull insats av Bertil Carlsson med firma Crebe Hemsidor och Reklamdesign, på det s k nätet. Vi har alltså en egen hemsida. Du finner oss lättast på Internetadress www.crebe.nu/gillet. Här kan Du finna, förutom allmän information om Gillet, aktuella uppgifter om vår- eller högtidsstämmor och ev andra aktiviteter. Vi anstränger oss verkligen för att hålla hemsidan aktuell.

Medlemsförteckningen

Vi vet att den medlemsförteckning, som Du finner i denna årsskrift inte i alla stycken är helt aktuell vad gäller ex titlar, bostadsort mm. Det kan under årens lopp blivit omkastade årtal ex. Gör så att Du tittar på Dina egna uppgifter och meddelar oss ev ändringarantingen via e-post: hagborg@swipnet.se eller via ett par rader per post till adress Göran Hagborg, Edsgatan 2, 462 34 Vänersborg.

Gillebroder

Vi vill ha ett foto av Dig !

Om Du inte redan tidigare skickat in ett foto
ber vi Dig göra det nu.